mirel ve İnönü'nün Şike Muhalefeti
Yazısı Sayfa 3'de
lgaristan'da Neler Oluyor
Yazısı Sayfa 6'da
ı Sarsılıyor
Yazısı Sayfa 6'da

Özelleştirmeler
Yazısı Sayfa 3'de
İşsizlik
Yazısı Sayfa 5'de

"Sınıf Sendikası İlkeleri Somutlansın"
Yazısı Sayfa 5'de
İsdemir'de oynayan oyunlar bozulacaktır
Yazısı Sayfa 4'de
"Koyun gibi güdülmek istemiyoruz"
Yazısı Sayfa 2'de

Sayı: 4
22 HAZİRAN 1989
1000 TL
(KDV Dahil)
15 Günde bir yayınlanır

ÜRETEN BİZİZ
YÖNETEN DE
BİZ OLACAĞIZ

İŞÇİLERİN SESİ

.O gündeminin gediklisi: Türkiye

ırkiye'nin kaderini uluslararası emperyalist kuruluşlara anlar, sendikal hakların ihlalinin ILO'da tartışılmasını "milli u" zedeleyici buluyorlar.

iye bir kez daha ILO gündeminde. et yeni oyalama taktikleri arayışında. ve hükümet temsilcileri % 10 barajı- -İş'e karşı şantaj unsuru olarak kul-

iye'nin kaderini uluslararası emperye- luşlara bırakanlar, sendikal hakların ı ILO'da tartışılmasını "milli" guru- leyici buluyorlar.

şmiş Milletler'in uzmanlık kuruluşu faaliyet gösteren Uluslararası Çalışma 'nün (ILO) genel kurulu 7 Hazian'da Sendikal hak ve özgürlüklere ilişkin rası standartlar oluşturma ve uygula- sağlama doğrultusunda çalışan ILo, bu nel kurulunda da çeşitli ülkelerdeki l hak ihlallerini gündeme alıyor. ve n sonra sık sık ILO'nun gündemine ürkiye, bu yıl da onayladığı sözleşme- mamakla suçlanıyor.

DA TÜRKİYE'YE YÖNELTİLEN SUÇLAMALAR

kasyon komitesi olarak bilinen "İLO ıeleri ve Tavsiya Kararlarının Uygulan- onusunda Uzmanlar Komitesi" tara- hazırlanan raporda Türkiye'nin, onay- 98 ve 111 sayılı sözleşmeleri ihlal ettiği belirtiliyor. Bir sendikanın toplu sözleşme yetkisi alabilmesi için o işkolundaki işçilerin % 10'unu üye yapma zorunluluğu, hükümete keyfi grev erteleme yetkisi tanınması, toplusözleşmelere hükümet müdahalesi gibi konular Türkiye'nin onayladığı 98 nolu sözleşmeye aykırı bulunuyor. Ayrıca, hazırlanan raporda Türkiye'de 1402 sayılı sıkıyönetim yasasına dayanılarak işlerine son verilenlere karşı siyasi görüşleri nedeniyle farklı davranıldığı (ayrım gözetildiği) belirtiliyor.

Bunun dışında devlet memurlarının sendikalaşması konusu da gündemde. 87 sayılı sözleşmeyi imzalamadığı gerekçesiyle bu konudaki daha önceki suçlamalardan kurtulan Türk hükümetinin bu sene işi zorlaştı. Çünkü, imzalamış olduğu 98 sayılı sözleşmenin devlet memurlarına sendikalaşma hakkı tanım ayükümlülüğü getirdiği belirtiliyor.

ILO tarafından getirilen bu suçlamalardan sonra, Türkiye'nin şu ilkeler doğrultusunda gerekli düzenlemeleri yapması isteniyor:

- Önceden izin almaksızın, hiçbir ayrımcılığa tabi olmadan sendika kurma hakkı.
- Herkesin kendi isteğiyle sendika kurma ve bir sendikaya katılma ve uluslararası bir örgüte üye olma hakkı,
- Sendikaların kendi tüzüklerini ve kurallarını serbestçe düzenleme ve temsilcilerini özgür bir biçimde seçme hakkı.
- Hükümetin müdahalesi olmaksızın toplu sözleşme yapma hakkı.

HÜKÜMET YENİ OYUNLAR ARAYIŞINDA

1980'den bu yana, İLO'nun gündeminde önemli bir yer işgal eden Türkiye, şimdiye kadar hükümetin çeşitli ayakoyunları sayesinde kara listeye alınmaktan kurtulabildi.Her genel kurul öncesinde yeni yöntemler geliştirilerek, ILO oyalanabildi. İyiniyet mektupları gönderildi, çeşitli taahhütler verildi. En son geçen yıl, ILO genel kurulundan birkaç gün önce "makyaj değişiklikler" yapıldı ve bu değişiklikler İLO'da önemli sendikal hak ve özgürlükler getiriliyormuş gibi sunuldu. Türkiye'de sendikal hakların tanındığını kanıtlamak için hükümetin bulduğu bir yöntem de, 1980 öncesinde ve sonrasında çıkılan grevlerde kaybolan işgünlerini karşılaştırmak. Hükümetin açıklamalarına göre 1980'den sonra

Bak Sf. 7'de (ILO GÜNDEMİNDE...)

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu ILO temsilcisi Kubilay Atasayar: "Batı anlamında bir demokrasinin bütün kurumları kurulmuş ve işlemesi sağlanmıştır.

sınıfı ve günümüz

r, bugün dünden daha fazla önem ta- areketliliklerin için de yer alırken top- düzene ve onun şekillendirmelerine kan kesimini oluşturmaktadırlar. 12 ejiminin dayandığı gasbedilmiş haklar olitizasyonu dağıtarak olumlu bir ge- n başlatıcısı olmuşlardır. Geçtiğimiz gerçekleştirdikleri güçlü eylemler eko- taleplerden hareketle gasbedilmiş hak- istemeye yönelmişlerdir. Meydanlar- lelerde gerçekleştirdikleri kitle hareket- iktidarların depolitizasyon politikala- ldi darbeler indirmenin adımlarını at- lır.

si önderliğin olmadığı—siyasi talepler emek ve bu taleplere yönelmemiş ol- endiliğindencilik olarak tanımlarsak— ğinden gelişen eylemler yaşandı ve ya- k. Dayatan "açlık" işçilere atalım yap- nağı sağlamıştır. Ve bu başarılarla taç- dığı sürece ki eyleme girmesi bile bir olarak görülmelidir, eylem sürekliliği gınlığı getirmektedir. Doğaldır ki ey- n işçilerin kendi buluşları olması, ko- ve sendika yetkililerinin zorunlu kabü- getirdiği "yasallık" ve de haklılık ta- ın da yaygınlık kazanmasında etkisi ur.

si iktidarın işçilerin patlama noktası- laştığını görmesi sonucu araladığı ka- ylemlerde bir düşüşe neden olsada, bu bir büyük ağırlığıyla daha ileri adımın ı için dinlenme, kendini dinleme soluk- olarak görmek mümkün. Önümüzde cak politik gelişmelerin işçiler üzerin- lenmeyi getireceği de bir gerçek. Her imler sendikal yasalar Anayasa üzeri- ışma ve eylemler bunun örnekleri ola-

erin eylemlerinde en can alıcı noktalar- ri de işçi önderlerinin doğuşudur. Ve- razı olmanın yerine yeni taleplerin çı- asında, korkunun yerini cesarete bırak- la, kendi aralarındaki ilişkilerden çıkıp ri arasında-şehirler arasında ilişkilere ısında yeni işçi önderlerinin payı yad- ız. Çok büyük kitleler tarafından sevi- gisine güven duyulan belirli tecrübe ve rikimi olan bu işçi önderlerinin masa- değil tezgahların makinaların başından olmaları önem taşımaktadır.

nlarını kendi aralarında oylamaya bi- tmadan çözüm sonuçlarına ulaştırma, yerleri ile ilişkiler kurma ve en önem- kili seçme davranışına girmeden baş- alışmaları farklı isimler altında örgüt- re dönüştürülmüştür. Bunlar sözleşme- zırlıktan greve, sözleşmeleri uygula- n sendika seçimlerine kadar uzanan so- lepleri içeren adlar altında toplanmak- Özeesi işçiler sınıfın geçmiş bilgi ve de- erinden hareketle yaşanan sorunu aş- kendilerinin yarattığı örgütselliklerle mücahedeye yönelmişlerdir. İşte can okta budur. İşçi sınıfının hayatın için- icadelenin somutta yaşandığı yerlerden duğu, kendini yönetmeye hazırladığı

Bak Sf. 7'de (İŞÇİ SINIFI...)

Azami sömürü için "Asgari Ücret"

● *Koç ve Sabancı'nın toplam yıllık kârları 17.500.000 işçinin aylık ücretine eşit.*

126000 TL...Yasal kesintilerden sonra elde kalan 82000 TL...Bir işçinin çağdaş koşullarda insanca yaşanmasına yetecek ücret olarak tanımlayabileceğimiz asgari ücret ülkemizde böylesine komik rakamlarla ifade ediliyor.

Enflasyonun % 70'lerden aşağı inmediği bir dönemde, iktidarın keyfiliğinde gerçekleşen asgari ücret tespiti, adet yerini bulsun mantığından öteye geçmemektedir. Kanunen iki yıla varan sürelerde toplanan asgari ücret tespit komisyonu da gerek toplanması, gerekse asgari ücretin belirlenmesinde kullandığı ölçüler bakımından bu mantığı devam ettiriyor..Öncelikle asgari ücret tespitinde işçinin tek başına ele alınması ve ihtiyaç sınırlarının çok dar tutulması yanlışlığı baştan doğuruyor. Ülkemizdeki işçilerin% 90'ının evli yine bu orana yakın bir kısımının çocuk sahibi olması, asgari ücret belirlenmesinde bir tek işçinin ölçü alınmasının eksikliğini göstermektedir. Bu yüzden işçinin ailesini yok saymak mümkün değildir. Asgari ücret aileyi de kapsayacak şekilde belirlenmelidir.

Bunun yanında ikinci büyük eksiklik, işçinin ihtiyaç sınırlarının çok dar tutulması yeme, içme barınma olarak algılanmasıdır (-ki şu anki asgari ücret bunları da karşılamaktan uzaktır).

Bir işçinin (ve ailesinin) çağdaş koşullarda insanca yaşamasını sağlayacak ihtiyaçlar neler olabilir? Çok genel bir sıralama yapacak olursak;

* Barınma (bugün en basit ev kirası 150000 TL.dan başlamaktadır.)
* Beslenme (4 kişilik bir ailenin mutfak masrafı '89 mayıs ayı için 232800 TL.dır)
* Isınma (Kömürün tonu 160000 TL.)
* Giyinme
* Sağlık (Asgari ücretli bir işçinin 1 kutu aspirin alması için 2 saat 21.dk. çalışması gerekiyor.)
* Kültür (Kitap fiyatları bir yana 1 gazee alabilmesi için 1 saat 27 dak. çalışması gerekiyor. 1 sinema bileti 4000 TL)
* Su-Elektrik (Asgari ölçülerde en az 50000 TL.aylık masraf)
* TV. radyo (En ucuz televizyon 1000000 TL.)
* Dinlenme (En uygun şartlarda 4 kişilik bir ailenin 1 haftalık tatili için en az 500.000 TL. gerekmektedir)
* Ulaşım (şehiriçi bilet için 1 saat 1 dk. çalışması gerekiyor)
* Haberleşme (1 küçük telefon jetonu 150 TL)
* Güne uygun diğer ihtiyaçlar...

Bunlar insanca yaşama koşullarına sağlayabilmek için zorunlu olan ihtiyaçlar. Bu gün asgari ücretliye verilen 82.000 TL. bu ihtiyaçlardan bir tekini bile karşılamakta yetersiz kalmaktadır. İşçinin aldığı asgari ücretle normal bir ev kirasını ödeyebilmesi için yaklaşık 105 gün çalışması gerekmektedir. Bizde asgari ücretin belirlenmesi bu gerçekliklerden tamamen uzak ölçülerde yapılmaktadır.

ASGARİ ÜCRET TÜRKİYE'DE NASIL BELİRLENİYOR?

Çoğunluğun hükümet temsilcilerinde olduğu komisyonda sendika ve işveren temsilcileri biraraya geliyor (bu biraraya geliş süreleri 2 yıla varan sürelerde ancak hükümetin ve iş-

Bak Sf. 7'de (ASGARİ ÜCRET)

Türk-İş İLO temsilcisi Önder Aker:
"Sendikal alanda yaşanan ağır kısıtlamaları ön plana çıkaracağız"
Yazısı Sf. 6'da

İşçi arkadaşlara...

Senin olan bu yayın senin katkınla çıkmaktadır.
Mali sorun nedeniyle Hürriyet Dağıtım ve Abone uygulaması dışında bir uygulamayla dağıtımı olanaksızdır.
Mali sorunlar nedeniyle yayınımıza ara vermek durumunda kalırsak şimdiden özür dileriz. Ancak sorun çözümlendiğinde tekrar sizlere ulaşacağımızı duyururuz.

İŞÇİLERİN SESİ

Yeni zamlar, pahalılık işçilerin haklı talebini gündeme getirdi

İşçiler ek zamda kararlı

● *Toplu sözleşmeleri geçen yıl imzalanan işçilerin ek zam talepleri, hükümetin havada kalan açıklamalarıyla geçiştirilmeye çalışılıyor.*

Türk-İş'le hükümet arasındaki görüşmeler başladığından beri gündemde olan ek zam konusu güncelliğini koruyor. Ek zama ilişkin, Devlet Bakanı Cemil Çiçek, görüşmeler sürerken, "asıl hedefimiz işçilerin enflasyon karşısındaki kayıplarını gidermek. Küçük pürüzler giderildikten sonra toplu sözleşmesi geçen yıl imzalanan işçiler konusunda sendikalardan önce davranacağız" diyordu. Bugün görünen ise, başta MESS olmak üzere işveren tarafının olumsuz tavrı ve hükümetin duyarsız tutumu. İşverenler, "ek zama hayır" diyerek görüşmeyi reddederken, uygulanan ekonomik politikalar ve enflasyon karşısında ücretleri hergün biraz daha eriyen işçiler hak alma kavgasına hazırlanıyorlar.

1988-89 yılları için geçerli toplu sözleşmeler (kamu kesiminde) 300 bin işçiyi kapsıyor. KİT'lere ilişkin ortaya atılan ek zam konusu, özel sektörün de gündemine girdi. Geçen yıl imzalanan kamu sözleşmeleriyle ilgili olarak, artış oranının enflasyonun altında kalması halinde farkın ek zamla giderilmesi ilkesi kabul edilmişti. Yani, verilen ücret artışı ile, gerçekleşen enflasyon arasındaki farkın ek zamla giderilmesi zorunlu. Yine varılan anlaşmada, enflasyon oranı 1988 yılı için % 50, 1989 için % 30 olarak kabul edilmişti. Buna bağlı olarak ücret artışları da % 38 ve % 29 oranlarında belirlenmişti (bu oranlar içinde % 25 ve % 20 enflasyona bağlı paylar). Ancak geçtiğimiz son birbuçuk yıl içinde enflasyon oranı % 70'lerden aşağı düşmedi. Ve şimdi, geçen yıldan bugüne, ortalama 60 puanlık bir kayıpları olan işçiler, ek zam haklarını istiyorlar. 60 puanlık kayıp ortalama bir rakam. Bu kayıp, % 70'leri aşan enflasyon karşısında yaklaşık % 70'lik bir artışı beraberinde getiriyor. Sağlık, ulaştırma, belediye, çimento gibi işkollarında sözleşmeler, diğer işkollarından daha önce imzalandığından kayıp daha da büyük. Bu yüzden işkollarının özel koşulları da gözönüne alınarak ek zam talebinin somutlandırılması isteniyor.

Bu yılın, toplu sözleşme görüşmeleri sürerken, ek zam pazarlığının görüşmelerin hemen ardından başlayacağını açıklayan hükümet, bugün konuyu genel söylemlerle geçiştirmeye çalışıyor.

Özel sektördeki durum daha da olumsuz. Özellikle Arçelik, Rabak, Nasaş, Beko, Kavel, Philips, Asil Çelik, Carlo Erba, gibi, tekelci sermayenin elinde bulunan işyerlerinde işveren tam bir 'sağırlar diyaloğu' sürdürüyor. Ek zam olayı, kamu işyerleri için geçen yılın mayıs ayında ilke kararına bağlanmıştı. Ek zammın özel sektör için de sözkonusu ola-

Bak Sf. 7'de (İŞÇİLER EK ZAMDA...)

Sarı sendikacıların işçi düşmanlığı oyunu sürüyor

Sendika bizimdir"
Enerji işçilerinin Tes-İş 1 nolu şubeyi teslim almaya gelen Mahmut Özonur'a cevapları.

Tes-İş Genel Merkezi, yenilenecek 1 No'lu Şube Genel Kurulu öncesi yeni oyunlar peşinde. 1 No'lu Şube'nin Laleli adresini değiştirerek, Şişli İlçe sınırları içindeki 4 No'lu Şube adresini gösteriyor. Laleli'deki adresi ise sendika lokal ve salonu olarak gösteriyor.

Genel Kurulun yapılması için Ankara İş Mahkemelerinin görevlendirdiği Kayyum heyetine gerekli mali yardımı yapmayan Genel Merkez yönetimi, böylece kayyum üzerinde de baskı oluşturuyor. Amaç kendi istemi doğrultusunda Genel Kurul açılmasını sağlamak.

ADRES DEĞİŞİKLİĞİ GENEL KURULU İŞÇİLERDEN KAÇIRMAK, SONUCU HER ŞARTTA KENDİSİNDEN YANA ÇEVİRME AMACI TAŞIYOR

Eminönü İlçesi Laleli semtinde bulunan 1 No'lu Şube, Şişli Mecidiyeköy'de bulunan 4 No'lu şube adresinde gösteriliyor. Laleli'deki Şube binası da lokal ve toplantı salonu olarak değiştiriliyor.

Bilindiği gibi daha önce Eminönü İlçe Seçim Kurulu kendisine yapılan "emekli sendikacılar"la ilgili itirazı, bu konuda karar yetkisinin kendisinde olduğunu tesbitle "emekli sendikacıların seçilemeyeceği" kararı vermişti. Bu karar sadece sarı Tes-İş Merkez yöneticilerini değil tüm Türk-İş yönetimini telaşlandırmıştı. Ardından gelen 4 No'lu Şube Kongresinde ise Şişli İlçe Seçim Kurulundan "Seçim Kurulu itirazları karara bağlamaya yetkili değildir" kararını alan sarı sendikacılar rahata kavuşmuşlardı.

Açıkca görülüyor ki, Tes-İş Merkez Yönetimi bu adres değişikliği ile kongreyi Şişli İlçe Seçim Kurulu yetki alanına sokarak istediği sonucu bu seçim kurulundan çıkarmayı amaçlamıştır.

Böylece 1 No'lu Şube Genel Kurulu açılışından başlamak üzere tüm Genel Kurul süresince ve sonuçta kendilerinin istediklerini gerçekleştirebileceklerini düşünmektedirler.

İLÇE SEÇİM KURULUNU BU OYUNLAR İÇİNDE YERİ NEDİR?

Emekli Sendikacılar olayıyla birlikte hareketlenen sendikalar yönetimlerinin istedikleri kararlar alabileceği yerler aradıkları basında yazıldı. İşte bu sırada Şişli İlçe Seçim Kurulu'ndan, "Genel Kurul ve sonuçlarına itirazı karara bağlamada tam yetkili olduğu" halde 'yetkisizlik' kararı alma rahatına kavuştular. Şimdi Merkez Yöneticilerin adres değişikliği ile tekrar aynı adrese başvuruları bir rastlantı olarak görmek mümkün değil. Şu kesindir ki, sonuç kesinlikle işçilerin yargısına bağlı olacaktır ve işçiler kendilerine verilmeyen sendikalarını kesinlikle alacaklardır. Bu güç ve bilinç Tes-İş işçilerinde vardır.

Bu arada Tes-İş 4 No'lu şubeye bağlı İSKİ işçileri Şubelerinin yöneticilerinin enerji işçisi arkadaşlarının oyununda yer almanın hesabını da sormalıdırlar. 1 No'lu Şube adresi olarak kendi sendika şubelerinin niçin gösterildiğini, Şube yöneticilerinin Genel Merkezin bu oyunlarına niçin alet olduklarını sormalıdırlar. Ve Enerji işçisi arkadaşları ile tek yumruk tek yürek olarak oynanan oyunları bozma mücadelesine katılmalıdırlar.

SÖMÜRÜ: İşçilerin ve emekçi yığınların ürettikleri değerlere, üretici olmayan yığınlar tarafından el konmasıdır.

Sömürü üretim araçlarının özel mülkiyetiyle birlikte ortaya çıkmıştır. Toplumda özel mülkiyet ortaya çıkmaya başlayınca, toplumsal sınıflaşmalar da başlamış ve sömürü ilişkileri doğmuştur. Böylece bir yanda üretenler diğer yanda ise, hiç çalışmadığı halde çalışanların sırtından geçinenler diğer bir deyişle bir yandan sömürülenler diğer yanda sömürenler bu sömürü ilişkisinin tarafları olmuşlardır. Sömürünün ortaya çıkmasından bu yana köle sahipleri köleleri, feodel bey serfleri (Osmanlı'da Reaya'yı), kapitalist işçi sınıfını sömürmüştür.

Fakat bu sömürünün sürekli olacağı anlamını taşımaz. Çünkü toplumun ilkel kömün çağlarında sömürü yoktu. Özel mülkiyet yoktu. Sınıflar yoktu. Bu, sömürünün ortadan kaldırılabileceğini, sömürüsüz düzenin kurulacağını bize gösterir.

KAPİTALİSTLER SÖMÜRÜLERİNİ GİZLEYEREK SÜRDÜRÜRLER

Köleci ve feodal toplumdan bu yana süren sömürü, yaşadığımız kapitalist toplumda gizlenmiş bir şekilde sürer. Kapitalistler işçilerin ürettiklerine zorla değil sömürüyü gizleyerek elkoyarlar. Örneğin kölesi toplumda köleler, feodal toplunda serfler zorla çalıştırılarak sömürülürlerdi. Kapitalist toplumdaysa işçi, çalışıp çalışmamakta özgür görünmektedir. İstediğimiz işyerinde ve istediği patronla çalışıp, harcadığı işgücüne karşılık ücret almaktadır. Kapitalist toplumda sömürüye gizleyen bu özelliktir.

Bildiğimiz gibi kapitalist sistemde üretim fabrikalarda yapılır. İnsanların ihtiyaçlarını karşılayan buzdolabı, çamaşır makinası, gıda maddeleri, giyecek vb. mallar buralarda üretilir. Bu fabrikalarda yüzlerce, binlerce işçi toplu olarak çalışıp üretimi gerçekleştirirler. Fakat bu fabrikalarda kapitalistler sahiptir.

Kapitalist sistemde gizlenmiş sömürüyü açıkca görmek için üretim nasıl yapılır, üretilen mallar nasıl bölüşülür, sömürü nereden kaynaklanır, bakmak gerekiyor.

KAPİTALİST ÜRETİM NASIL YAPILMAKTADIR

Kapitalist, üretimin yapılabilmesi için gerekli hammadeye ihtiyaç duyar. Fakat hammaddeler, kapitalistin fabrikalarında kendi halinde ürün haline gelmez. Fabrikalarda makinaları çalıştırıp hammaddeleri kullanılacak mal, ürün durumuna getirecek işçiler gerekir. Kapitalist, fabrikalarına işçiler alır. Bir yanda makinalar, bir yanda da makınalarda işlenecek hammaddeler, diğer yanda da bu makinaları çalıştırıp maddeleri işleyecek işçiler vardır. Artık üretim için herşey hazır durumdadır

İşçi sabah belirli bir saatte gelerek makinaları çalıştırır, hammaddeleri işler. Günde sekiz saat çalışır. Sonuçta diyelim ki 100.000 TL. bir ütü üretir. Makinalar biraz aşınmıştır. İşçi yorulmuştur, yeni bir mal üretilmiştir. İşçi işgücünü harcamış o günkü ücretini kazanmıştır.

Bu olay ertesi güler de süper, gider. İşçi herün harcadığı enerjiyi çalışabilmek için yeniden sağlamak zorundadır. Ailesiyle birlikte, içmesi, ısınması, giyinmesi, barınması gerekir. Bunu ücretle sağlamaya çalışır.

İşçinin sekiz saat çalışması sonucu yeni bir mal elde edilir. Patron, üretilen mal için çeşitli harcamalar yapmıştır. Fabrikanın elektrik, yakıt masrafları, fabrika personeli için giderler, hammadde ve yardımcı maddelere harcadığı para, makinaların aşınması bu masraflar arasındadır. Çizelgeleştirecek olursak kapitalist, üretilen mal başına günde;

Hammadde ve yardımcı maddeler için .. 32.000.TL.

İşletme giderleri (elektrik, yakıt, vb.)..... 5.000.TL.

Makina aşınma payı.......... 3.000.TL.

toplam 40.000.TL. masraf yapsın. Oysa piyasa değeri 100.000.TL. olan mal (diyelim ütü) üretilmişti. Masrafı düşersek 10.000 - 40.000 : 60.000.TL. bir değer ortaya çıkıyor. Üretim boyunca kapitalist çalışmamıştır. Çalışan, işgücünü harcayan işçidir. Kapitalistin parası kendi kendine bir değer yaratmaz. Değeri yaratan işçinin harcadığı iş gücüdür, üretilen mala kattığı emektir.

İŞÇİLERİN YARATTIĞI DEĞER NASIL BÖLÜŞÜLMEKTEDİR

Kapitalist, işçinin yarattığı bu 60.000.TL. yeni değerin bir kısmını işçiye işgücüne karşılık olarak ücret olarak verir. İşçiye ücret olarak ödenen 12.000.TL.'yi işçinin işgücünün karşılığı sayarsak, geriye 48.000.TL. fazla değer kalmaktadır. Bu fazla değeri kapitalist değil, işçi emeğini katarak yaratmıştır. Yani 48.000.TL.'lik fazla değer işçinin emeğiyle ortaya çıkmış, üretilen mal işçinin emeğiyle böyle bir fazla değer kazanmıştır. O halde görülüyor ki, işçi işgücü değerinden (ücretinden) daha fazla değer yaratmaktadır.

İşte işçinin üretim sonucunda yarattığı değerin ücret dışında kalan büyük kısmına ARTI-DEĞER adı verilmektedir. İşgücünün bu özelliği kapitalist sistemde sömürünün gizlenmesine yolaçıyor. Çünkü işçi çalışıp çalışmamakta özgür görünüyor, çalışmasına karşılık hakkını alıyor görünüyor, yarattığı değerden sadece 12.000.TL. alıyor, ürüne kattığı 48.000.TL. artı-değer kapitalistin cebine gidiyor.

SÖMÜRÜNÜN KAYNAĞI ARTI-DEĞERDİR

Kapitalistler fabrikalardaki özel mülkiyetlerine dayanarak bu değere elkoyarlar. Kazanç ya da kâr olarak gösterdikleri bu işçilerin ödenmemiş emekleri, kapitalistlerin sömürüsünün kaynağını oluşturmaktadır.

Kuşkusuz ticaret yapılarak da kâr gerçekleştirilir, işçiler, emekçiler böyle de sömürülürler. Örneğin büyük yerli-yabancı şirketler, büyük tüccarlar, büyük tekeller çok büyük kârlar sağlarlar. Fakat sömürünün esaş kaynağı ucua alıp daha fazla fiyata satmak değildir. Kapitalistlerin zenginliklerinin artması alıp-satma yoluyla sağlanmaz. Sermayenin kısa sürede akılalmaz şekilde artmasının nedeni işçilerin ödenmemiş emekleri olan artı-değerdir.

Bunu örnek üzerinde de açıkça görebilirsiniz. Sömürü olayını örneğimizde, daha iyi anlaşılması için bir işçi üzerinden yuvarlak rakam olarak almıştık. Oysa fabrikalarda tek bir işçi ile üretim yapılmaz. İşbölümü halinde çok sayıda işçi topluca üretim yaparlar.

Bir fabrikada tek bir işçi günde 48.000.-TL. artı-değer üretiyordu. Diyelim ki, 10 işçinin çalıştığı bir işyerinde kapitalistin c artı-değer miktarı 10x48.000: 480. maktadır. 100 işçinin çalıştığı bir 4.800.-TL., 1000 işçinin çalıştığı b de de 48.000.000.-TL. artı-değer k cebine gitmektedir. Kapitalistin bir bine giren işçilerin bu ödenmemiş (artı-değer), bir yılda başdöndürücü lara ulaşmaktadır. Kapitalist işte işç tikleri artı-değere elkoyarak çok kı içerisinde fabrikalarına fabrikalar, na paralar, zenginliklerine zenginlik tadırlar.

Aşağıda çizelgede şirketlere ait r kamlar verilmektedir. 1986/87 yıl şirketlerin kâr miktarları belirtiliyor da kapitalistler için 'Altın Yıl' olarak len bu yıllar, günümüzde sömürün boyutlu gösteriyor.

Şirket	Yıllar	Sermayesi	Net Satış Geliri	[illegible]
Döktaş	1986/	8.226 ml.	14.792. ml	[illegible]
	1987	16.017 ml.	28.192 ml.	[illegible]
İzocam	1986	4710 ml.	12.756 ml.	[illegible]
	1987	8.327 ml.	20.466 ml.	[illegible]
Karts	1986	11.604 ml.	15.324 ml.	[illegible]
	1987	22.786 ml.	42.103 ml.	[illegible]
Yasaş	1986	5.091 ml.	43.712 ml.	[illegible]
	1987	7.796 ml.	65.217 ml.	[illegible]
P. Süt	1986	4.595 ml.	19.406 ml.	[illegible]
	1987	5.438 ml.	35.757 ml.	[illegible]

Gelişmiş kapilasit ülkelerin kap hem kendi ülkelerinin işçilerini söm hem de ucuz işgücü durumundaki ge ülkelerin işçilerini sömürürler. Vergi bir sömürü yolu olarak işler. Kapital fazla kâr'' amacını güttükleri için he gün sömürülerini artırmak isterler. Bu çeşitli yollar denerler. Ve bu sömürü sürüp gitsin isterler. Bunu sağlamak la çeşitli yollarla baskı, yasak ve zor lar.

Bu baskı, yasak ve zora karşın iş şam koşullarını düzeltmek için mücad ler. Fakat sömürü yine sürer. Bu ne çiler sömürüsüz düzen içinde müca mek, örgütlü mücadele etmek zorun

---

T.K.İ. Marmara Linyit, Etibank Kestelek Boraks ve Uludağ Volfran İşletmeleri maden işçilerinin yükselen sesi:

''Koyun gibi güdülmek istemiyoruz''

En tehlikeli ve en ağır çalışma koşullarına sahip maden iş kolunun işçileri giderek seslerini yükseltmeye başladılar.

İşçiler 1980 öncesinde ış kolunda başlayan sendikal örgütlenme ve mücadelenin bıraktığı miraslara dayalı, onların çok yönlü öğretilerinin ışığında dikilmeye başlıyorlar.

Geçtiğimiz sürelerde yaşanan güçlü işçi eylemlerinin en büyük öğretisi olan ''işçilerin gücü sorunlarını çözecektir''den hareket ediyorlar.

TÜRK-İŞ Maden İşçileri Sendikasına üye ve Bursa bölgesinde 9 ayrı işyerinde çalışan 2510 maden işçisi sorunlarının bir yanının kaynağı olan SENDİKA sorunu çözmekte kararlı.

Maden İş Sendikası Bursa Şubesine kayıtlı işçiler TKİ Marmara Linyit işletmelerinde, ETİBANK'ın Kestelek Boraks İşletmelerinde ve Uludağ Volfram İşletmelerinde çalışıyorlar. Uludağ Volfram işletmesi Özal iktidarının ''Devlet sistemin işlemesi (Kapitalizm) ve korunmasının dışında bir işlev üstlenmemelidir. Bu temin işlemi (Kapitalizm) ve korunmasının dışında bir işlev üstlenmemelidir. Bu nedenle devletin elindeki tüm işletmeleri yerli-yabancı sermayeye devretmek, devredemediklerini de kapatmak'' mantığı gereği kapatıldı. işçilearin kaderleri ETİBANK yöneticilerinin keyfine barıkaldı. Sendikaları böyle bir olay karşısında işçilerin iş güvencesini koruma anlayışından uzak davranırken sendika yönetimini kaybetmemek için delege belirlemek eyleminden öte bir davranışa girmedi. Girdi denilirse o da, işçileri son ücret, sosyal hak, işgüvencesi ve insanca bir çalışma düzeni mücadelesinde patron olan devlete sattı. Maden işçileri yaşamlarını ve yaşadıklarını şöyle anlatıyorlar:

''İŞ VE CAN GÜVENLİĞİ OLMAYAN KOŞULLARDA ÇALIŞIYORUZ 10'DAN FAZLA ARKADAŞIMIZI KAYBETTİK''

Bölgemiz maden işçilerinin büyük çoğunluğu köy kökenliyiz. Bir dönemler maden de çalışma ek gelirdi, şimdi işçilik bizlerin tercihi oldu. Ama ne var ki, yıllardır bir lokma ekmek bir hırkaya çalıştırılıyoruz. İş ve can güvenliğinin olmadığı koşullarda çalışmaya zorlanıyoruz. Örnek vermek gerekirse sadece M.Kemalpaşa' işletme açıldığından buyana 10'dan fazla arkadaşımız hayatını kaybetti. Birçok arkadaşımız sakat kaldı. Birçoğumuz fiziksel bozukluklar ve hastalıklarla karşı karşıyayız. Beslenemiyor, genç yaşta yarı hastalıklı, yaşamaktan bıkmış insanlar olmaya itiliyoruz.

Ücretlerimiz komik düzeydedir. En ağır işçilik yapıyor 120 bin lira alıyoruz. Kendimizi savunacak, haklarımızı arayacak sendikamız yok. Sendika var ama bizden yana değil, işverenden yana çalışıyor. Kaç defa sorunlarımızı anlatmaya karar verip gittiysek her defasında yüzgeri edildik.

''SENDİKA BİZLERİ İŞVERENLERE ŞİKAYET EDİYOR

Sendika yöneticileri sadece seçimlerde bizi hatırlıyor. Bir gün olsun işyerlerine gelip çalışma şartlarımızı görüp bizleri dinlemiyor.

Kendilerine karşı gelen, eleştiren arkadaşlarımızı işverenlere listeler halinde verip işten attırmakta veya sürekli baskı altına alınmasını istemekteler.

Yıllardır kapalı kapılar ardında imzaladıkları sözleşmeleri bizlere getirip şükretmemizi istemektedirler. Yıllardır ''siz anlamazsınız'' diyerek kapılar yüzümüze kapatıldı.

''BİZ MADEN İŞÇİLERİ VE SÖMÜRÜ VE TALANA DUR DEMEK İSTİYORUZ KOYUN GİBİ GÜDÜLMEKTEN BIKTIK''

Yıllardır süren bu sömürü ve talana maden işçileri olarak dur demek istiyoruz. Koyun gibi güdülmekten bıktık. Seçimlerde kafa kol ilişkileri ile kaldırılmamızda, kırsal alandan gelmemiz önemli bir neden. Sendika, sınıf bilincine erişmememiz, deneyim ve bilgi birikimimizin olmaması asıl neden. Bu nedenle bizim adımıza konuştular, işverenlere bizleri sattılar. Bize kalan sadece madenlerden kömür çıkarmak, kazalanmak, ölmek yada sakat, hasta kalmak oldu.

abaşla greve hazırlandık. Ama nevar ki gazetelerden sözleşmenin imzalandığını duyduk. Hepimiz şaşırdık. Ne kazanmıştık, neler düzeltildi bilmiyorduk. Öğrendiğimizde şaşkınlığımız daha arttı. 3841 lira olan ücretimiz birinci altı ayda 6680 liraya, ikinci altı ayda 9190 liraya, üçüncü altı ayda 11.028 liraya, dördüncü altı ayda 13.013 liraya çıkıyordu. Yani şimdi elimize 120 bin lira geçebilecek ücretle çalışmaya mahkum ediliyorduk. Sözleşmeyi protesto için izma kampanyaları açtık.

Sendika Genel Başkanı Mustafa Orhan'ın Bursa'ya geldiğini duyanca tüm temsilci arkadaşlarımızla sendikaya gidip kendisinden hesap sorduk. Şube yöneticileri korkularından suçu Genel Merkeze attı. Genel Başkan'da önce greve gidecek paranın olmadığını söyledi. Kendisine sendikadan kaçpara maaş aldığını sorduk. Cevap veremedi. İşçilerden kesilen milyonlar nerede kullanılıyor, işçilere ne verdiniz dedik. Yine cevap yok. Bu kez suçu Yüksek Hakem Kurulu'na attı. İşte ozan bir işçi arkadaşımız Mustafa Orhan'a şu fıkrayı anlattı: 'Avcılar keklik avına giderken evcil bir keklik götürürlermiş. Bu kekliği sazlar arasına bırakırlarmış. Eğitilmiş kekliğin sesine gelen keklikleri vurup avlarını sürdürürlermiş. Bunu gören bir köylü eğitilmiş ehli kekliğin kafasını çekip koparmış ve demişki; sınıfına ihanet edenin sonu budur.''

Bugün anladık ve bu gidişe dur demek için yola çıktık. Artık devlet memuru yakalı yöneticiler istemiyoruz. Kullanılmak istemiyoruz. Bizi biz yönetmeli ve bunun koşullarını yaratmak için çalışmalıyız.

Bu nedenle işyerlerinde çalışan arkadaşlarımızla düzenlenen toplantılar ve bu toplantılarla başlattığımız öğrenme ve örgütlenme çalışmalarımızın ilk ürünlerini verdi. Sendika kongresine yönelik delege seçimlerinin büyük bir çoğunluğunu kazandık. Özellikle gazetenizin bir rastlantı sonucu elimize geçmiş olması ve oradaki önerilerin bizlerin uyguladıklarıyla bir olması sevindirici oldu. Demek ki çalışmanın içinden bulup çıkardığımız çözümlemeler sorunlarımızı ortadan kaldırmaya yönelik ilk adımlar oluyormuş.

Bir gerçek de Sendikanın Kasım ayında imzaladığı kötü sözleşmelerin bizleri böyle bir çalışmaya girmemize zorlayıcı olmasıdır.

''SINIFINA İHANET EDEN KEKLİĞİN BAŞINI KOPARIRLAR''

Türk Kamu-Sen işveren sendikası ile Türkiye Maden İşçileri Sendikası Marmara Linyitlerinde çalışan bizler için toplu sözleşme masasına oturmuştu. Kasım ayına kadar süren görüşmelerden sonuç çıkmadığı ve grev uygulayacaklarını bizlere ilettiler. Tüm işçi arkadaşlar bu kötü çalışma şartlarını değiştirmek, iyi ücret ve sosyal hak almak için canl

İşçi arkadaşımızın bu anlatımından sonra topluca sendikadan ayrıldık. Bursa bölgesi maden işçileri olarak bize dayatılan kölelik koşullarını değiştirmek insanca yaşabileceğimiz bir düzeni yakalayabilmek için kendi sendikal örgütümüzü yaratmak ilk adımımız olduğuna karar verdik. Bu nedenle önümüzdeki sendika seaçimlerine biz işçiler aday olacağız. Öğrenerek girdiğimiz mücadelenin içinde bu kongre bizim için bir durak noktası olsun diyoruz. O duraktan daha ilerdeki noktaya doğru yola çıkacağız.

Bizleri satan, bizleri işverenlere ispiyonlayan, bizlere söz hakkı tanımayan sarı sendikacıları işçi düşmanı ilan ettiğimizi tüm dost ve düşmanlarımızın bilmesini istiyoruz.''

Bir iş cinayeti daha

● *Bu cinayetlerin asıl sorumlusu azgın kâr hırsıyla işçileri ilke teknoloji koşullarında çalıştıran işverenlerdir.*

2 Haziran Cum günü Fatih Çarşamba'da bir iş cinayeti daha meydana geldi. Yüksek gerilimli kablo arızasında meydana gelen olayda Beyazıt şebekesine bağlı TEK işçilerinden yardımcı montör Ramazan BAYAT yaşamını yitirdi.

Sendikalı-sigortalı işçilere ait istatistiki verilere göre ülkemizde iş kazasından günde ortalama 5-6 işçi ölmektedir. Sigortasız işileri de içine kattığımız da iş kazaları korkunç bir boyut almaktadır. Çalışma koşullarında gerekli ve yeterli iş güvenlik koşulları yaratılmadığından, iş kazaları artık bir ''iş cinayeti''ne dönüşmüştür. Levent Sanayi Sitesindeki patlamada yaşadığımız vahşet, iş cinayetlerinin sadece işçileri değil, çevrede yaşayan halkı da tehdit ettiğini göstermiştir.

İşverenlerin azgın kâr hırsı, ilkel teknoloji koşullarında çalışan işçilerin yaşamlarına yönelmiştir. Meydana gelen vahşetlerin sorulluluğunu, işçilerin dikkatsizliğine ve bilgisizliğine yüklemeye alışmış olan işverenler, bu cinayetlerin asıl sorumlularıdırlar.

TEK'te meydana gelen olay üzerine işyerlerinde yaptığımız araştırmalarda;

- İşveren işçiye gerekli mesleki eğitim vermemiştir.

- İşçi, görevi olmayan işlerde çalıştırılmıştır.

- Ekipbaşı'nın (sorumlu) bu konuda ehliyeti yoktur.

- (A-G (Y-G) Yeraltı kablo arızaları, ölçü cihazlarıyla cihaz operatörü elektirik mühendisleri tarafından ölçülür. Arıza ölçü cihazını taşıyan araç şoförü tarafından ölçülmüş ve yanlış tesbit edilmiştir.

- Yeraltında birden çok kablonun bulunduğu aynı güzergahta, akımlı kablon için ekiplerde gerekli dedektör bulu tır.

- Ekibin yaptığı işlemleri gözetleye tiğinde uyarak güvenlik görevlisine ra mıştır.

- Yine, ilk yardım için gerekli a pensi, suni solunum cihazı ve izole lar arasındadır.

- İşyerinde 'İş Sağlığı ve İş Kurulu' kağıt üzerinde kalmış, gerekli tılar yapılıp gerekli kararlar alınma

TEK'e bağlı işyerlerinde bugün ilk kullanılmaktadır. Yeterli teknik kad madığından kontrol, bakım ve on görevli olmayan işçilere yüklenmek rekli iş güvenliği koşulları yaratılm venlik önlemleri alındığı yukarıda rülmektedir. Gerekli donatım malz bile olmadığı TEK'e ait işyerlerinde ran bir TEK işçisi bekler durumund dana gelen kazayı işçilerin dikkatsiz mek, iş kazası diye adlandırmak, b daha işlemektir.

İşverenin bu iş cinayetleriyle ca dönüşen TEK işyerlerinde, TEK işç nı pazarda bulmadığını göstermeli, da da işveren ve sendikalarını işyen likleriyle zorlamalıdırlar. İş güven larının kendi doğal ve yasal hakla nu, gerekli donatım malzemelerin tamamlanmasını işverenden iste Yaşarken olduğu gibi yitirdikleri a rına tüm konularda sahip çıkmal ğer konularda olduğu gibi bu kon çilere yerleşecek her duyarsızlık, h bir işçi arkadaşın acısını yanında tır.

''Söz Halka'' gecesine izin

10 Haziran günü beşiktaş Tarihi çay bahçesinde yapılacak olan ''Söz Halka'' gecesi İstanbul Valiliğince yasaklandı. ''Söz Halka'' gecesi Tertip Komitesinin 11 Haziran günü düzenlediği basın toplantısında şu görüşlere yer verildi: ''Söz Halka gecesini yasaklama kararının dayandırıldığı 55777 sayılı Valilik kararı ile 2911 sayılı yasanın 17. maddesinin metninden de anlaşılacağı gibi Valilik gece ve panelin kamu düzenini ciddi şekilde bozacak olayların çıkmasına neden olacak veya milli güvenlik gereklerini ihlal edeceği veya cumhuriyetin ana niteliklerini yok etmek amacı güden bir fiil oluşturacağının ''kuvetle muhtemel'' olduğu kanaatindedir. Bu ''kuvvetle ihtimal'' kanaati nerden ileri gelmektedir. ''Söz Halka'' panel ve gecesinin panel bölümünde ülkemizde oldukça uzun bir süre gündemi oluşturmuş olan Fatsa olayının tartışılacağı kamuoyunda bilinmekteydi. Ve yine bu tartışmanın bugüne kadar olduğu gibi ''Çorumu bırakıp Fatsa'ya bakanlar'' tarafından değil Fatsa'y ıyaşayan Fatsa'da olanları ülkemizin geleceği ve bugün için önemli, üzerinde düşünülmesi gereken bir olay olarak ele alanlar tarafından yapılacağıda biliniyordu.

Sakınca, beyan edilecek fikirlerdedir. Sakınca, şimdiye kadar yalnızca sıkıyönetim savcılarının tek yönlü iddialarla kamuoyunu yönlendirmeye çalıştıkları bir konunun bu kez Fatsa'yı yaşayanlar ve Fatsa'da Türkiye'nin dününe, bugününe ve geleceğine ışık tutacak bir şeyler bulanlarca tartışılmasıdır. Açıktır ki bu tutum çifte standartı idarenin ruhu haline getirmiş bir anlayışın organik bir parçasıdır.

Valilik ise panelimizi yas maskeli muhbirlerin kullanıldığı rasyonunun, Fatsa hakkında düzü yalanların, Reşat Akkaya'nın, Hal yanında yer aldığını ilan etmiştir

Valiliğin bu talihsiz, kasıtlı, ç ta dayalı anti-demokratik tutum ruz ve Fatsa'yı hakkımızın demo cadele geleneğini yasaklarla unut lerini, yokedebileceklerini sanan yoruz: FATSA, FİKRİ YAŞIYO TACAĞIZ!

ESKA'dan pa keyfiliği

İstanbul'un çeşitli bölgelerinde olan ESKA, işçilerin ücretlerini 2, miyor.

Sendikasız olan işçilerin, ücretle mesi yolundaki taleplerini şimd ''önümüzdeki hafta ödeme yapı leriyle karşılayan işveren, son olara ra ödeme yapılacağını açıkladı.

İşçilerin hiçbir sosyal hakka sa ğı ESKA'da, sendika lafını duy diken diken olan işverenin bu k davranabilmesi işçilerin birlik için larından kaynaklanmakta. Halka tiyede iş bırakma, girişiminin başa raması bunun bir örneği.

İşçiler, özellikle memleketçilik lanan ayrılıkları aşmak ortak çıkar de ortak hareket etmek zorunda keyfiliğini ancak işçilerin birliği

cakla tasarlanan
ylül'le zemini hazırlanan
iktidarıyla uygulanmaya başlanan:

Özelleştirmeler yeni bir sömürü yoludur

seçimleri öncesindeki TV tartışmasın burjuva parti lideri satmak üzerine il- r tartışmaya girişmişti. Biri, piyasa eko- ni dilinden düşürmüyor ve köprüleri rı satacağım' diyordu. Devletçi görü- ğeri ise, sattırmam diyerek masayı yum- ordu. Yıllar 1990 lara evrilmeye baş- da ozamanlar siyah beyaz olan kutu- inden gelen satarım sattırmam bağırış- rtık renkli olarak satıyorum, satıyorum a dönüşmüş bulunuyor. 1983 lerin dev- uhalefeti de artık sosyal piyasa sloga- piyasacılığa yakınlaşmış bulunmakla e, özelleştirme furyasında KİT'lerin lığını üstlenmiş durumdadır. İşçi sını- mekçi halk ise soruna farklı bir pence- bakmak zorundadır. Tekelci sermaye ünya çapında hem de Türkiye'de sorun- yeni sömürü yolları bularak aşma iste- lir. Bunun en kestirme yolu emeği da- detli sömürmektir. Sermayenin her ye- elişi politika değişikliği buna yönelik- i sınıfı bu yüzden özelleştirmeyi Ata- n emanetlerini, Halkın malı (!) nı rlar' biçiminde değil kendisine dayatı- ni bir sömürü yolu olarak ele almalıdır.

lleştirme sadece Türkiye'ye özgü bir ge- değil. Gelişmiş ve azgelişmiş bir çok ül- yoğun bir çaba sürüyor. Tek tek ülke- i çabalar deşildiğinde ortaya uluslara- ır planın izleri çıkıyor. Hemen hepsin- alanan nedenler aynı: 1) Devlet eliyle verimsizdir 2) KİT'ler bütçeye önemli getirmiştir 3) KİT'leri halk (!) a satıp yeyi tabana yaymak demokrasiyi geliş- Bu iddiaların sorunu örtbas eden gerçek- duğunuTürkiye'de yapılanları inceleye- lamak mümkündür.

lleştirmenin ilk adımı olarak görünen , baraj satışının devletin faizle para top- ının bir başka yolu olduğu kısa zaman- laşıldı. ANAP Hükümeti bir yandan ı şişirirken, diğer yandan özelleştirme- temel koşulunu sağlıyordu. KİT'leri sat- n önce genişlemelerini durdurmak gere- du. Bu nedenle KİT sanayi yatırımları- nen hemen durdurdular.

Sanayi ...rımlarının toplam ...u yatırımları ...deki yüzdesi	1984	1985	1986	1987	1988 (Tahmin)
...lat Sanayi	% 13.5	% 12.5	% 9.5	% 6.1	% 4.2
...rji-Ulaştırma ...erleşme	% 29.5	% 30.8	% 29.5	% 33.1	% 31.2

ndan sonraki adım ise varolan yatırım- rdurmak ve elden çıkarmakdı. Iğdır pa- ı ve İspir ayakkabı fabrikası gibi tesis- sizce satıldı. Bunlar satıldı ama yerli sa- ı pek ilgi göstermediğinden, binbir nu- ile satılabildi. Özelleştirmenin sınırını k anlamını göstermesi açısından Iğdır uklu küçük ama ilginç bir örnektir.

SATICININ BORÇLU KALDIĞI SATIŞ

ır pamuklu Nisan'85 de 3 milyar karşılığında satıldı. Alıcı üç yılı ödemesiz olarak bu borcu 500 milyonluk taksitlerle 6 yılda ödeyecekti. Alıcıyı teşvik etmek için 1 milyarı hibe şeklinde toplam 5.5 milyarlık kredi açıldı (düşük faiz ve uzun vadeyle). Ama bu da yetmeyecek alıcı daha çok yardım isteyecekti. Kamu ortaklığı alıcıyı rahatlatmak için 4 milyar daha ödeyerek tesise yeniden ortak olacaktı. Alıcı hala doymuş değil. ilk borç taksidini ödemediği gibi yeniden yardım arıyor. Hem 3 milyarlık tesise sahip olmuş hemde üstüne 10 milyara yakın para almıştır. Emekçilere eli sıkı davranan devlet burjuvaziye karşı işte böylesine bonkör davranıyor. Ancak bu şekilde satabiliyor.

ÖZELLEŞTİRMENİN GİRİŞ TAKSİMİ TELETAŞ

Tam bir fiyaskoyla sonuçlanan Teletaş'ın özelleştirilmesinin ana amacı kamuoyunu daha sonrakigel işmelere hazırlamaktı. Büyük paralar harcanarak yapılan reklamlarda sermayenin tabana yayılacağı, işçilerin ve halkın fabrikaya ortak edileceği duyuruldu. Nitekim PTT'ya ait olan % 22 lik hisse 14 milyar karşılığında işçilere ve HALK'a satıldı. Emekçilerin fabrikalara ortak olması anlamına gelen bu halkkapitalizm'i kısa sürede iflas edip gerçeği gösteriyordu. Bir yönetici ise hisselerin satılacağı halkı şöyle tanımlıyor: Holdingler de halk sayılır Birkaç ay geçtikden sonra Teletaş hisseleri ucuzlamış olarak serbest piyasadan bazı bankalar aracılığıyla toplatıldı. Teletaş işçilerinin elindeki hisseler mi? Bu küçük küçük hisseler, Teletaş işvereninin yazılı telkin ve sözlü tehditleriyle TELETAŞ VAKFI'nın yönetimine geçiyor, işçiler ise ne olduğunu anlamadan hisselerin temsil yetkisini belirlenen müdürlere devrediyorlardı.

SAHNEYE YABANCI SERMAYE ÇIKIYOR

Teletaş'dan sonra sırada Netaş vardı. Netaş uluslararası tekellerin Türkiye savaşından darbe yiyince iyileştirmek üzere geriye çekildi. Sümer bank, Petkim, Erdemir derken birdenbire 1988 Ağustosunda, USAŞ (Uçak Sanayi A.Ş.) ve BHT (Boğaziçi Hava Taşımacılığı) en öne alınarak piyasa sürüldüler. 1988 de 17.7 milyar kâr eden USAŞ 14.5 milyon dolara (30 milyar TL) İskandinav hava yollarına yok pahasına satıldı. USAŞ'ın gerçek değerinin 120 milyarın üzerinde olduğu tahmin ediliyor. BHT ise anlaşma sağanmasına rağmen İskoç Airlingusun son anda vazgeçmesiyle özelleştirilemedi ÇİTOSAN'ın en verimli 5 fabrikasının 105 milyon dolar karşılığı Fransız Socite Ciment firmasına satılması ile birlikte özelleştirmeden neyin kastedilmiş olduğu anlaşılmış oldu.

Sermayeyi tabana yaymanın geçici bir propaganda olduğu anlaşılıp asıl amacın ucu görünmesine rağmen hükümet ve TÜSIAD özelleştirmeyi şöyle savunuyor: KİT'ler verimsiz çalışarak, zarar ediyor ve bütçeye yük oluyorlar. KİT ler ekonominin çürük dişleridir. çekilmelidir. Bu temel savunmanın aslında bir mazeret olduğunu gösterebilmek için birazcık KİT'leri incelememiz gerekiyor.

1929 da patlak veren dünya bunalımı Türkiye'nin tarım ürünlerini değersiz kılınca, kasaba eşrafından kent tüccarına toprak ağasından tefecisine kadar bütün egemen kesimler sanayileşmek gerektiğini anlamıştı. Önce devlet desteğiyle özel sanayileşme denendi, sonra yabancı sermayeden medet umuldu ve başka çare kalmayınca sanayi yatırımlarını devlet doğrudan doğruya yapmaya başladı.

Kurulan bütün KİT, ler özel sermayenin gücü yettiği zaman ona yani gerçek sahibine devretmek üzere kurulmuştu. Fakat bu amaç hiçbir zaman gerçekleşemedi. Özelleştirmeyi programına alan Demokrat Parti de yeni KİT'ler kurmaktan kurtulamadı. Devlet eliyle gelişen özel sermaye desteksiz yaşayamıyordu. Başlangıçta en temel ürünlerde yoğunlaşan devlet özellikle 1960 lardan itibaren bu alanları özel sermayeye devretti ve ara malları üretimine yöneldi. KİT'lerin görevi böylece belirlenmiş oluyordu. 1) Bütün olanaklarını özel sermayenin karlılığı için kullanıp ona ucuz aramalları sağlamak (Ve zarar etmek)2)Ucuz tuz, şeker ayakkabı vs. üreterek işçi ücretlerinin yükselmesini önlemek, KİT'lerin ve devletin böylesi hiç bir sosyal görüntüsü emekçileri aldatmamalıdır.

1980 sonrasında KİT'lerin gemleri bırakılıp artarda zamlarla kâr etmeleri sağlandığında artık bütçeye değil, emekçilerin üzerinde, sermayenin daha önce yarattığı yüklerin yanısıra, fazladan yük olmaya başladılar. Toplam KİT kârları 1984 de 464 9 milyar 86 da 794.5 milyar ve 1988 yılında 1 trilyon 323 milyar olarak gerçekleşti. İlk beşyüz firma içindeki özel şirketlerin toplam kârı 1986 da 664 milyar 1987 de ise 1.5 trilyon olmuştur. Kâr oranları (kârlılık) açısından da kamu sektörü özel sektörü yakalamıştır.

Özel ve Kamu Kârlılığı (%)	1980	1983	1985	1987
Özel	11.9	8.5	8.0	10.0
Kamu	7.3	8.1	11.8	10.0

Kitlerin veriminin düşük olduğu (bir başka deyişle emeği yeterli şiddette sömüremediği) savı da sanayi kuruluşları söz konusu olduğunda geçersizdir. 1982 yılında KİT sanayi kuruluşları sanaide kullanılan işgücünün % 17.1 ini kullanarak, toplam sanayi üretiminin % 24 ünü gerçekleştirdiler. KİT'lerin bu anlamda verimsiz olduğu alanlar, kendini tamamiyle özel sermayenin altyapı hizmetlerine yönlendirdiği alanlardır. (Ulaştırma Haberleşme sektörün de KİT'ler işgücünün % 31.8 ini kullanarak toplam üretimin ancak % 12 sini gerçekleştirebildiler).

ERDEMİR'İN PARMAK ISIRTAN KARI

Demek ki devlet firmalarının kâr mı zarar mı etmeleri gerektiğini bile büyük sermayenin ihtiyaçları belirlemektedir. İstedikleri zaman kâr ettirmesini biliyorlar (emekçilerin sırtından) ama yine de sızlanmaktan geri durmuyorlar. Yani şimdi yılda 1.3 trilyon gelir getiren KİT'lere bütçeyi zarara sokan çürük dişler olarak mı bakacağız. Sınırsız zamlarla halkın sırtından palazlanan KİT'leri emperyalizmle özel ilişkileri gereği yabancı sermayeye satacaklar ve buna gerekçe olarak da bunu öne sürecekler. Buna Halit Narin bile inanmıyor PETKİM in satılacağını duyunca tüşlerim diken diken oluyor diyor. Çünkü PETKİM onun ucuz aramalı kaynağı. Tekelci sermayenin onay ve desteğiyle süren özelleştirmeye karşı burjuva muhalefetten yükselen ses lerin kaynağı buradadır.

Özelleştirmelerde sıra devlere geldi. TÜPRAŞ, PETKİM, SÜMERBANK ve ERDEMİR, Tüpraş Türkiye'nin en büyük kuruluşu, 1988 cirosu 5.7 trilyon 87 de ise 3.4 trilyondu. Tüpraş'ın kuruluş maliyeti ise 3- milyar doları buluyor. Bu kuruluş özelleştirilmek istendiğine göre, Türkiyede hiçbir holdingin veya holdingler birliğinin onu satın alamayacağı da biliniyordur. Yani hedef yabancı sermayedir. PETKİM inde durumu farklı değil. PETKİM Holding Başkanı bir seminerde yabancı konuklara holdingini ve özelleştirilmesini şöyle anlatıyor. "Petkim özelleştirilecek ilk 35 firma arasında yer alıyor. Size öyle başarılı bir firmayı anlatacağım ki bu firmanın özelleştirilmesinde bütçe yükünü hafifletmek sermaye piyasasını geliştirmek gibi nedenlerin önemsiz olduğunu göreceksiniz. Bu başarılı firmanın özelleştirilmesinde tek neden var o da ekononik verimlilik" Ekonomik verimlilik teriminin altını deşersek yabancı sermaye v esömürü çıkar ortaya.

Örneklerin en çarpıcısı yinede ERDEMİR (Ereğli Demir Çelik) Çünkü Erdemir özellikleriyle özelleştirme adı altında ortaya çıkan durumu aydınlatıyor. Bir bakan Erdemir'in özelleştirilmesiyle birlikte verimli çalışmaya başlayacağını söylüyor, gazetelere. Bu sözlerden anlaşılan şudur Erdemir bugün verimli çalışmıyor. Eğer sözler gelişigüzel söylenmişse doğru anlam çıkarıyoruz. Genel Müdür ise yine özelleştirmeyi açıklarken, bilmeden bakanının yanıtlamış oluyor. 1987 yılında 523 milyar ciroyla 120 milyar kar ettik. kar oranı % 22) 88'de ise 1.064 trilyon ciroyla 435 milyar (% 41 kar oranı) kar ettik. fiyatlarımızı dünya fiyatlarına göre belirliyoruz, en son teknolojiyi kullanıyoruz. ve kredi kullanmıyoruz.

İşdemir de 17 bin kişi çalışırken biçde 8 bin işçi çalışıyor Bir özel holdingin başkanı da Erdemir in karına gıpta ile bakıyoruz diyor. Yani Erdemir yüksek teknolojili (1980 den sonra devreye giren bir fırını tamamen bilgisayar kontrollu) yüksek kar eden emek verimliliği yüksek olan VERİMSİZ (!) bir firma olarak özelleştirilecek.

DIŞ BORÇ TIKANIKLIGI VE EMPERYALİZMİN ÇÖZÜMÜ

Özelleştirmenin amacının yabancı sermaye olduğu çok açık biçimde ortaya çıkıyor. Kuşkusuz bazı küçük ve ortaboy fabrikalar yerli sanayicilere satılacak bazı fabrikaların belli bir yüzdesi küçük tasarruf sahiplerine de açılacak. Ama bunlar ikincil durumlardır, asıl hedef dışarıdadır. Özelleştirmenin Türkiye içerisindeki sınırları oldukça dardır. Devletin ekonomidreki rolü bir anda zayıflatılamaz.

Kapitalizm gelişmesinin bir aşamasından itibaren, artık devletin ortak genel müdahalesi olmadan varolamaz. Türk sermayesinin gelişkinliği emperyalizmle ilişkileri bunu engeller. Sadece zamlarla ayakta duran KİT'lerin çoğunluğu da bu anlamda çekici değildir.

Türkiye dış borçlarını kolay ödeyebilmek için giderek daha çok borçlanan bir ülkedir. Sermaye yabancı soydaylarına acil ihtiyaç duymaktadır. Uluslararası sermayenin ise dış borç diye bir sorunu var.

Az gelişmiş ülkelerin borçları böylesi çoğaldı, faiz sömürüsü öylesine derinleştiki, borçları geri ödemede sorunlar çıktı. Faiz sömürüsünde yaşanan tıkanıklık, uluslararası çözümünü doğrudan sermaye sömürüsü seklin de buldu. Emperyalizm çözümsüz kalamazdı. Meksika'dan 10 milyondolar alacağı olan bir firma alacak hakkını başka bir firmaya ikinci bir piyasada 5 milyon satıyor ve ikinci firma bu hak karşılığı olarak borçlu ülkeden hisse senedi satın alıyor, Borç karşılığı fabrikanı ver şeklinde özetlenen bu çözüm, A.B.D.li Baker'in adıyla anılıyor.

Tabloyu tamamlamak amacıyla bir rapordan daha sözetmek gerekiyor, 1988'in hemen başında Reagan'a sunulan özelleştirme komisyonu raporu A.B.D. başkanına şu önerileri götürüyor 1) 3. Dünya ülkelerinde Kamu kuruluşlarının özeleştirilmesi için Amerikan yardımı baskı aracı olarak kullanılmalıdır. 2) ABD deki alacaklılar, borçlu ülkelerdeki kuruluşları satın alarak özelleştirmeyi teşvik etmelidir.

1989'a gelindiğinde özelleştirmeyle uğraşan ülkelerin sayısı 40'a yaklaşmıştır. (Arjantin, Mısır Nijerya v.s.) Bu da gösteriyor ki özelleştirme adı altında ortaya çıkan bu luslararası olgu emperyalizmin yeni bir sömürü mekanizmasından başka bir şey değildir. Diğer bütün nedenler ikincildir. Türkiye sahnesinde geçen bölümü de ancak bu biçimde incelenebilir.

GELİŞMELER VE İŞÇİ SINIFI

Türkiye'deki bütün KİT'lerin toplam değerinin 200 trilyon olduğu tahmin ediliyor. (DPT) Özelleştirme listesine alınan KİT lerin toplam değeri 40 trilyon ve ilk anda özelleştirilmesi beklenen KİT'lerin değeri ise 6-7 trilyon olarak tahmin ediliyor. Bu gelir ise dış borç ödemelerinde kısa vadede ve geçici olarak bir rahatlama sağlayabilir.

Ancak KİT lerin en verimli ve karlı olanlarının (Erdemir örneği) satılacak olması (çünkü diğerleri satılmadan önce yıllarcı rehabilite edilmelidir) hem devleti önemli bir gelir kaynağından yoksun bırakacak, hem de yabancı sermayenin yapacağı doğrudan kar transferleri, emperyalist sömürüyü şiddetlendirmiş olacaktır.

Bu durumda sorunun faturası elbettek ilk elde emekçi halka çıkarılmak istenecektir. İşçiler özelleştirme olgusu karşısında KİT lerin avukatlığını yapacak durumda değildir. Devlet sermayesinin kimlere nasıl hizmet ettiği ortadadır.

Büyük sermaye küçük tasarrufları da hisse senetleri yoluyla kendi denetimine alıp, güçlenmek daha da büyümek ister. Bu nedenle özelleştirmelerin bazı örneklerinde, küçük tasarruflara yönelik çağrılar olacaktır. Bu çağrıya, en temel sorunu yaşamak olan emekçi halkın vereceği pek bir şeyi yoktur.

Devletin sanayideki yatırımlarının azaltılması, özel yerli sermayenin gücü yettiğince var olan yatırımların da onlara devredilmesi süreci devam edecektir. Ama bunun geniş kapsamlı olması, bugünkü koşullarda olanaksızdır.

Özelleştirme esas olarak yabancı sermaye ile yeni bir ilişki tarzı olarak sürecek yeni sömürü yolu kendini dayatacaktır. Bu durumda, işçiler, örgütlü birleşik seslerini yükseltip şu yanıtı verdiklerinde haksız olamayacaklardır:

1) KİT işçilerine olabilecek en düşük ücreti veriyorsunuz 2) KİT ürünlerini sanayiye ucuza sunarken, halka sınırsız bir zam yetkisiyle satıyorsunuz 3) Emekçilerin hem üretimde, hem tüketimde katmerli sömürülmesiyle elde edilenleri büyük sermayenin hizmetine sunuyorsunuz 4) ve son olarak da kapitalist sömürünün yanı sıra devam eden emperyalist sömürüye, yeni bir yol keşfetmenin çoşkusu ile "badem gözlü" KİT leri altın bir tepsi içinde yanında bütün teşvik hediyeleri ile yabancı sermayeye sunuyorsunuz. Özelleştirmenin anlamı budur.

...vari atı yürütmeye mi hazırlanıyor?

...emirel ve İnönü'nün muhalefetleri ...ike muhalefettir

● *Bu siyasi manevraların amacı Özal'a yapması gerekeni yapma fırsatı vermekten başka bir şey değildir.*

...rel seçimler sonrasında "atağa kalkan" ..., bu "atağı"nı erken genel seçim talebiy- şlattığı "çek-git" kampanyalarıyla de- ettiriyor. Bu kampanyaların içinde işa- arıyla diyaloglar önemli bir yer teşkil edi- İstanbul'dan sonra Ankara'da, işadam- a yapılan sohbet toplantılarında tartışı- onular oldukça dikkat çekiyor.

...İREL'İN İADE-İ İTİBAR GEZİLERİ

toplantılarda "sayın başbakanım" hi- rıyla karşılanan Demirel, özellikle siya- oplumsal gelişmelere bakışıyla sermaye lerinden takdir toplamaktadır. rmaye çevrelerinin seçim sonrasında üze- durdukları "siyasi istikrar" meselesine irel, "Türkiye'de dengesizliğin sebebinin omik olmadığını, siyasi olduğunu" vur- yarak gerekli yanıtı vermektedir. nelde "iade-i itibar" niteliğindeki gezi- işadamlarının hassasiyetleri, ekonomik ikalardaki sorunlarda toplanmaktadır. A Holding yöneticilerinden Yıldırım Ak- DPY'yi majör parti (büyük-birinci) ola- değerlendirirken, Demirel için; "...bu po- ları küçük rotuşlarla uygulayacağım di- a, iş alemi bir ferahlık içindedir..." de- tedir.

emirel yaptığı mitinglerde, söylemlerinde r fırsatta "biz iktidar olacağız, iktidarı- muhtaç..." gibi sözlerle egemen çevre- tanıtım ve güvenilirlik mesajları vermek- . "Çek-git" mitinglerinden ve sermaye leriye toplantılarındanda hedeflenen bu- Bir nevi güvenoyu alma çabasıdır. gemen çevreler de Demirel'e sıcak bak- ta, gelecekteki siyasi gelişmelerde "süva- i atı" kullanmasının olabilirliğini veya eye girecek yönelik olarak düşünmekte- r.

emirel de bu süreci (nerde beklenmesini bir şekilde) hızlandırmak için "sandık na" davetiyeleri çıkartmaktadır.

...RMAYE ÇEVRELERİ BİR YANDAN ...AP'A "EVET" DERKEN DEMİREL'LE FLÖRT İÇİNDEDİR

uslararası finans çevrelerinin ve yerli iş- çilerinin "ANAP'a evet ve devam" der- Demirel'le sermaye çevrelerinin flörtü il- ir. Seçimler sonrası büyük oy kaybına yan ANAP'ın altı boşalmıştır. Böylesi bir durumda bile Özal'a "1992'ye o kadar iktidardayım" dedirten güç yukarıda sözettiğimiz desteğin devam etmesindendir. Halkı gün geçtikçe daha fazla açlığa ve yoksulluğa iten, para babalarının kasalarını dolduran ekonomik politikayı uyulayacak tek alternatif genc Özal'dır. Oy kaybetmesi, üçüncü parti konumuna düşmesi Özal açısından yapması gerekenleri engellememektedir. Ayrıca Özal'dan istenen de budur. Bir politikacı değil, bir mali heyet, bir teknik adam olarak görevini fütursuzca uygulaması gerekmektedir. İşte bu noktada ANAP'ın altının boşalması ona eylem serbestliği yaratmaktadır.

ABD Başkanı Bush'un, OECD'nin, Dünya Bankası'nın, IMF'nin desteğini alan ve bu anlamda hala kozları ellerinde tutan Özal, bu kozları sonuna kadar kullanacaktır. Zaten görevi de budur. Bunun için bir günde %50'lik zam yapabilmekte, parlamentoyu bir günde toplayıp çekilebilmektedir.

Halk kitleleri açısından değerlendirmek gerekirse; kitleler tepkileri seçimlerde göstermiştir. Bu, düzen sınırlarında ve siyasi iktidara tavır alma biçiminde olsa da her zaman gelişmeye, radikalleşmeye açıktır. Tabii ki bu yön birçok etkenle birlikte düşünülmelidir. Toplumsal muhalefetin yükselmesi bu aşamada bile egemenleri rahatsız etmektedir.

İşte Demirel ve SHP bu muhalefeti kavramaya çalışmaktadır. Muhalefetin düzen kanallarına aktarılması bu yapıların temel görevidir. Kitlelerin ANAP'ta simgelenen tepkileri bu yapılar için oy potansiyeli oluşturmakta, politik yatırımların bu temelde yapılmasına neden olmaktadır. Parlamenter şekillenmenin nihai olarak oy sandığında belirlenmesi, böylesi davranışları hararetlendirmektedir.

Bu siyasal gelişmelerin bir yönünü oluştururken, işin özüne inildiğinde; "çek-git" mitingleri vb. çaba,arın oturduğu zemin **Özal'a yapması gereken işleri yapma fırsatı vermekten başka birşey değildir.**

Çünkü Özal'ın alternatifsizliği devam etmektedir. Ve ekonomik politikaları fütursuzca hayata geçirecek kişi ancak Özal'dır. Özal'ın kozları sonuna kadar kullanması bir anlamda hem Demirel'in, hem de SHP'nin işine gelmektedir. Kendilerine bu süreçle gecek belirlemişlerdir.

Demirel'le SHP'nin erken seçim tarihlerini belirlemeleri "çek-git" mitingleri, bu anlamda **Özal'a manevra kabiliyeti tanımak ve muhalefeti kendi etraflarında toplamanın zamanını beklemenin oyunudur.**

Gerçek anlamda "çek-git" demenin göstergesi, parlamentonun protesto edilmesi ve Demirel'in kullana geldiği gibi "sine-i millete" dönülmesinin koşullarını yaratmak olabilir. Kısa dönemde ne sermaye çevrelerinin, ne de Demirel ve İnönü'nün böyle bir niyeti vardır. Demirel'in ve İnönü'nün Türkiye için getirecekleri, Özal'ınkinden, yani; emperyalist-kapitalist sistem içi çözümlemeden farklı değildir. Bu nedenle bu tavırları Özal'a yapmasına istediği şeyleri gerçekleştirmesinde süre tanıma ve zemin yaratmaktan öte bir anlam taşımamaktadır. Ve sonuç olarak yaptıkları ŞİKE MUHALEFET'ten başka bir şey değildir.

İNÖNÜ VE DEMİREL'İN ŞİKE MUHALEFETLERİ BİZLERİ YANILTMAMALIDIR?

Dolayısıyla iktidara oynadıklarını belirten SHP ve DYP neden anayasanın tümüyle değiştirilmesi üzerinde tavır belirleyememektedirler. "Yasaksız Türkiye" sloganı atarken emekçi halk üzerindeki tüm baskı, tehdit politikalarına sessiz kalmaktadırlar. DİSK'in yargılanmasına, işçilerin emeğiyle oluşan sendikaların mal varlığına el konulmasına neden tavırsızdırlar? Tüm çalışanların sendikalaşma hakkına, özgür grev, toplu sözleşme,sendikalaşma konularında neden bu kadar duyarsızdırlar? Örnekleri çoğaltmak mümkündür. Çünkü demokrasi havarisi kesilen bu siyasi yapılanmalarda kendi değirmenlerine su taşımanın, bu sistemin dışında ve Özal'dan farklı birşey yapamayacaklarından dolayıdır ki sessizdirler ve sessiz kalmak zorundadırlar! Yuvarlak, yanıltıcı sözleri de kitlelerin Özal'a duyduğu tepkiyi [illegible] kendi etraflarında örgütleme çabalarından başka birşey değildir.

Bundan dolayı özelde işçi sınıfı, genelde halk kitleleri araştıran, izleyen, tartışan, öğrenen, öğreten bir tarzda gelişmeleri değerlendirmelidir. Burada kendi deneyimleri, tecrübeleri, örgütleriyle yaratacakları önemlidir.

İşverenler eylemlerin intikamı peşinde

● *İşçiler haklarını almak için üretimden doğan güçlerini kullandılar.*

Tekel cibali Sigara Fabrikasında "üretim düşürdükleri" gerekçesiyle disiplin kuruluna verilen 130 işçi hakkında bir ihtar, bir yevmiye ve sene sonu zammının kesilmesi cezası verildi. Suç, Puro bölüm şefi Cafer VARLI ve dokuma bölüm ustabaşısı, Tek Gıda-İş Sendikası Genel Sekreteri Ömer GÜLEÇ'in oğlu Yalçın GÜLEÇ'in tuttuğu zabıtalara dayanıyor.

Tek Gıda-İş 1 nolu şube başkanı Hatice GÖRGÜ, sendikanın bu zaptı imzalamadığını, dolayısıyla geçersiz olduğunu belirtiyor: "Üstelik esas alınması gereken çalışma süresidir. İşçiler çalışma süresinde işlerinin başından ayrılmamıştır. Zabıt kasıtlı olarak düzenlenmiştir."

Cafer VARLI ve Yalçın GÜLEÇ'in işçilere, "mahkeme yoluyla bile olsa bu cezayı uygulatacağız" dediği belirtiliyor.

Kamu kesimi, sözleşmeleri sırasında tüm işçilerin katılımıyla gerçekleşen yemek boykotu, toplu vizite, geç işbaşı gibi eylemler Mart ve Nisan aylarında, üretimde önemli düşüşlere yol açtı. Ancak, işçiler, yalnız yasal haklarını kullandılar.

1 Mayıs'tan önce Tekel Genel Müdürlüğü, Gemi Sanayi Genel Müdürlüğü gibi kamu işyerlerinde ardı ardına genelgeler yayınlanmaya başlandı. İşçilerin vizite gibi hakları sınırlanıyor, "işyerinde gruplar halinde toplanmak"tan, "yerlere çöp atmaya" kadar bir dizi yasaklar getiriliyor, genelge sonunda işten atma tehditleri yer alıyordu. İşçileri pasifize etmeye yönelik uygulamalar özellikle öncü işçiler üzerinde baskı ve tehditlerle sürdürülüyor.

Cevizli Tekel Sigara Fabrikasında 75 işçiyi kapsayan bir sürgün listesi hazırlandığı belirtiliyor.

Düzeltme

3. Sayımızdaki "KADINLAR 'MÜCADELEDE BİZ DE VARIZ' DİYOR" başlıklı yazımızda Mintax 2. temsilcisi Gülsevim Sunay'ın konuşmasından geçen "...Yapılan grev oylamasında yaklaşık 140 kişi greve hayır derken, 90 kadın işçi greve evet dedik..." cümlesi "Büyük bölümü kadınlardan oluşan 140 kişi greve hayır dedi" biçimindedir. Mintax'da çalışan işçi arkadaşlara duyarlı davranarak bizi uyardıkları için teşekkür ederiz.

3. Sayımızda 1. sayfada yeralan "2821-2822 SAYILI YASALAR KALDIRILMALIDIR" başlıkı yazının, üst başlığında "EGEMENLERİN O GÜN YAPMAYIP 12 EYLÜL'DE GERÇEKLEŞTİRDİKLERİ" ifadesi, "EGEMENLERİN O GÜN YAPAMAYIP 12 EYLÜL'DE GERÇEKLEŞTİRDİKLERİ" şeklinde olacaktı. Düzeltiriz.

3. sayımızda 1. sayfada yeralan "BU SÖZLEŞMELERE EVET DENİLEMEZ" başlıklı yazıda verilen, "Sendikacılar, İşçilerin Taleplerini Karşılamadığını Söyledikleri Türk-İş Hukumet Anlaşmasını Niçin Kabul Ettiğini Anlamakta Zorluk Çekiyorlar" şeklinde spot, "Sendikacılar, İşçilerin Taleplerini Karşılamadığını Söyledikleri Türk-İş Hükümet Anlaşmasını Niçin Kabul Ettiklerini Anlatmakta Zorluk Çekiyorlar" olacaktı, düzeltiriz.

PLASTAŞ işçileri: Grev komitemiz direnişin içinden çıktı

• Grev komiteleri kendi içinde evrilerek mücadeleyi kalıcı kılacak örgütlenmelere dönüşmelidir.

Petrol-İş'e bağlı plastaş fabrikasında 54 gün süren grev toplu sözleşmenin bağıtlanmasıyla bitti. 220 sendikalı işçinin çalıştığı plastaş'da işçiler toplu sözleşmeyi kendi aralarında düzenledikleri anket sonuçlarına göre hazırladılar. İşverenin grevden bir gün evvel makinaların bir kısmını kaçırmasına engel olamayan (cumartesi-pazara gelmesinden dolayı) işçiler, daha sonra makinaların çıkarılmasına izin vermediler. Şube yöneticileri de olaylar esnasında işçilere yardımcı oldular. Plastaş işçileri grevin başlamasıyla dayanışma ve yardımlaşma amacıyla 9 kişiden oluşan grev komitesi oluşturdular. Plastaş işçileri ve işyeri temsilcileri bu konuda şu bilgileri verdiler. 'Komitemiz direnişin içinde oluştu. 9 arkadaşımızı bizler seçtik, Amacımız yardımlaşma, dayanışmanın sağlanması, grev çizelgesinin düzenlenmesiydi. Güvenilir sevilen arkadaşlar komiteye seçildi. Bu zamana kadar kendilerine fazla bir iş düşmedi, grevin bitmesiyle büyük bir olasılıkla son bulacak'' dediler.

Toplu sözleşmelerinin bağıtlanmasına rağmen, temsilcilerin dışında işçilerin konu üzerinde bilgilerinin olmamasının nedenlerini de ''biz temsilci arkadaşlarımıza güveniyoruz, onlar bizim aleyhimize bir şeye imza koyamazlar, arkadaşların bir bildiği vardır'' diye açıkladılar.

Ayrıca görüştüğümüz Kartal Petrol-İş şube yöneticileri, Toplu sözleşmenin bağıtlanması ve komiteler üzerine şu bilgileri verdiler. ''Temsilcileri işçiler seçtiler ve onlara güvenleri var. Güvenleri olmazsa seçmezler. Grev süresinde şehir dışında olan arkadaşlarımız var, onların haberleri yok. Perşembe günü toplu sözleşme imzalandı. Biz de pazartesi fabrikanın önünde yöneticiler ve işçiler birlikte açıklamayı doğru bulduk.''

''Grevin sağlıklı yürümesi, dayanışma gecesi düzenleyebilme gibi konularda, grev komitesine ihtiyaç var. Petrol-İş parasız bir grev başlattı. Maddi sorunu dayanışma ağıyla çözmeyi düşündük. Kamuoyu yaratmada faydalı oluyor...

Kimi işyerlerimizde komite örgütlenmelerimiz var. İşverenin öne çıkanları işten attığı bir ortamda komiteyi gizlemezsek başarılı olamayız. Ayrıca tek tek işyerlerinde komitelerin olması fazla bir anlam ifade etmez.''

Plastaş'ta olduğu gibi yaşanan sorundan dolayı ortaya çıkan komiteleşme çabaları bugün birçok işyerinde yaratılmakadır. (Toplu sözleşme, grev komiteleri vb.) Böylesi örgütlenmeler kısa vadede birçok yararlar getirebilmektedir. Fakat sınıfın gerçek sendikal örgütünün yaratılması ancak böylesi örgütlülüklerin içlerinin doldurulması ve kalıcı kılınmasıyla olanaklıdır.

1) Grev komiteleri, Plastaş'ta olduğu gibi yalnızca dayanışma ve grev çizelgesi düzenlenmesiyle sınırlı olmamalı. Kendi içinde evrimlenerek işyerindeki sendikal yaşamın bütününü kaplamalıdır.

2) Komite bir grev anında oluşsa bile, grev okulundakazanılanbirikimlerlekalıcıörgütselliklerin yaratılması sürecine girilmelidir. Doğal ilişki ağları geliştirilmelidir. Sendikal yaşamın içine bütün işçilerin çekilmesi ve aktif katılımı sağlanmalıdır.

3) Toplu sözleşmenini hazırlanmasında karar sahibi olan işçiler bağıtlanmasında da karar sahibi olabilmelidir. Bu bir güven sorunu olmamalıdır. Bu ancak işçilerin örgütlü gücüyle sağlanabilir. Sorun işçilerin sorunuya çözümünde de işçiler bulunmalıdır.

4) ''Birileri bizim yerimize karar verir'' ''Biz onlara güveniyoruz'' gibi yaklaşımlar, gelecekte yaşanacak olumsuzluklarda insanların tepkisizliğini yaratacaktır. Bugün işyerinde yaşanan sıcak sorunlardan doğan örgütlülükleri her işçinin katılımını, söz sahibi olmasını kendilerini ifade etmesini sağlayan alanlar olmalıdır. Gelip geçici örgütlenmeler bunu sağlayamaz. İlk önce bu olaylara duyarlı insanlardan başlanarak, kalıcı, tüm işçileri kapsayıcı ilişkiler yaratılmalı ve sistemleştirilmelidir.

5) İşverenin makinaları kaçırmasını engelleyen güç, sınıfın üretimden gelen gücünün küçük bir örneğidir. Bu güç, örgütlü kılınabilirse neler yapabileceğinin de belirtisidir.

En basit sorundan başlayarak gelişen, sorunlara müdahale eden, tavır koyan işyeri örgütlülükleri sendikal yaşamın işçilerin dışında bir yer değilde, gerçek anlamda işçilerin yeri olmasını sağlayacak çekirdeklerdir.

6) Kendilerini sınıf ve kitle sendikası olarak gören sendikaların grev komitelerini, dayanışma ve yardımlaşmayla sınırlaması, komiteleşmenin içeriğinin anlaşılamamasındandır. Böylesi komiteleşmeler, sınıfın somut pratiğinin dayatmasıdır. Sürekli olması ve nitelikçe içeriğinin doldurulması bugünkü sendikal bürokrasinin yıkılmasını sağlayacak adımlar olacaktır. Sendikalarda işçilerin örgütlü gücünü oturtacak yapılanmalar olacaktır.

7) Komitelerin işyerinin özgül durumuna bağlı olarak korunma anlamında gizli tutulması doğaldır. Böylece gelecek saldırılar engellenebilir (işten atılma vb. gibi). Fakat ''korunma'' kavramını abartıp, işçilerin bu konudaki yaklaşımlarını gözardı etmek icazettir. ''Korunma'' işyerinde komitenin örgütlü gücünü yaratmak, ilişkileri geliştirmek olarakanlaşılmalı,insanların kafasında farklı imajlara yolaçmamalıdır.

8) Saldırıların yoğun olabileceği işyerlerinde işyeri komitesinin oluşmasında dikkatli olunmalıdır. Nitelikçe güvenilir, sınıfların varlığını kabul eden, devrimci, demokrat dürüst insanlarla işe başlanmalıdır. İlk başta dar tutulabilecek bu ilişkilerin gelişmesi ve yaygınlaşmasıyla kendi etrafında bir çeper, bir etlenme yaratacaktır. Örgütlülük sürecinin gelişmesi saldırılara eşbiçimde yanıt verecek bir düzey yaratacaktır. Veya bu hedeflenmelidir (Herhangi bir işten atılma olayı karşısında işçilerin tek vücut olarak harekete geçebilmesi vb...)

9) İşyeri komiteleri örgütlülüğü kendi işyeriyle sınırlı tutulmamalıdır. Çevre işkolları ve işyerleriyle temas içinde olunmalıdır. İlişkiler işyeri ve iş saatleriyle sınırlanmamalı, işyeri çitleri aşılarak mahalle halkıyla, işçi aileleriyle bütünleşmenin yöntemleri bulunmalıdır. Tabii ki bu süreç uzun bir solukluluğun ifadesidir. Ve işyeri komiteleri örgütlülüğünün geliştirilmesiyle doğru orantılıdır. Örneğin, grev, işten atılma gibi o işyerini ilgilendiren bir sorun karşısında çevre işyerlerinin, mahallelerin, ailelerin destek ve tepkilerini sağlamak hedeflenmelidir.

10) İşyeri komitelerini onaylayan sendikalar böyle bir örgütselliği kabul etmeleriyle bir-

Bak Sf. 7'de (PLASTAŞ İŞÇİLERİ...)

Çelik işçisi eyleme hazırlanıy

Karabük ve İskenderun'da 25 bin demir çelik işçisinin grevi sürüyor. Grevin 40. gününü doldurmasına karşın çelik işçisinde hiç bir çözülme görülmüyor. Çelik işçisi hak ettiklerini alana kadar direnmeye kararlı.

Grevin bir günlük kaybı Karabük'te bir milyar, İskenderun'da 1,5 milyara ulaşıyor. 40. günü dolan grevin şimdiye kadar neden olduğu üretim kaybı yüz milyara yaklaşıyor. Çelik İş Başkanı Metin Türker İşçilerin Sesi'ne yaptığı açıklamada, ''bu milyarlarca kaybın sorumlusu MESS ve onun güdümündeki hareket eden hükümettir'' dedi.

Gösterdiği kararlılık ve eylemlerle kamuoyunun dikkatini üzerine çeken çelik işçisi önümüzdeki günlerde yeni yeni eylemlere hazırlanıyor. Kesin tarihlerin belli olmamasına karşın, İşçiler aileleriyle Karabük'te bir yürüyüş yapacaklar. Aynı yürüyüş İskenderun'da da olacak. Çelik İş Sendikası'ndan öğrenildiğine göre, Ankara'da bütün çelik işçisinin katıldığı bir miting düzenlenecek. Çelik İş Sendikası'ndan yapılan açıklamada, önümüzdeki dönemde kamuoyu oluşturmak için çeşitli girişimlerde bulunulacağı, bu faaliyetlere partilerle ilişkilerinde dahil olduğu belirtildi. Konuyla ilgili Çelik İş Başkanı Türker şunları söyledi;''Bizim için siyasipartileringörüş ve düşünceleri önemli değil. Bir siyasi parti işçiye ne veriyor önemli olan bu. Bizim sendikamız, Türk İş gibi partilerüstü bir politika izlemiyor. Kim işçiden yana tavır koyarsa, biz de ondan yana tavır koyarız. Bizim için bu, siyasete bulaşmak değildir. Bu sendikal politikadır.''

''MESS, DEMİR-ÇELİK GREVİNİN BİTMESİNİ İSTEMİYOR''

Türkiye Demir Çelik İşletmelerinde sürmekte olan grevlerle ilgili olarak Bağımsız Çelik-İş sendikası, genel başkanı Metin Türker kendisiyle yaptığımız görüşmede MESS üyesi işverenlerin Demir-Çelik grevinden çıkar sağladığını söyleyerek, MESS'in grevin bitmesini istemediğini belirtti. Aşağıya Metin Türker'le yaptığımız görüşmeyi sunuyoruz.

İŞÇİLERİN SESİ: MESS'le süren görüşmelerinizde gelinensonnokta ve grevinizdeki son aşama nedir?

METİN TÜRKER: 4 Mayıs 1989 tarihinde greve başladık. Grev, şu ana kadar 40. gününü tamamlıyor. Özellikle Türkiye Demir Çelik İşletmelerinin bir kamu sektörü olması, bunun yanında Türkiye Demir Çelik İşletmelerinin özel sektörle aynı ürünleri üretmesi seebiyle, MESS'in, kendine bağlı özel sektör firmalarıyla rekabet halinde. Bir tarafta rekabet halinde olan MESS firmaları bir tarafta TDÇ işletmeleri. Bunlar arasında mutlaka menfaat söz konusu. MESS kendi üyelerinin de menfaatini düşünerek TDÇ işletmelerinin greve gitmesini adeta kendisi istedi. 1983 yılında çıkarılan 2821-2822 sayılı yasaların çarpıklığına rağmen yasal gre[v]... rüyor. Ancak işveren özellikle ME[SS]... tifleriyle bu grevimizi kırmak için b... balar sarf ediyor. Buna karşı önlem... Maalesef devletin imkanlarıyla işçi... liyor. Ve grevin daha uzun sürmesi... ret sarfediyorlar. Bunun gerçek sebe... anda İran-Irak bağlantıları kesilmi[ş]... stokları büyük boyutlara ulaşmış... tör. Bir müddet daha bu grev kırıcı... bir göstereceğiz. Eğer yine kanunsu[z]... devam ederlerse, aynı şekilde muka[bele]... ceğiz ve işçimizin tümünü bir bütün... çekmeyi düşünüyoruz. Bunun do... milyarca zararın sorumlusu MESS v[e]... güdümünde hareket eden hükümet o...

İŞÇİLERİN SESİ: İşverenden iste... niz nelerdi? Buradan hareketle Türk İ[ş]... zaladığı hükümleri nasıl değerlendi[rdi]... nuz?

METİN TÜRKER: Şu anda enflasy[on]... yat pahalılığı herkesi aynı ölçüde etki... bu etkileme nedeniyle 1. yıl için seyya[nen]... istedik. 2 yıl için % 70-75 + enflasy[on]... 5 refah payı istedik. Bizim bu teklif... karşılık bir teklif veremediler. Sayın... Bakanı Cemil Çiçek ve Işın Çelebi'ni[n]... oldukları teklife dahi yanaşmadılar. ... biz onları beğenmeyerek greve çıktık... nu gösteriyor MESS Toplu sözleşme... mek, grevi sona erdirmek istemiyor...

Biz Türk İş üyesi değiliz. Türk İş'i[n]... ilke kararları bizi bağlamıyor. Biz T... daha üzerinde, daha iyi toplu sözleş[me]... mak için yetki aldık. Türk İş kendi... leri doğrultusunda bir zam istemiş v[e]... görüp imzalamış. Biz makul görm... Ama gel gör ki, diğer sendikalar, bi[z]... yüksek ücret almamızı istemiyorla[r]... oranlarımıza dengeyi bozar gerekçesi... ediyorlar. Kamu-Sen ile Türk İş'in y... 142'lik zam ile bizim aramızda büyü[k]... lara varan farklar vardır. Onlar zam... delik olarak istemişler, biz seyyanen i...

İŞÇİLERİN SESİ: Bundan sonra... meler ne yönde olacak? Grevinizin ... ni nasıl görüyorsunuz?

METİN TÜRKER: Çelik işçisi tes... mak isteniyor. Çelik işçisi buna asla ... meyecektir. Direnecektir. Ülkemiz... hakkı mücadele edilmeden alınmış. O... de kıymeti bilinmedi. İşçiler birlik o... çiler yürümeli, direnmeli. Hak etti[ği]... alana kadar, sendikal hak ve özgürl[üğü]... de edene kadar eylemlerine devam e... Grevinin geleceğini çelik işçisi belir[ler]...

Ben buradan bütün Türk işçisine, ... veren emekçiye Çelik İş Sendikası'n[ın]... ve saygılarını sunuyorum. Teşekkür e[derim].

İŞÇİLERİN SESİ: Biz teşekkür e[deriz].

İsdemir'de oynanan oyunları işçilerin kararlılığı ve örgütlülüğü bozacaktır

• İsdemir işçileri girdikleri çok yönlü mücadelede, bir yandan hak alma kavgasını sürdürürken, diğer yandan şube yönetiminden kaynaklanan olumsuzlukları aşmaya çalışıyorlar.

• MHP kökenli Çelik-İş İskenderun Şube Yöneticilerinin grev kırıcılığına, işçilerin ekonomik zorluğuna bakan MESS ''grev referandumu'' oyunu hazırlıyor.

İsdemir'de 4 Mayıs 1989'da başlayan grevde oldukça önemli ve kritik bir dönem yaşanıyor. Grevci işçiler, bir yandan sendika genel merkeziyle şube yönetimi arasındaki sürdüşmelerin yarattığı olumsuzluklarla, bir yandan da MESS ve yardakçılarının oyunlarıyla mücadele ediyorlar.

İsdemir işçisi bu yılki sözleşme dönemine, aylar öncesinden gelen bir birikim ve bilinçlenmeyle girdi. Başlangıçta işçilerde varolan endişeler, kararsızlıklar yerini, birliğin ve bilinçlenmenin getirdiği bir kararlılığa bıraktı. Bu kararlılık, grevi bugüne dek başarıyla getirdi. Ancak bir çok olumsuzluğu da içinde barındırarak.

Genel merkezle şube yönetimi arasındaki çekişmelerin, sürdüşmelerin uzlaşmalığa dönüşmesi, başarıyı etkileyen, greve olumsuzluk katan bir boyutta. MHP kökenli şube başkanı Ali Ulukanlıgil ve çevresi bu olumsuzlukların başını çekiyorlar. Şube yönetiminin grevi kırma çabasının temelinde, Çelik-İş üyesi işçileri Türk Metal'e kaydırma amacı var. Şube yöneticileri gelecek kongrede genel merkezi dışlama yönünde ince hesaplara giriyor. Bu nedenle Ulukanlıgil ve grubu, bu yöndekiçabalarını,işverenle işbirliği yapmaya kadar vardırıyorlar. Gelişmeler hakkında hükümeti ''bilgilendiriyorlar''. Açıkça, ekmek kavgasındaki işçileri bakanlara ispiyonluyorlar. işçilerde sendikaya ve kendilerine karşıgüvensizlik yaratmada grev kırıcı bu çabaların diğer bir amacı. Uluganlıgil, yararcı bir politika izleyerek edindiği belli bir gücü tamamen işçiye ve greve karşı kullanıyor.

Genel merkez ise en azından bugün için (yeterli olmasa da) genel çıkarları korur görünümünde. Bu yüzden şubeyle süren sürdüşmede, işçiler genel merkezden yana tavır alıyor. İşçilerin mücadele içinde yükselen sesi ve kararlılığı genel merkezi etkileyici bir rol oynuyor. Bu durum, genel başkan Metin Türker'i de işçilere yakın bir politika izlemeye itiyor.

Çelik-İş'te ağırlıkta olan sağın, iç muhalefeti karşısında işçiler kendi doğallığında gelişen bir birliği sürdürüyorlar. Mücadelenin içinde bilinçlenen işçilerde ''kötünün iyisini seçme'' yerine ''kendi örgütlü gücümüze güvenmeliyiz'' gerçeği yerleşiyor. Genel merkezle şube arasındaki çekişmeler yüzünden sendikanın yeterli desteğini görmeyen işçiler varolan dağınıklığı da aşma sürecini yaşıyorlar. İsdemir grevinde yaşanan bu süreçte olumsuzlukların aşılması için mücadelenin içinde yer almak, mücadele içinden çıkacak birliği yakalamak çok önemli. Bu kritik dönemin aşılmasında kendini işçi dostu olarak tanımlayan herkese ve özellikle de grevci işçilere büyük sorumluluk düşüyor. Mücadele içinden çıkacak birliğin yakalanmasında da bütünlüğün işyeriyle sınarlandırılmaması gerekiyor. Üretimin her aşamasındaki işçilerle ve halkla kurulacak dayanışmanın gücü tartışılmaz. İsdemir ve Karabük demir çelik işçileri, kendilerine hammadde üreten Divriği ve Hekimhan maden işçilerinin mücadeleleriyle, bir birliği yaratma sürecini de başlatmalıdırlar.

İsdemir'de bu dayanışmayıyaratacak ilk adımlar, çevre esnafı ve halkla kurulan ilişkilerle atıldı. İşçiler arasındaki birliği, dayanışmayı güçlendirmek, moral kazandırmak, eksikliklere ilişkin değerlendirme yapmak ve kamuoyu oluşturmak için kurulan 'propaganda ve değerlendirme komitesi' bu yönde somut adımlar atıyor. Yapılan çalışmaların bir amacı, çevredeki yerel yönetimleri (Gaziantep, Adana, Mersin gibi), demokratik kitle örgütlerini, yöre halkını da kapsayacak bir gıda ve para yardımı kampanyası başlatmak. Bu çalışmalar sürerken, grevdeki işçilerle dayanışmayı sağlama yolunda yemekler veriliyor, toplantılar düzenleniyor, işçiler arasında, belirlenen gündem doğrultusunda tartışmalar yapılıyor. Yapılan değerlendirmeler, sendika yönetiminin tavrını yönlendirecek tarzda ele alınıyor. İşçiler çevre esnafın da büyük desteğini kazanmış durumda. Ekonomik yönden yaşanan zorluklar esnafında katkılarıyla aşılmaya çalışılıyor.

Grevde yaşanan eksikliklerin, zorlukların aşılmasında, grevin bilinçli bir mücadele anlayışıyla yürütülmesinde ve gerçek anlamda bir dayanışmanın oluşturulmasında, işçilerin önündeki 15-20 gün oldukça önemli.

YAŞANAN SIKINTILAR, İŞVERENİN YENİ OYUNLARINI GÜNDEME GETİRİYOR

İsdemir işçileri şu günlerde işverenin yeni oyunlarıyla da karşı karşıya. Yaşanan parasal sıkıntıları kullanmak isteyen işveren, yakın tarihte ücret ve grev konusunda işçileri referanduma götürme düşüncesinde. Bunun altında yatan amaç ise, işçinin birliğini zedelemek ve grevi sonlandırmak.

Bu sıkıntılar, MHP kökenli şube yönetimince de grev kırma yönünde kullanılabilecek bir fırsat olarak görülüyor. Şube yönetiminin grev kırıcı tutumunu öylesine bariz ki, bu durum Çelik-İş genel başkanı Metin Türkeri Alparslan Türkeş'i ziyaret etmeye kadar götürüyor. İsdemir'deki grev kırıcı tutumuyla adeta bir ''geleneği'' sürdüren şube yöneticileri ve Ali Ulukanlıgil'e karşı çareyi Alparslan Türkeş'e gitmekte bulan Metin Türkeş, sorumluların ''uyarılmasını'' ve grev kırıcı hareketlerinden vazgeçirilmelerini istiyor galiba.

Genel merkezin düştüğü hata da buradan kaynaklanmakta. Çünkü bu tür olumsuzlukların aşılması, '80 öncesi, faşist düşüncenin siyasal örgütü MHP'nin liderinden yardım istemekle değil, işçilerin özgüçleriyle yaratacakları örgütlülüklerle, mücadele içinde yaratılacak birlikle gerçekleşecektir. Bu başarıldığında ne şube yönetiminin grev kırıcı tutumu, ne işverenin oyunları, ne de genel merkezin yetersizliği greve olumsuzluk taşıyamayacaktır.

İsdemir işçilerini zorlu günler bekliyor. Girdikleri çok yönlü mücadelede, bir yandan hak alma kavgasını sürdürürken, diğer yandan sözü edilen olumsuzlukları aşmaya çalışıyorlar.

MESS ÜYESİ İŞYERLERİNDE ÇALIŞAN TÜM İŞÇİLER... DEMİR ÇELİK İŞÇİLERİNE OMUZ VERMENİN YOLLARINI YARATMALISINIZ

MESS gazete ilanlarıyla, adam satınalmalarla saldırganlığını sürdürüyor. Karabük, İskenderun demir-çelik işçilerinin mücadelelerine MESS işyerlerinde çalışan tüm işçiler omuz vermenin yollarını bulmak zorundadırlar. Demir-çelik işçilerinin mücadelesinin kendi mücadelesi olduğunu düşünüp, bağlı oldukları sendikalarının hangisi olduğuna bakmaksızın ne yapabileceklerini düşünmeli, tartışmalı ve üretim güçlerini nasıl kullanabileceklerine karar vermelidirler.

Divriği-Hekimhan'dan İskenderun'a dayan

• Divriği - Hekimhan işçilerinin grevlerinin başarısı İskender[un] Karabük işçilerinin mücadelesi ile bütünleşmekte mümkündür

Divriği-Hekimhan Maden İşletmeleri'nde çalışan 2000 maden işçisinin grevi 34. gününde. İşçilere, Türk-İş ile hükümetin üzerinde uzlaştıkları toplu sözleşmelere ilişkin ilke kararlarını reddediyorlar ve kendi taleplerinde diretiyorlar.

Divriği-Hekimhan işçileri işyerinden doğan haklarının mücadelesini verirlerken, diğer yandan ise İskenderun ve Karabük Demir-Çelik işçilerinin greviyle dayanışma içinde olduklarını belirtiyorlar. Ancak İskenderun Demir-Çelik'te 1980 öncesi faşist düşüncenin siyasal platformdaki örgütlülüğü olan MHP'li, Çelik-İş şube yöneticileri grevi kırma ve işçileri, faşistlerin elinde bulunan Türk Metal-İş Sendikası'na götürme hesapları içendedirler. Çelik-İş'in DYP patentli genel başkanı Metin Türker ise bu tehlikeyi bertaraf etmek için geçtiğimiz günlerde Alpaslan Türkeş ile görüştü. Ancak, işçiler üzerinde oynanan bu oyunları, kendileri bozabilirler. Söz konusu tehlike de işçilerin mücadele birliktelikleri ile atlatılabilir. Metin Türker'in Türkeş'ten ricada bulunması ile değil.

Divriği-Hekimhan grevinin başarısı bir ölçüde İskenderun ve Karabük işçileri ile dayanışmayla mümkündur. Bunun içindir ki, Divriğili-Hekimhanlı işçilerin bir yandan kendi işyerlerinden doğan haklarını elde etmek için işverene karşı tavizsiz mücadele vermeleri gerekirken, diğer yandan da Demir-Çelik işçileri üzerinde oynanan faşist oyunları boşa çıkartmak için onlarla dayanışma içinde olmaları gerekmektedir. Çünkü mücadele de birlikte davranma böyle sağlanır. Ve bu ise başarının teminatıdır.

İşçiler gelebilecek tehlikelere, saldırılara karşı sendikalarını nitelleştirmelidir. Bunlara rağmen görünen o ki, mücadelede sağlam mevziler kazanmanın, kazanılan mevzileri ko-

rumanın ve sorunların çözümleri[ni] ... bilmenin, çözümleri hayata geçire[bilmenin] ... tutarlı yolu işyeri örgütlenmelerin[den] ... tan geçmektedir. İşyeri örgütlenme[si ya]ratıldığı koşullarda hem faşist oyun[lar] dağın edilecek, hem de işverene kar[şı] ... mücadelenin niteliğinden dolayı ... dırı değil savunma konumuna geçece[ği] ... neğin Divriği-Hekimhan'da her gre[v] ... tının yanına lokavt pankartı asma[ya] ... de bulunmayacaktır.

Çünkü lokavt suçtur. Grev ise işç[inin] ... geçen günün bir gün öncekinden ... duğu koşullarda yaşamlarını iyileşt[irme doğ]rultusundaki kullandıkları en doğa[l hakk]ıtır. Oysa lokavt, işverenin işçileri ... ve kârına daha çok kâr katmak ... bir suçtur. Divriği-Hekimhan Made[n İşletme]leri'nde işverenin lokavt ilan etme[si] ... işyerinden doğan haklarını alma ... ne açıkça bir saldırıdır. Maden işç[ilerinin yap]ması gereken lokavt suçunu işleye[ni] ... teşhir etmektir.

...mobil-İş'li işçiler eleştiriyor:

"...ıf sendikacılığı ilkeleri somutlansın"

...yük ağırlıkla "ek zam" ve sendika yönetiminin "1 Mayıs ... üzerinde yoğunlaşan temsilciler kurulu toplantısı oldukça geçti.

...bil-İş Temsilciler Kurulu toplantısı ...an 89'da yapıldı. Kadıköy Reks dü... ...nunda yapılan toplantı beklenen coş... ...medi, oldukça sönük geçti.

...in değişik illerinden gelen temsilcile... ...lığı toplantı, Otomobil-İş Genel Baş... ...n DALKILIÇ'ın açış konuşmasıyla ...Otomobil-İş Genel Başkanı zamlar ...n ve siyasal iktidara yönelik kısa ve ...konuşmasında, '1 Mayıs' ve'ek zam' ...nobil İş işçilerinin gündeminden düş... ...onulara değinmedi.

...sonraki konuşmacılardan Genel Sek... ...lal ÖZDOĞAN, toplu sözleşmelerin ...çi sınıfının ekonomik mücadelesinin ...nücadeleyle birleştirilmesinin gerek... ...i sağlığı ve işgüvenliği, toplu işten çı... ...arın yaygınlığı gibi konuların üzerin... ...u, ne yapıldığını ve ne yapılması ge... ...değinmeden yaşananlardan kesitler

...im kurulu üyelerinin genel ve kısa ko... ...rı, 20 Ekim'de yapılacak genel kurul ...öz yoklama izlenimi verdi. Oysa ...bil-İş'de sancılar yaşanıyordu ve Oto... ...günden güne eriyen bir hasta adam ...sü veriyordu.

...ilciler arasında Ankara Soyut'tan ge... ...az KIZILIRMAK'ın konuşması, din... ...arasında sarsıcı bir etki yaptı. Kızı... ...oğun alkış alan coşkulu konuşmasın... ...nobil-İş'de yaşanan sancıları dile ge... ...unun bir sendikal anlayış sorunu ol... ...belirtiyordu. Sendikanın 1 Mayıs'taki ...Çelik-İş ve Özdemir-İş ile birleşme ça... ...Türk-İş de birlik sorununu MESS'... ...anan kötü toplu sözleşmeyi yanlış sen... ...layışa dayandırıyordu.

...elirtmeden Kemal TÜRKLER'in 15-... ...an 1970'deki radyo demecini okuyan ...1 Mayıs 89 daki Tertip Komitesinin ...yer alan demeciyle bağ kurarak ...ğın aynı mantık, anlayışın aynı ...olduğunu ve "Tertip'çi Tertip ...inden" hesap sormak zorunda olduk... ...öylüyordu.

...k ağırlıkla "ek-zam" ve "sendika yö... ...in 1 Mayıs tavrı üzerinde yoğunlaşan ...ciler Kurulu toplantısında 16 kişiyle ...ışkın gün grev yürüten Hurma Elek... ...ten Ramazan Kaf, Türk Philips'ten ...t Helvacı, Kavel'den Sebat Yüksel, ...Remaş'tan Necmi Akçay Server Bakan ...bir çok temsilci söz aldılar. Temsil... ...konuşmaya katılımının azlığı dikkat

...l temsilcisi Sebat Yüksel, "Bugün sen... ...zın sınıf ve kitle sendikası olduğu her ...e vurgulanmaktadır. Ama her neden... ...ve kitle sendikasından ne anlaşılması ...ği, ilkelerinin neler olduğu bu ilkele... ...klerinin nasıl yerine getirileceği tam ...açılmamıştır" diye ifade ettiği konuş... ...a "kişiler üzerindekurulan birlik,bir... ...az olsa da yürümez, birlik ilkeler ve anlayış sorunudur" diye görüşlerini belirtti.

Konuşmada ayrıca işçilerin söz ve karar sahipliğinin Otomobil-İş yönetimince delege ve temsilci seçimi yapmak şeklinde anlaşıldığını oysa işçilerin toplu sözleşme, grev eğitim, örgütlenme gibi tüm sendikal sorunlarda hayatın her alanında söz ve karar sahibi olması gerektiği bunun için de iş yeri komitelerinin tüm sendikalarda hayata geçirilmesi gerektiği vurgulandı.

Temsilciler Kurulu toplantısının önemli konularından biri de 'ek-zam'dı. Konuşmalarda Otomobil İş'in toplu sözleşmeden bu yana bir durgunluk yaşadığını, Netaş'la grev yolunu açan sendikanın önünde ek zam olayının olduğu "ek zam şartları yok, zemin uygun değil" gibi gerekçelerle bunungeçiştirilemeyeceği belirtildi. Makina kalıp'ta işçilerin mücadeleleriyle ek zam alındığını, sendikanın hiçbir katkısı olmadan kazanılan ek zamdan sonra işçilerin sendikaya güveninin sarsılacağı açıklandı.

Son konuşmacılar olarak çıkan genel sekreter Celal ÖZDOĞAN, "iyi bir toplu sözleşme yapmanın yolunun demokratik kazanımlardan geçeceğini, tüm yasal, anayasal kısıtlamalar ortadan kaldırılmadan iyi toplu sözleşmenin hayal olduğunu ve demokratik haklarla ekmeğin özdeşleştiğini belirterek, bütün işkollarının bütün işçilerin gündemine "ek zam" girmedikçe, yalnızca Otomobil-İş'in çabalarının işçiye zarar getireceğini söyledi.

Temsilcilerin '1 Mayıs tavrı' nedeniyle top ateşine tuttuğu genel başkan DALKILIÇ ise, kendisinin hata yapmış olabileceğini işçi sınıfının yaratıcı gücüne inandığını ifade etti ve genel kurul tarihinin 20 Ekim 89 olarak alındığını açıkladı.

Sonuç olarak Temsilciler Kurulu toplantısı üç ana konu üzerinde odaklandı.

- 1 Mayıs 89'da Tertip Komitesi içinde yer alan yönetimin kötü tavrı.
- Toplu sözleşmelerden bu yana sendikanın suskunluğu ve gerileyişi,
- Ek zam sorunu.

20 Ekim'de yapılacak genel kurulda, eleştirilen boy hedefi olan DALKILIÇ gidici gibi. Çünkü yönetimin 1 Mayıs tavrı, yönetim yanlısı temsilcileri de tepkiye yöneltmiş.

Diğer taraftan sorunun sendikal anlayıştan kaynaklandığını ileri süren işyeri örgütlülüğünü savunanların, da sendika yönetimini kucaklayacak düzeyde işyeri örgütlenmeleri yok.

Otomobil-İş'de bir sancı yaşanıyor. 20 Ekim'de yapılacak genel kurulda yine yönetimdeki sendikal anlayış biraz elenerek kendi aralarından yönetimi tazeleyecek gibi görünüyor. Fakat hasta nereye kadar gidecek, sancı dinecek mi nereye yönelecek, gelişmeler gösterecek. Sağlıklı işyeri örgütselliklerine kavuşmadan, işçilerin söz ve kararını, sınıf gücünü ve sendikal demokrasiyi sendika yönetimine taşıyacak olan kalıcı yapılar hayata geçirilmeden daha çok sancılar yaşanacak, sancı hastayı bitirecek gibi görünüyor.

...İş Kütahya genel ...ulunun ardından

...İş Kütahya şubesi genel kurulu işçi ve ...erin katılımıyla Termik Sitesi lokalin... ...ldı. Divan başkanlığına getirilen Tes... ...l Başkanı Faruk BARUT genel kurul... ...ığı konuşmada, "12 Eylül'de elimiz... ...nan hakların ızdırabını çekiyoruz. De... ...i adına yönetime gelen yönetimler, iş... ...aşam hakkı tanımadı. Biz de eylemle... ...tık. Eylemlerimiz gerçek demokrasi... ...ne kadar sürecektir. İşçi düşmanı hü... ...zam üstüne zam yaparak işçinin pa... ...ul etmiştir." dedi. Konuşmasının di... ...ümlerinde işçilere seslenen **Barut, "Bi...nin, güvenmek zorundasınız. Biz size ...yoruz. Biz ne zaman "yürüyün" der... ...zaman yürüyeceksiniz. Biz ne zaman ..." dersek, siz de o zaman duracaksınız."** ...onuşmasını sürdürdü.

...ika faaliyet raporunun görüşülmesi sı... ...çeşitli delegelere söz verildi. Daha ...apılan genel kurul seçimlerinde, şube ...n kuruluna ve üst kurul delegeliğine ge... ...rkez yanlısı liste seçildi.

...eri, 'yürü deyince yürüyen, dur deyin... ...an" bir 'sürü' gibi gören bu sarı uz... ...sendika genel başkanı 12 Eylül yöne... ...ne çatıp, varolan yasalara saldırarak, ...ıylardaki işçi eylemliliklerini sahiplen... ...alışıyor. Onun için 'nabza göre şerbet" ...genel kurul avcılığı yapıyor ve bun... ...başarılı oluyor. Neden?

...İş Kütahya şubesi genel kurulunda sarı... ...acı sendikacıların başarıları, şube iş... ...n sınıf ve kitle sendikası bilincine sa... ...namalarından kaynaklanıyor. İşçiler, ...sendika nedir, ücret nasıl belirlenir, ...özleşme taslağı nasıl hazırlanır, tartı... ...uygulanır, sendika yönetimi ne demek... ...dikal demokrasi, işçilerin söz ve kararı nasıl hayata geçirilir vb. konularda bilinçlenip kendinin ve sorunlarının farkına varmadıkları sürece, 'yürü deyince yürüyen, dur deyince duran', sarı-uzlaşmacı sendikacıların iki dudağına bakan bir konumda bırakılırlar. Nitekim bu açıdan Tes-İş Kütahya şubesi genel kurulunda, işçileri bir 'sürü'' gibi gören Barut'un, 12 Eylül ve yasalara ateş püskürüp, 'nabza göre şerbet vererek yandaşlarını şube yönetimine getirmesi hiç de şaşırtıcı değildir.

Genel kurulda gerek Toker delegelerinden A.Suat Bahayetmez'in Tes-İş konusunda haklı yakınmaları ve vurguladığı doğrular ve gerekse İl İşletme Müdürlüğü'nden Sacit Er'-in etkin, alkış alan, sarı-uzlaşmacı sendikaların tutumlarını sergileyen konuşmaları genel kurul sonucunu değiştirmeye yetmiyor. Genel kurullara da müdahale edebilmek için, işçilerin toplu sözleşme, grev, eğitim, örgütlenme, sınıf ve kitle sendikası, ülke ve dünya sorunları gibi konularda bilinçlendirilmeleri gerekiyor. Bu da ancak işyerlerinde işçilerin sağlıklı ve kalıcı örgütlülüklerinin yaratılmasıyla mümkün. Bu örgütlülükler de, sınıf ve kitle sendikasını temel alan işyeri komite ve konsey örgütlülükleridir.

Ancak böylece işçiler, sorunlarını bilme, değerlendirme ve müdahale etme doğrultusunda söz söyleme, kararlar alabilme yeteneği kazanır. Sendika yöneticilerinin iki dudağına bakmaz, yönetimi yönlendirir.

Bu bakımdan Tes-İş Kütahya şubesinin örgütlü olduğu işyerlerinde tez elden öncü işçilerce sınıf ve kitle sendikası anlayışı ve temelinde işyeri örgütsellikleri çalışmalarına başlanmalıdır. İşyeri komite ve konseylerinin hayata geçirildiği değişik il ve bölgelerdeki işyerleriyle ilişkiler kurulmalı, onların bilgi ve deneyimlerinden yararlanmalıdır. Kütahya bölge işyerlerinin kendi özgül koşullarına göre belirlenecek işyeri komite ve konsey çalışmaları doğrultusunda atılacak her pratik adım, yapılan her çalışma, söylenecek bin sözden daha etkili ve daha belirleyicidir.

Teksif-İşveren işbirliğine karşı Uşak'lı işçiler haykırıyor:

"Bizi işten atmakla bitiremezsiniz"

● *Layık olduğunuz yerlere sizi bizler göndereceğiz.*

Öncelikle, böyle bir gazetenin eksikliğinin kabul edildiği, arayışların baş gösterdiği bir dönemde bir çok konuda yol gösterici, ders çıkartıcı, deneyimleri her kesimden işçi arkadaşlara iletici bir misyon üstlenmesinin ağır yükünü tahmin ediyoruz. Bu yazıda amacımız, bu yükünüzü gücümüz oranında sizlerle paylaşmaktır.

Uşak 100.000'e varan nufusuyla küçük, fakat her gün gelişen bir şehrimiz. Konumuz tekstil işkolu, ilçeler de dahil, tekstil işkolunda 6.000 civarında işçi çalışıyor ve bu sayının daha da artacağını tahmin etmek zor değil.

Uşak'ta bu işkolunda tek örgütlü sendika Teksif. Bugünlerde sürekli değişmesini de gözönüne alırsak, sendikalı işçi sayısı 1500-2500 arasında değişiyor. Yaklaşık 500 işçi de sigortasız.

Sendikalı işçilerin yarısı iki büyük fabrikada, diğerleri ise 24 ayrı işyerinde çalışıyorlar. Bu iki fabrikada işyeri sözleşmesi 24 işyerinde ise Tekstil işverenleri sendikası ile grup sözleşmesi imzalanmıştır. Toplu iş sözleşmelerinin işçiler açısından ne kadar kötü olduğunu burada belirtmenin yararı olacağını zannetmiyoruz.

İŞÇİLER GENEL KURULA MÜDAHALE EDİYORLAR

Bir kaç ay önce Tekstil sendikası Uşak şubesinin genel kurulu oldu. Genel kurula katılım tam olmasa da, delegelerin çoğunluğu oradaydı. Yalnız bir işyerinde delege seçimleri yapıldı. O işyerinde de sendika yönetiminin listesinin karşısında yeralan liste hiç firesiz kazandı. Genel kurulda, yönetim organlarına, gene sendika yönetiminin listesinin karşısında çıkan listeden işçi arkadaşlar geldiler. Başkan değişmedi. Neden değişmediği, nasıl yeniden kazandığı hala işçi arasında tartılışıyor.

Şube yönetiminde başkan dışındaki değişiklik tüm işçi arkadaşları sevindirdi. Artık sendikanın kapılarının işçilere tam olarak açılabileceğinin hesapları yapılmaya başlandı. Yönetim kurulunun ilk toplantısında yapılan görev belirlenmesinde 5'e karşı 4 oyla yeni seçtiğimiz arkadaşların istedikleri oldu.

SARI SENDİKACILAR İŞVERENLERLE ELELE

Şubeye yeni seslerin katılması ilk tepkisini 6 gün sonra verdi. Yönetim kurulu üyesi bir arkadaşımız hiç gerekçe gösterilmeksizin 13. maddeden işten atıldı. Şube yönetim kurulunun, başkana ve genel merkeze bu arkadaşa sahip çıkılması konusundaki diretmelerine, "elimizden birşey gelmez" cevabı verildi. Özel tutulan avukatla açılan dava halen sürmekte.

Yetersiz kaldıkları bilinen temsilcilerin değiştirilmesi için yönetim kurulu kararıyla genel merkeze temsilci atanması konusunda bir liste gönderildi. Listenin genel merkezin eline geçtiği günlerde bir işyerine baştemsilci, diğer bir işyerine temsilci olarak önerilen iki arkadaşımız gerekçesiz bir şekilde 13. maddeden işten attılar. Gene aynı kayıtsızlık sürdü. "Elimizden birşey gelmez." İşten atılan baştemsilcisi adayı arkadaşın yerine getirilmesi

düşünülen bir başka arkadaşta bir kaç gün sonra işten atıldı.

Derken, genel merkez, işyerlerinde bugün temsilciler olmasından dolayı temsilci atanmasına gerek duyulmadığını bildiren bir yazı gönderdi.

Bir ay geçmeden başkan yardımcısı seçilen arkadaşımız yine hiç gerekçe gösterilmeden 13. maddeden işten atıldı. Sanayi bölgesi diye adlandırdığımız yerde bulunan işyerlerinde hergün birkaç sendika üyesi arkadaş işten atılmaktadır.

Şube yönetimindeki arkadaşlarında her an işten atılabileceklerini maalesef bekliyoruz. Maalesef diyoruz, çünkü tek savunma mevzimiz olan sendikanın başkanı Kemal Topal, işten atılacak arkadaşların listesini bizzat kendisi işverenlere vermektedir. Bugün koltuğu kaybetme korkusu, hergün biraz daha artarak sürmekte, hasım gördüğü sendikanın asıl sahibi işçileri etkisiz kılmanın değişik yollarını uygulamaktadır.

İŞÇİLER KAYBEDEREK KAZANMAYI ÖĞRENİYORLAR

Şimdi bu yazıyı sizlere dertlerimizi anlatmak için yazdığımızı düşünmenizi istemiyoruz. Çizdiğimiz tablo oldukça karamsar oldu. Hep kaybettiklerimizi kısaca anlatmaya çalıştık. Neden ve nasıl kaybettiğimizi başka bölgelerdeki arkadaşlar da öğrensinler, bizim yaşadığımız olumsuzlukları onlar yaşamasınlar diye dilimiz döndüğünce bir şeyler karaladık.

Kaybettiklerimizin yanında kazandıklarımızı da kısaca belirtelim. Şube başkanı ve genel sekreter bir ucu işverenlerde olan çürük malzemeyle bulundukları yerleri muhavaza etmeye çalışıyorlar. Bu durumda olan tüm yöneticilere sesleniyoruz. Tarih bizden yana. Yalanla baskıyla, sindirmeyle bulunduğunuz yerlerde daha ne kadar kalacaksınız. Siz layık bulunduğunuz yerde değilsiniz. Asıl layık olduğunuz yerlere sizi sendikaların asıl sahipleri, sizlerin maaşlarınızın her kuruşunu ödeyen bizler göndereceğiz.

Sizler, sendika ağalarıyla paylaştıkları saltanatın her geçen gün yok olduğunu gören patronlar, bizi işten atmakla bitiremezsiniz. İş huzurunu bozma gerekçesiyle işten attığınız her işçi size huzur değil huzursuzluk verecektir. Kendi belirledikleri yasalara bile tahammül edemeyen patronlara sesleniyoruz. Çekin, alınterimize uzanan pençelerinizi üzerimizden.

İşte bizim kazandıklarımız da bunlar. Bizlere azla yetinmesini yıllardır sizler öğrettiniz. Biz bu kazanımları az da olsa, sizden sökerek almaktan mutluyuz.

Yaşanan olaylardan çıkarılacak çok önemli ders, işten atılan arkadaşların yerini doldurabilecek bir yapının oluşturulmasında aranmalıdır. Ancak böyle bir oluşum sürekliliği ve kalıcılığı sağlar. Bunu daha önceleri de bildiğimiz halde gerek bizim yetersizliğimiz, konulara yabancılığımız, gerekse de şartların elvermemesi hayata geçirmemizin önündeki büyük engellerdir.

Fakat geç kalmış sayılmayız. Gazetenizde çıkan yazıları düzenli olarak okuyoruz. Bu yazılardaki görüşleri desteklediğimizi bildirirken, bizim gibi bir uğraşa girecek arkadaşlara işyeri komiteleri ve işyeri konseyleri düşüncesini dikkatle inceleyip ona göre davranmalarını öneriyoruz.

Gazetemizde emeği geçen herkese başarılar diliyoruz.

Saygılarımızla
Uşak'lı Tekstil İşçileri.

İşsizliğin asıl sorumlusu kapitalizmdir

● *İşsizliğin çığ gibi büyüdüğü ülkemizde, bu dev kitle faşizm tarafından kolay yutulmaya hazır bir lokma gibi durmaktadır.*

İşsizlik ülkemizin en önemli problemlerinden birtanesidir.

Ülkemizde işsizliğin boyutları ile açık ve gizli işsizliğin sayısal durumu bütünüyle bilinememektedir. İşsizlik konusunda yaygın, genel kabül gören görüş, işsizlerin sayısal olarak sendikalı ve sendikasız çalışan işçilerle atbaşı gittiği yani etkin nüfusun yaklaşık yarısının iş bulamaz durumda olduğudur.

Toplumsal yaşamda işsizlik konusunda hal böyle iken Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) ANAP iktidarının doğrudan baskısı ile, İLO (Uluslararası Çalışma Örgütü)'nün gözünü boyamak amacıyla, ülkemizdeki işsiz sayısını 1.800.000 dolayında, faal nüfusa göre oranını ise % 10.1 olarak açıkladı. Bu istatistikler İş ve İşçi Bulma Kurumundan alınmıştır. İş ve İşçi Bulma Kurumunun istatistiklerinde yeralan gizli işsiz 800.000 kişi ise yukardaki rakama dahil edilmemiştir. Bu gün işsizlerin büyük çoğunluğu İş ve İşçi Bulma Kurumunu iş sorununu çözebilecek ciddi bir müessese olarak görmemekte ve ona başvurmamaktadır. Kuruma başvuranların büyük çoğunluğu nitelikli işgücüne sahip elemanlardır. Ülkemizde genel ve mesleki eğitimin düşüklüğü ve azlığı gözönüne alındığında işsizler arasında asıl geniş kitleyi niteliksiz işgücünün oluşturduğu ortaya çıkmaktadır.

Ülkemize son yıllarda emperyalizm tarafından biçilen yeni rol, uluslararası işbölümünün bir gereği olarak varolan çarpık sanayinin daha bir etkisiz bırakılması anlamına gelmektedir. Bu politikaların zorunlu bir sonucu olarak pekçok işletme ve sanayi tesisi ya iflas etmiş yada daha büyük tekeller tarafından yutulmuştur. Çok az sayıda sanayi kuruluşu ise dışa açılma politikasının bir gereği olarak, uluslararası piyasalarda rekabet etmek amacıyla teknolojik yeniliğe girmiştir. Dikkat edildiğinde izlenen sanayi politikasının vardığı üç ayrı sonucun bir ortak noktası vardır. O ortak nokta sanayileşme politikasının bu sağlıksız doğasından kaynaklanan işsizlik. Yani kapitalizm bu sanayileşme çerçevesinde sürekli işsiz üretmektedir. Ülkemizde de son yıllarda bu politikanın doğal bir sonucu olarak işsizlik sürekli artmaktadır. Çünkü iflas eden bir firma, büyük bir tekel tarafından yutulan daha küçük bir işletme ve yeni teknolojilerin fabrikaya girişi el emeğine daha az ihtiyaç göstermesi ile birlikte onbinlerce işçi dışardaki işsizler ordusuna katılmaktadır.

Kapitalizm varoldukça işsizlik yok olmaz. İşsizlik ve kâr, kapitalizmin birbirinden ayrılmayan iki yönüdür. Ülkemizde kapitalistler dev bir işsizler ordusunun bulunmasının verdiği rahatlıkla çalışanlara ücret pazarlığında sürekli gözdağı verir, onların ücret yükseltme taleplerini düşük bir düzeyde tutar. Burada anlaşılması gereken dışardaki işsiz sayısının azlık ve çokluğunun, ücret tarifesinin belirlenmesinde müsbet veya menfi rolünün bulunduğudur.

Ülkemizde ve dünyanın heryerinde kapitalistler çalışanların ve işsizlerin çıkarlarının birbirine aykırı olduğu, iş kapmak için birbirleriyle yarışa ve kavgaya girişmeleri gerektiğini iddia ederler. Burjuvalar bu taktikle, bir taşla iki kuşu vurmak isterler. Birincisi, işsizliğin asıl sorumlusunun Kapitalizm değil çalışmak isteyenlerin sayısal fazlalığı olduğu iddiası, ikincisi ise, bu noktadan hareketle burjuvazinin ücret pazarlığında işsizlerin işçilere karşı koz olarak kullanılmasıdır. Ülkemizde işverenler işçileri işten atma ile tehdit etmelerine olanak veren hukuki gerekçe ile ücretleri düşürmede daha bir avantajlı konuma geçmiş olur. Ülkemizde işçilerle işsizlerin çıkarının bir ve aynı olduğu ilkesi henüz yerleşememiştir. Halbuki bundan ta 150 sene evvel İngiltere'de sendikalar işsizlere mali yardımda bulunabilir veya işsizi sendika üyeliğine alarak ona bir kart verirdi. Böylelikle ülkenin diğer yerlerinde iş aramaya çıkan işsize bu kart sayesinde diğer sendikalara mensup işçiler de yardım ellerini uzatıyorlardı.

Bundan onyıllarca önce işsizliğin sebebinin çalışan işçiler olmadığı, işçilerle işsizlerin çıkarlarının bir olduğu kanıtlanmışken bu sendikalar bu konuda aktif rol oynarken ülkemizde sendikalar ve işsizler henüz bu gerçeğin farkında değil. Sendikalar yasasının 24. maddesinin d fıkrasında işçi sendikasının üyesi bulunan işçinin geçici işsiz kalması durumunda sendika üyeliğinin devam edeceği yazılıdır. Burada geçici işsiz kalma süresinin sınırı çizilmediğinden, işsizlerin iş buluncaya kadar aynı sendikanın üyesi olarak kalacağı anlamı çıkmaktadır. ülkemizde işten atılmalar furyasının devam ettiği de dikkate alındığında işsiz kalanlara sendikaların sahip çıkması gerekmektedir. Fakat ne yazık ki sendikalarda egemen olan sakat anlayışların mevcudiyeti, bu gerçeğin toplumda hemen hemen hiç bilinmemesi sonucunu doğurmuştur. Yani 24. maddenin pratikte hükmü şu an sıfırdır.

İşsizlerin, işçileri düşman gören bir ruh hali içinde kıvrandıklarında veya kişilikleri yaşanan olumsuz koşullardan dolayı negatif bir yüklemeye tabi tutulduğundagörünüşte anti kapitalist bir propaganda yürüten faşizmin tuzağına kolayca düşebilir. Faşizmin istediği ise zaten böyle bir ortamdır. Bilineceği üzere dünyayı dehşete sürükleyen Nazi Partisi de ilkönce anti-tekel solganlarla işsizleri kendi saflarına çekmiş ve işsizler aracılığı ile de bir bölüm işçi ve büyük bir köylü çoğunluğu içinde de etkin olmuşlardı.

Yine hatırlanacağı gibi ülkemizde, 80 öncesinde halka karşı geniş çaplı saldırılar katliamlar düzenleyen faşistlerin omurgasını işsizler teşkil ediyordu. M.H.P., sokak gücü, vurucu güç olarak kullandığı bir bölüm işsiz sayesinde toplumun bazı katmanları arasında egemenlik kurmuştu. Ülkemizde faşizmin kitle tabanını kurutmak isteyen bir devrimci hareketin, önemli toplumsal güçlerden olan işsizlere yönelik, faşizmi ve onu doğuran kapitalizmi teşhir temelinde, bir propaganda ve örgütleme çalışması yürütmesi zorunluluğu ortaya çıkar.

Ülkemizde, geşmişte her ne kadar işsizleri bir araya toplamak için çeşitli örgütlülükler - ki bunlardan bir tanesi İşsizlik ve Pahalılıkla Mücadele Derneği idi- kurulmuşsa da bunların hiçbirisi uzun ömürlü veya kapsayıcı olamamıştır. İşsiz örgütlülükleri sorunu yeni baştan ele alınıp tartışılmalı, işsizlerin işçilerle olan kopmaz çıkar birliği hem işçi sınıfı hem de işsizler arasında sürekli bir biçimde işlenmelidir. Kapitalistler, işsizler yığınlarının desteğini yanına almış işçi sınıfının mücadelesinden ürkerler. Çünkü bu işsizliğin nedeninin kâr, yani kapitalizm olduğunun artık bilindiği anlamına gelir. Ve gerçek anlamda işsizlik emekçilerin iktidarının başlatacağı güçlü ve atılımcı bir sanayileşme politikasıyla yenilebilir.

Yol-İş İstanbul 3 nolu şube seçimleri yapıldı

Yol-İş Sendikası İstanbul 3 nolu şube seçimlerini Cahit ERHAN yönetimindeki eski yönetim kazandı. Yol-İş Sendikası Genel Başkanı Bayram MERAL kongrede yaptığı konuşmada "İşçilerin haklarına sahip çıkmasıyla toplu sözleşmelerin imzalandığını" söyledi.

Yol-İş'e bağlı 12000 üyeli İstanbul 3 nolu şube seçimleri 10.6.1989 tarihinde gazeteciler cemiyetinde yapıldı. 187 delegeyle yapılan kongrede divan başkanlığına Yol-İş Genel Başkanı Bayram MERAL seçildi. Daha çok özel sektör işyerlerinde örgütlü olan 3 nolu şubeye bağlı işçiler, kongreyi bir kürsü olarak kullanarak, Yol-İş'in imzaladığı toplu sözleşme metninin maddelerini ele alıp eleştirdiler.

Yapı işkolunun zorluğu, taşaronluğun grev kırıcı, işçileri bölen amaçlar için kullanılması, iş kazalarının fazlalığına rağmen sendikanın görevini yerine getirmediğini açıklayan işçilere Yol-İş Genel Başkanı Bayram MERAL "bizi eleştirmeniz doğaldır. Sorunları çözmek için çalışıyoruz" dedi.

Daha sonra yapılan seçimleri Cahit ERHAN başkanlığındaki eski yönetim aldı.

İşçilerin Sesi'ne...

"...Yayının, işçi sınıfının sendikal platformuna genelin ışığında baktığı, bugünün sendikal örgütselliğine sunduğu çözümlemeyle birlikte sınıf ve sendikal bilinci aktarmayı amaçladığını, çıkarken açıklamasında da okumuştuk. Ancak yayında gördüğümüz en büyük eksiklik, biz işçilerin Türkiye ve Dünyada yaşanan ekonomik, siyasi olaylardan da haberdar edilmemizin gerekliliğidir. Bu konularda çözümlemeler tespit noktasında olmasa da yorum içerikli bir biçimde yapılmasının gerekliliğine inanıyoruz. Bizleri boyalı basının önyargılı, içeriksiz yazıları yerine, işçilerin sesi ve işçilerin yorumu olan Türkiye ve Dünya haberlerinin sendikal mücadelenin boyutlarını da geliştireceği inancındayız...Çalışmalarınızda başarılar."

Tekel İşçileri

Bu konuyla ilgili birçok mektup aldık. Arkadaşlarımızın uyarısı bir eksikliğimizin farkına vardırdı. Bundan sonraki sayılarımızda bukonuları işlemeye çalışacağız. Arkadaşların bu ve benzer konulardaki eleştiri ve katkılarını bekliyoruz. Her işçi arkadaşın yaşadığı alanlardaki sorunları, çözümlemeleri, deneylerini gazetemize yazması, yayınımızın gelişmesi açısından büyük önem taşıyor.

İşçilerin Sesi

Bulgaristan'da neler oluyor?

● Bulgaristan'daki uygulamaların sosyalizmle bağdaşacak hiç bir yanı yoktur.

● Bulgaristan'daki uygulamalara karşı çıkılmalıdır. Bu karşı çıkış A.B.D. politikalarına hizmet etmemeli ve ülkemizdeki uygulamalara karşı tavrı da içermelidir.

Son yıllarda siyasi iktidarın söylemlerinde ve basında Bulgaristan olayı işleniyor. "Evlad-ı Fatihan yalnız değilsiniz" denilerek hesap numaraları açılıyor. "Kana kan isteriz" yazılı çelenkler konsolosluğa bırakılıyor. Filmler yapılıyor, mitingler düzenleniyor, açlık grevleri çoğalıyor, manevi evlatlar artıyor.

Bulgaristan'da yaşananlar resmi ideolojinin anti-sosyalist gıdası oluyor. Yaşananlar tek boyutlu ve demogojik olarak her zaman gündemde tutuluyor. Türkiye'de yaşananların üstüne sünger çekilip, şoven duyguları körükleyen propagandayla birçok insanın kafası bilinçli olarak karıştırılmaya çalışılıyor.

BULGARİSTAN'DA YAŞANANLAR NEDİR? NASIL BAKILMALI?

Sosyalist bir ülkede ulusal bir kimliğin (dil, kültür, tarih bütünlüğü vb.) yokedilmesi asimilasyonu diye bir olay gerçekleşemez. Asimilasyon politika, sosyalist topluma ait değildir. Sosyalizm ilkelerine, düşünce yaşam tarzına, sistemin devlet toplum insan ilişkilerine aykırıdır. "sosyalizm" adına sosyalizmin inkarıdır.

İnsanın, insan tarafından sömürülmediği, halkın yönetime katıldığı, denetlediği, politikanın toplumsallaştığı, yöneten yönetilen ayrımının kalktığı, ulusların kardeşçe yaşadığı, tayin haklarının kendi kaderlerini tartışılmaz hayata geçtiği, kardeşlik, özgürlük, demokrasi mozağidir. Sosyalizm. Çok genel olarak böyle bir tanımlama yaparak ölçülerimizi belirlersek, Bulgaristan'da bunların gerçekleşmediğini görüyoruz.

Bulgar halkı, Nazi Faşizminin işgaline karşı sosyalistlerin önderliğinde faşizmi, ülke topraklarından kovup devrimi gerçekleştirmiştir.

Fakat bugün yaşanan göstermektedir ki, parti ve sosyalistler, sosyalizmin yaratılması sürecinde düşünce ve eylem olarak tıkanmayar yaşamaktadırlar.

Yani üretenlerin yöneten olmadığı, yönetmeyi öğrenmediği, her yönden aktivitesini geliştirecek organlaşmalar yaratılmadığı hemen akla gelmektedir. Sözün, yetkinin, kararın, iktidarın halkta olduğu ve bu ilişkilerin geliştirdiği organlaşmalar, edilgen, durağan, tavırsız bir toplumu reddeder.

Toplumun ekonomik ve siyasal yapılanmasındaki sosyalizm inşasını gerektiren ilişki ağlarındaki tıkanmalar ve aksaklıklar ulusal yapılara bakışında icazetleri yaratmaktadır. Bu da "sosyalizm" adına birçok yanlışın yapılmasına neden olmaktadır. Bulgaristan'daki asimilasyon politikası "anti-sosyalist" propagandalar için malzeme olmaktadır. Bu olaylar her zaman gündemde tutularak kitlelerin kafalarını karıştırarak, ırkçı, şoven duygular körüklenmeye çalışılmaktadır. Gerici basının manşetlerine baktığımızda "İşte komünizm", "sosyalizmin iflası" bunlardan bir kaçtanesidir.

"ANTİ-SOSYALİZM POLİTİKALARI EGEMENLERE SİYASİ MANEVRA İMKANI HAZIRLANMAKTADIR."

Egemen çevreler Bulgaristan'da yaşanan sorunlara çözücü yaklaşamazlar. Tam tersine sorunu sürekli gündemde tutarak "her türlü antisosyalist" saldırı için zemin yaratmaktadırlar. Bu yaklaşım "hür dünyanın" jandarması ABD açısından da sıcaklıkla karşılanmakta, ABD genel politikasının içinde yer almaktadır. Uluslararası kongreler, açıklamalar, raporlarla "anti-sosyalizm" propagandasının eldeki malzemesini oluşturmaktadır. Bu malzemeye kullanılma zemini yaratan, kendini sosyalist diye lanse eden Bulgaristan'dır. İnsanlarda şoven duyguları yaratmak için her zaman uluslar arasında düşmanlık körüklenmeye çalışılır. Bulgaristanın devlet politikası ve yaşananlar bu noktada kullanmaya açıktır ve kullanılmaktadır.

Devrimini uzun bir mücadele sonunda gerçekleştiren Bulgaristan'ın kendi içindeki ulusların kardeşliğini, özgürlüğünü yaratacak sosyalist sistemi oluşturamamıştır. bugün de "sosyalizm" adına yaptıkları kendi "sosyalizm" anlayışlarının iflasıdır. Yaşanan sıkıntılar, siyasi, toplumsal, kültürel, ekonomik revizyonların ürünlerinin sonuçlarıdır.

Ulusların kendi kaderlerini kendilerinin tayin hakkının ilkesi sosyalist toplumun önemli niteliklerinden biridir. Bunu sözde savunup pratikte her ne nedenle olursa olsun uygunanan politikalarla çelişiyorsa, hele yapılanlar sosyalizm adına yapılarsa traji-komik deyim yerindeyse ağlanacak halin gülünecek bir durumdur.

SİYASİ İKTİDARIN VE RESMİ İDEOLOJİNİN ÇİFTE STANDARDI GÖRÜLMELİDİR.

Resmi ideolojinin böylesi bir gelişmeyle zemin yakalaması siyasi iktidar tarafından kullanılmaktadır. Bulgaristan'dakilere sahip çıkma adı altında manevralar ve söylemler ardı sıra gelmektedir. Bir yönüyle siyasal, toplumsal gelişmeler gözardı edilerek kitlelerin dikkatleri farklı yerlere çekilerek, kitlelere anti-sosyalizm şırıngalanmaya çalışılmaktadır.

Bunun için izlenen yöntem çifte standarttır. Binlerce insan cezaevlerinde açlık grevindeyken duyarsız kalan, Türkiye toplumu dil, din, ırk ayrımı politikaları uygulayan, buna karşı çıkan insanları "anarşistlik" le bölücülükle suçlayan siyasi iktidar ve siyasi partiler Bulgaristan'daki gelişmelerle ardı ardına açıklamalar yapmaktadırlar. Örnekleri çoğaltmak mümkündür.

Egemen yapı tarafından farklı niyetlerle bir yönden doğum kontrol yöntemleri yaygınlaştırılırken ve propagandası yapılırken; siyasi iktidarını 70 milyona ulaşıyoruz. Bulgaristan bundan korksun vari açıklamaları ilginçtir. "Türkün ayranı kabardımı kolay kolay inmez." ayağınızı denk alın tehditleri düşündürücüdür.

Bulgaristan'da yaşananları onaylamak mümkün değildir. Ad değiştirme, baskı, zulüm, sınırdışı etme uygulamalarına karşı tavır alınmalıdır. Bu tavır ABD enperyalizminin politikalarına hizmet eden değil, toplumların soygunsuz ve sömürüsüz yaşamını kendi elleyile yaratmasına yönelik politikaların ürünü olmalıdır.

Bulgaristan'da yaşananların sosyalizmle alakası yoktur. Ama bunu söylemek ülkemizde egemen çevrelerin çifte standratlarını onaylamak anlamına gelmemelidir. Egemen çevrelerin ırkçı, şoven, ulusların kardeşliğini ve ulusların kendi kaderlerini tayin etme hakkını reddeden tutumları uygulamaları yakalanmalı, karşı çıkılmalıdır.

Uluslar kardeştir. Hiçbir uyguluma ve tavır bu kardeşliği engelleyemez. Engellenmemelidir.

Çin sarsılıyor

● ÇKP'nin yıllardır uyguladığı politikalar geniş yığınlar taraf[ından] onaylanmıyor.

● Önce öğrencilerin başlattığı, ardından işçilerin ve köylüler[in] katıldığı protesto eylemlerini Çin'li yöneticiler katliamla sus[turdu]

Çin...yüzmilyonların ülkesi. Son iki ayda meydana gelen dev kitle gösterileri ve gösterilerin bastırılış biçimindeki vahşet ile adından sıkça söz ettirdi.

Çin'de olaylar, Çin Kominist Partisi (ÇKP) eski lideri Hu Yao Bang'ın ölümüyle başladı. Öğrenciler, burjuva liberalizmine prim veriyor diye görevden azledilen Bang'ın itibarının iade edilmesini, partinin rüşvet, yolsuzluk, adam kayırma v.b. konulardaki sorumluluğu dolayısıyla halka hesap vermesini ve daha çok özgürlük talebinde bulundular.

Olaylar, çok kısa bir sürede, Pekin'den ülkenin dört bir yanına sıçradı. Eylemler, ayrıca işçiler ve köylülerin yaşam koşullarının düzeltilmesi için katılımıyla daha değişik ve daha derin bir boyut kazandı.

ÇKP ise, geniş yığınların eylemlerde yer alması dolayısıyla, kontrolü tam sağlayamadı. Yığınların hızla kendisine tavır aldığını gören parti, Çin halkının, çeşitli dönemlerde, yığınlardan kopan ve bürokratlaşan partiye karşı ortaya koyduğu mücadele ve bu mücadeleden kalan deneyleri ve eyleme başvuranların taleplerini ciddiye alma gereğini duymadı. Onun yerine, kolaycı bir yaklaşımla, protesto gösterilerine katılanları " karşı-devrimci" ilan etti. Ve orduya biçtirmeyi "çare" olarak gördü.

Çin'deki son olaylar büyük birikimlerin ve değişik kesimlerin patlamasının sonucu.

Herşeyden önce, Çin'de son yıllarda uygulamaya sokulan "reformla" geniş yığınların hızla yoksullaşmasını, rekabetin, rüşveti, yolsuzluğu ve başkasının sırtından "milyoner olmayı beraberinde getirdi. Kollektif yapının parçalanmasıyla birlikte köylüler sosyal güvenlik, sağlık ve eğitim alanlarında yeni sorunlarla yüzyüze geldi. Şehirlerde de rekabet, işsizlik geniş kesimleri etkiledi. Hayat pahalılığı toplumu önemli ölçüde etkiledi. Bu politikalara intibak edemeyen, kominal sistemin nimetlerini tadan, o çerçevede kendisini güvencede hisseden geniş yığınlar, ortaya çıkan adaletsizliklere, ücret dengesizliğine ve kolay kazanca tepki duydu. Olaylar, asıl olarak uygulanan politikalardan kayıplı çıkan işçilerin ve köylülerin çığlığına dönüştü. Ama bir diğer yandan Çin'in son yıllarda "reformlar" bahanesiyle emperyalizmle girdiği sıkı fıkı ilişkilere de dikkatle eğilmek gerek. Bu ilişkinin araladığı kapıdan ise, emperyalizme ait çok sayıda siyasal ve kültürel öğe içeriye girdi. Bunun sonucunda Çin'de batı hayranı, burjuva demokrasisi fetişizmine inanan azımsanamayacak bir kitle oluştu.

ÇKP ise bizzat uyguladığı politikaların ürünü olan bu yangını söndürmek için pek bir girişimde bulunmadı. Bu politikaların, muhtemel olarak böyle bir sonuç yaratabileceğini bilmesine rağmen, ne zaman ki yangın bacayı sardı, eylemler ÇKP'nin iktidar tekelini tehdit etti, işte o zaman parti "burjuva liberalizminden", "ideolojik kirlenmeden" vs. bahsetmeye başladı.

Son yıllarda ekonomiyi politikadan ayıran, insanları sadece ürtimde bulunan nesneler olarak gören ÇKP, politikayı sadece kendisine ait bir alan olarak gördü. Geniş yığınların politikadan hızlı kopuşu ve ÇKP'nin halkından soyutlayıp "ulular" kat[...]mesi ile birlikte Çin'de her türlü o[...] rüşvet, yolsuzluk, hırsızlık, ahlak [...] v.s. baş görtermeye başladı.

Kendisini yığınların denetimine [...] iktidarı yığın örgütlülüklerinin do[...]netimi olarak algılamayan ÇKP, [...]rede keyfileşmiş köhnemiş ve bürok[...] bir yapıya büründü.

Yanlış politikalar uygulayan bir [...] partinin şahsında insanlar 'sosyaliz[...] ondan uzaklaşabilirler. Çin'de ol[...] parçası da budur. Ama hepsi değ[...]

Herşeyden önce yığınların arayış[...] de düşünülmesi gerekir. yığınların [...] kulak tıkamış bir partinin [...] "sosyalist" olduğu ise artık anlaşıl[...]nudur.

Halktan kopmuş bir partinin de[...]ki "halk ordusu" da elbetteki halk[...] Reformlarla beraber "profesyonel" [...]ya dönüştürülen, halkla içiçe üretim[...]lerinden çekilen bir ordunun, "yön[...] buyruklarıyla , halka hedef gözetme[...] açması ve katliam boyutlarına var[...]ra sebebiyet vermesi kaçınılmazdı[...]

Burada bizim için önemli olan [...]teğiyle öncü rolünü üslenmiş bir [...] ÇKP'nin- zaman içinde halkına [...]bancılaşmış bir güç haline geldiği [...] doğru yanıt bulmaktır. Çünkü empe[...] ideolojik aygıtlarının son yıllarda [...]mpaladığı "sosyalizmin artık ifl[...] "umut bunalımı" yarattığı şeklin[...]larını, bugün pek çok insan ciddi [...] gafletine düşebilmektedir. Biz Çin'[...]nemde yapılanların sosyalizme ait [...]şımadığını ve sosyalizmin, sürekli[...]de, yığınların dolayısız insiyatifi, [...] kollektif mülkiyet ve proletarya[...] cephesini her an tazeleme anlamı[...] vurgulayarak, emperyalist kültür[...]da kurmaya çalıştığı hegomanya[...]yabiliriz.

Ülkemiz sosyalistlerine ÇİN[...]neyler sunmaktadır. Bu deneyler[...] sosyalizm yarının değil bugünün [...]rak kavranmalı ve siyasal öncülüğ[...] bir devrimci hareketin kitle örgütleri[...]ği, kopmazlığı üzerinde tekrar tekrar[...]meli ve tüm ilişkileri şimdiden bu d[...] örgütlemenin yolları bulunmalıdır [...] rağmen, veya yığınların ötesinde [...] arayışlarının iflası bize sosyalist i[...]nusunda büyük fırsatlar, kazanımla[...] bulunmaktadır. Geleceğin güzel Tü[...] zaten böyle doğabilir.

ÇİN'DE "DAHA FAZLA ÖZG[ÜRLÜK]" PEKİ TÜRKİYE'DEKİ İSTEM[...] KULAKLAR NİYE TIKA[LI]

Bir önemli nokta da TRT ve bas[...]de yaşanan olayları verişteki d[...] Özellikle TRT'de "daha fazla özg[...]yen üniversite öğrencileri", "Dah[...]mokrasi isteyen öğrencilerin başla[...] sonra işçilerin ve halkın katıldığı [...] denilerek verilirken aynı duyarlığı T[...] göstermemesi ilginç. İlginçliğin öte[...]

Bak Sf. 7'de (ÇİN SARS[ILIYOR])

Türk-İş ILO temsilcisi Önder Aker:

"Sendikal alanda yaşanan ağır kısıtlamaları ön plana çıkaracağız"

7 Haziran'da başlayan uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Genel Kurulunda Türk-İş'in neyi savunacağı konusunda Türk-İş ILO temsilcisi Önder Aker'le görüştük.

İşçilerin Sesi: Bildiğiniz gibi Haziran ayı içerisinde İLO toplanacak ve Türkiye yine gündemde olacak. Sendika, Grev, toplu sözleşme yasakları ve sınırlamaları ayrıca 1402'likler tartışılacak. Siz Türk-İş olarak bu tartışmalar için nelersöyleyeceksiniz?

Önder Aker-Türkiye 1983'ten bu yana ILO'nun iki denetim organı tarafından sorgulanıyor. Bunlardan birincisi; sendika özgürlükleri komitesi. Diğeri de; her yıl oluşturulan ve üye devletlerin tastik ettikleri ILO sözleşmelerinin uygulama biçimlerini denetleyen konferans komitesi. Konferans komitesi bağımsız yetkililerinden kurulu, uzmanlar komitesinin ilgili üye devletler kanunlarının inceleyip, verdikleri raporlara göre çalışan bir komite. Ve esas itibariyle üye devletler tarafından tastik edilen ILO sözleşmelerinin uygulanmasını, uygulanma biçimini denetlemekle görevli.

Turkiye bilindiği gibi örgütlenme hakkı ve toplu pazarlık hakkının korunması ve geliştirilmesiyle ilgili 98 sayılı sözleşme açısından, bu konferans komitesinde sorgulanıyor. Konferans komitesi, sendika özgürlüğünü zedeleyen çeşitli uygulamalar, özellikle 2821 ve 2822 sayılı kanunların çeşitli hükümleri açısından değerlendirmelerini sürdürüyor. Bunlardan bir tanesi 2822 sayılıkanunda yer alan % 10 barajı. Komite bunun toplu pazarlık hakkının kullanılmasını kısıtladığı görüşünde. Bir diğeri, hükümetlere tanınan grevleri erteleme yetkisi. Yine 2822 sayılı kanunda, mecburi tahkimle sonuçlandığı için, bunun da toplu pazarlık hakkıyla bağdaşmadığını savunuyor. Ve Türk hükümetinden bu konuda değişiklikler yapmasını istiyor. 98 sayılı sözleşmenin alanı sınırlı olduğu için ve konferans komitesi de salt tastik edilen sözleşmelerle ilgili bulunduğundan yasalardaki ciddi kısıtlamalar onun görevi alanına şu aşamada girmiyor.

İ.S. Bu yıl hazırlanan raporda neler var?

Önder Aker: Bu yıl uzmanlar komitelesinin hazırladığı raporda hem 98 sayılı sözleşme hem de 111 sayılı sözleşme bakımından görüşler belirtilmiş durumda. 111 sayılı sözleşme iş ve meslekte her çeşit ayrımın yasaklanmasını öngörüyor. Ve Türkiye tarafından tastik edilmiş bir sözleşme. Konferans komitesi yine 1983'ten bu yana 1402'likler bakımından siyasi kanaatlerine dayalı ayrım yapıldığını iddiasını ileri sürmekte. Bu yıl da bu iddia gayet geniş bir şekilde raporda yer almış durumda. Türk-İş 1402'likler konusunda İHD'nin hazırladığı son derece geniş kapsamlı bir raporu, rapor içeriğini paylaştığını belirterek ILO'ya göndermişti. Sendika özgürlükleri komitesi ise gerek 1982 Anayasa'sında, gerek 2821 ve 2822 sayılı yasada ve işçi haklarının kullanımını dolaylı yoldan kısıtlayan diğer yasalardaki tüm kısıtlamaları içeren raporlarını yılda iki kez hazırlıyor. Türk hükümetinden uluslararası taahhütlerini yerine getirmesini istiyor.

İ.S.: Haziran toplantısına Türkiye girebilecek mi? Yada gündeme alınması için sizin bir rolünüz olacak m?

Önder Aker-Bilindiği gibi ILO'da tüm bu çalışmalar üç saatlik haftalık bir zamana sığdırılıyor. Bu süre içerisinde komite 70 ülkeyi görüşebiliyor. Bunlardan 45 tanesi uzmanlar komitesi tarafından belirleniyor. Türkiye geriyekalan 25 ülke arasına girebilir. Türk-İş olarak biz, geçmiş yıllarda yaptığımız gibi özellikle uluslararası hür-iş konfederasyonu" aracılığıyla gerekli girişimlerde bulunulmasını istedik. Biz 1983'ten bu yana her genel kurulda görüşlerimizi açıklıyoruz. Ve görüşlerimiz Türkiye'de sendika özgürlüğne yönelik kısıtlamaları eleştirmek ve bunların değiştirilmesini istemek şeklinde oluyor. Bu yılda genel direktörün raporuna uygun olarak, sendika özgürlüğü konusunda karşılaşılan çıkmazları aktarmaya çalışacağız. Özellikle kalkınma programlarında sosyal hedeflere öncelik tanınması gerektiğini vurgulayacağız. Ve tabi, sosyal hedefler içinde de Türkiye'de sendikal alanda yaşanan ağır kısıtlamalar ön planda olacak. Daha önce de, Türkiye'nin 70 ülke arasına girebilmesi için kulis yapacağız.

İ.S.: Türkiye hükümeti açısından olayın boyutu nedir? ILO'ya nasıl bakıyorlar, kaygıları, bekledikleri nelerdir?

Önder Aker: Bir örnek vereyim. Avrupa topluluğuna tam üyelik meselesi başından beri biz, Türkiye'de demokrasi tüm kurum ve kurallarıyla yerleştirilmediği sürece, demokrasinin vazgeçilmez unsuru olan işçi hak ve özgürlükleri hayata geçirilmediği sürece, tam üyelik konusunun karşısında olacağımızı, üyesi bulunduğumuz diğer uluslararası işçi örgütleriyle birlikte ortaya koyduk. Bugün Türk hükümeti bu tür uluslararası girişimlerde daima karşısında ILO engelini bulacaktır. Yaptıkları bütün görüşmelerde karşılarına ILO'nun hazırladığı raporlar çıkartılmaktadır.

İ.S. Teşekkür ederiz.

Kâr Artıyor, Çevre Eksiliyor

● Ülkemiz bir çöplük denizine çevrilirken, sistemin ürünü olan genel politika sonucu -hormonlu besinler ve radyasyonlu çayla-halkla karşı bir jenosit (toplu kıyım) söz konusuyken, bütün bu politikaları ortadan kaldırmanın nihai ve biricik yolu: genel politikaların ürünü olan bu politikalara karşı mücadeleyi, genel politik mücadele ile ilişkilendirmektir.

"En az emek kadar doğanın kendisi de kullanım değerleri kaynağıdır; ki zaten maddi zenginlik de bunlardan meydana gelir.' K.Marx

Geçtiğimiz 5 Haziran "Dünya Çevre Günü" idi. Böyle günlerde adet yerini bulsun diye toplantılar düzenlenir, paneller yapılır. İlgili resmi kuruluşlar çevreye ne kadar da çok (!) "sahip çıktıklarını" merasim kutlamalarıyla gösterirler.

İnsanın "insan" olmasının koşulu doğa ile mücadele etmesidir. Doğayı değiştirme gücüne sahip olmasıdır. Ancak kapitalist sistem bu gücü olumsuz anlamda kullandı ve doğanın kendini yenilemesini sabote etti. Böylece ortaya çıkan doğanın dengesizliği, insan yaşamını tehdit eder hale geldi. Özcesi kapitalizm 200 yılda, deyim yerindeyse doğanın dengelerinin hakkından geldi. İnsanı mülksuzleştirirken kendine ve doğaya yabancılaştırdı. "Sanayileşme" uğruna doğal ve kültürel zenginlikleri bir daha geri gelmemecesine yoketti.

Bugün şehirlerimiz birer kirlilik "abidesi"'dir, körfezlerimize uzak durmak sağlığın gereğidir. Emperyalist ülkeler zehirli sanayi artıklarını kıyılarımıza varillerle bırakmakta ve çöplerini ülkemize "ihraç" etmektedirler. Emperyalist sistem "uluslararası işbölümü" gereğince işine gelmeyen emek-yoğun sanayileri bizimki gibi azgelişmiş -yoksul ülkelere layık görürken, bu yolla insan sağlığını tehdit eden mamüllerin üretimini sözkonusu ülkelere devretmektedir.

Dünya üzrinde üretimi ve kullanımı yasaklanan, kanserojen maddeler içeren tarım ilaçlarıyla yetiştirilen meyve ve sebzeler halka yedirilmekte ve radyasyonlu çay içirilmektedir. Siyasi iktidarın genel politikası olan bu durumun adı literatürde adı jenosit (toplu kıyım)tir. Bir toplumsal suç olan sözkonusu politikayı uygulayagelirken, siyasi iktidar, basının sorunu ayyuka çıkarmasına rağmen duyarsızlığını hâlâ 'doğal' olarak sürdüregelmektedir. Halkın sağlığını hiçe sayan bu uygulamalar sözkonusu iken, diğer [...] Haliç'i temizlemesi ile övünen siya[...] Marmara Denizin'in akıl almaz ö[...]lenmesine neyin, kimin sebep old[...]mak gerekir. Haliç'i temizleme i[...]tirdikleri uluslararası tekellere kâr[...]tır. Haliç'i temizlemenin ve temiz[...]lanılacak techizatın uluslararası [...]ladığı kâr düşünüldüğünde asıl so[...] Haliç'in temizlenmesi değil, yabancı [...]tarılan finansman olduğu ortada[...] uluslararası tekellere sağlanan bu çıkar [...]ka çıkarılmaktadır. Yani sistem, d[...] insan sağlığına ilişkin önlemleri alsa [...] maliyetini halka ödetmektedir. B[...] "Kâr, daha fazla kâr" anlayışı[...]dır. Ülkemiz her alanda (siyasi - [...] - askeri - kültürel) emperyalizme [...]lık içindedir. Bunun sonucu ülke[...]da da emperyalizme peşkeş çe[...] Egemenlerin kâr hırsı ile doğa [...]ken halkın sağlığı hiçe sayılmak[...]

AĞACI GÖRÜP ORMA[NI] GÖRMEYENLER YA DA "Ç[...] HAREKET

Doğanın tahribi ve dünyanın [...]rek insan sağlığını tahrip eder ha[...] çevre sorunu- sosyalizmin dün[...] kapitalizmin saldırısına uğradı[...]

Bak Sf. 7'de (KAR A[RTIYOR...])

İ SINIFI...

lünya görüşlerini ortak davranmaya
ığü bu örgütsellikleri kalıcı kılmak, sı-
ıciyle yoğrulmasına katılmak başlan-
tası olmalıdır. Masalardan yaratı-
ümlerin beyaz kağıtlar altına atılan im-
önerdiği birlikteliklerin yaşam süresi
yeni 12 Eylüller duvarına, glasnostlar
a kadar olabilir. İşçi sınıfının haya-
den yarattıklarını masalara götürmek sı-
nekçi halk kitlelerini duvarlara çarp-
ı alıkoyacaktır.
K'in kapatılmasıyla birlikte devrimci
l mücadele ortadan kalkmıştır. Zaten
n iyileştirmeci, günlük çıkarların pe-
kılmacı olmanın getirdiği olumsuzluk
il'ü kabullenmeyle kendini noktalamış-
ylül sonrasının sendikaları yaşama se-
ler. Zaman zaman seyretmeyi bı-
şçi sınıfını frenlemeyi pasifize etmeyi
sınırları içinde tutmayı bir görev ola-
ine getirmeye girerlerken toplu sözleş-
e işçileri işverenlere satma fırsatı kol-
adırlar.
lika içi demokrasinin olmaması, oldu-
ddia edenlerin kendinden menkul de-
sileri girilen en küçük ücret kavgasını
ızlığa en küçük kazanımların koruna-
ına götürmektedir. Özellikle kendilerine
kan işçileri işten attırmak, sendika üye-
n attırmak yönlü sendika yönetimleri-
dırısı devlet tarafından örgütlendirli-
mak güvencesinden kaynaklanmakta-

ı ne var ki, son işçi eylemlerinin ulaş-
yut sarı sendika yönetimlerinin rahat
tlerini engellemektedir. Fakat kendi ge-
rinin tehlikeye girdiği noktalarda yu-
dan aldıkları icazet ve güçle her türden
ti yağdırmaktan geri durmayacakları
ktır.
n bunların ışığında şunu söylemek
ündür. İşçi hareketi bugünkü mevcut
aların insafına bırakılamaz. Ama yeni
derlerinin insiyatifi ile sınırlı, kendili-
yarattıkları örgütselliklerin içine de
lilemez. Çünkü kendiliğinden bilince
kalması, sistemin kanalları içinde et-
ştirilmesi, provakosyona açık bir özel-
ürünmesine neden olabilecek bir dizi
uzluğu neden olabilir. Bu nedenle, iş-
ni temel alan mücadeleleri sürekli kı-
örgütselliği kalıcılaştıracak, hedefini
ve anlık çıkarlarla sınırlamayacak sı-
endikal bilinci kazandıracak sınıfı ken-
netme alışkanlığına kavuşturacak, ek-
alebini özgürlük bilincine ulaştıracak,
rasi mücadelesini sınıfın demokrasi an-
çinde kavratacak işyerleri işkolları-tüm
rı arası bağları kuracak ve de sendikal
elliğin koşullara dayalı yer ve biçimine
*verecek bir çalışmanın yürütülmesi ge-
tedir. İşte İŞYERİ KOMİTE ve KON-*
ERİ çalışmaları bu tesbitlerin ürünü
doğmaktadır.

SACE GREVİ

Biz kendi yağımızla kavruluyoruz. Grev komitemiz var. Ancak takdir eder siniz ki, grev ilk günlerde daha şaşalı olur ve bir süre sonra durulur. Her ne kadar 50 bin TL yardım yapılıyorsa da işçi arkadaş evine ekmek götürmek zorunda. Bütün bunlar grevin coşkusunu baltalayan noktalar'' diyor.

İlk bakışta başarılı bir grev izlenimi veriyor SACE Elektrik Grevi. Hatta kimilerine 577 gündür süren direniş destanı gibi de görünebilir. Ancak en yakınında ki işyerlerinin dahi bilmedikleri ya da unuttukları SACE grevi, kamuoyunun desteğini sağlamaya, yöre halkıyla ve işyerleriyle dayanışmaya yönelik çalışmalarda son derece eksik. İşçiler ancak bayramdan bayrama bir araya geliyorlar. Grevin başlangıcından bu yana herhangi bir eğitim çalışması da yapılmamış. Greve devam etmekteki tek amaç, biriken farklar ve zamlardan oluşan toplu para almaya yönelik bir hale dönüşmüş durumda. Elbette bunda işverenin işyerini gözden çıkarmasının büyük payı var.

SACE'de oluşturulan Grev Komitesi iki kez düzenlenen dayanışma gecesinde gündeme gelmiş ve görevi başarı ile tamamladıktan sonra dağılmış.

Grev komitesi önüne, kendi içinde eğitim çalışmalar, çevre işyerleriyle dayanışma, aileleri de kapsayan bir işbölümü vb. hedefleri koymalıydı.

İşverenle her görüşmeden sonra değerlendirme toplantıları yapılmalı, işçilerin söz ve karar sahipliği ilkesi yaşama geçirilmeliydi.

Tüm bunların sonucu SACE Elektrik işçileri grevden başarı ile mezun olup, işyerinin kapanması durumunda dahi girdikleri yeni işyerlerine deneyimlerini aktarmış olabilirler. Ayrıca işyeri örgütlülüğünün yaratılması ve sürekli kılınması yönünde büyük bir adım atılabilir.

Grevin uzun sürmesi başarılı olması için bir koşul olamaz. Grevin başarısı, istenilen ücretin sendika tarafından alınmasıyla da sağlanmaz. Grevin başarısı işçilerin kendi kararlarını almayı öğrendikleri, sınıf bilinci edindikleri, dayanışma duyarlılığını kazandıkları ve işyerlerinde kendi örgütlülüklerini yaratma gerekliliğini kavrayıp adım attıkları zaman gerçek anlamına kavuşabilir.

ÇİN SARSILIYOR

toplumunun demokratik taleplerini bastırmada her türlü yöntemi uygulayan siyasi iktidarın, Çin'deki olayları bu derece sahiplenerek vermesi sistemin üstlendirdiği görevi açıklamaktadır.

Öğrencilerin demokratik üniversite, bilim özgürlüğü, örgütlenme hakkı istemleri, işçilerin özgür sendikalaşma ve sendikal mücadele hakkı ve en genelindeki demokratik hak ve özgürlükler istemine TRT'nin kulaklarını tıkaması siyasi iktidarın üslendiği işlevlerinden dolayıdır.

KÂR ARTIYOR...

larda tartışılmaya başladı. Sosyalist dalganın geri çekildiği koşullarda çevreci hareket sorunu özünden kopardı. Dünyayı kötümser gören bir bakış açısıyla geçici ve sistem içi çözümler yoluna gidince ortaya çıkan çözümsüzlük oldu.

Ülkemizde Çevreci hareket, 12 Eylül'ün toplumsal muhalefeti yokettiği ve kitleleri depolitizasyona uğrattığı bir dönemde kendi adından sözettirdi.

Sorunu özünden koparan - eksik kavrayan bu anlayışlar çöp toplama, denize çelenek atma ve kaplumbağaları gündeme sokma uğraşıları ile gösterişten öteye geçmeyen, nihai ve sağlıklı çözümler üretmeyen bir kavrayış(sızlık) içindeler. Sistem içi ''çözüm'' aramayı hedefleyen bu bireysel çıkışlar herhangi bir çözüm üretmezken biryönüyle -kitlelere meşgâle sağlanarak - 12 Eylül'ün depolitizasyonuna bir ölçüde hizmet etti. Elbetteki kaplumbağaların yaşaması için uğraşı vermek doğru bir tavırdır. Ancak bunun yanında sorunun özünü kavramak zorunludur. Aksi takdirde bu yapılanları, tek tek bireylerin streslerinden kurtulmak için kendini tatminden öteye geçmeyen hareketler olarak adlandırmak durumunda. Ülke bir çöplük denizine çevrilirken, sistemin ürünü olan genel politika sonucu - hormonlu besinler ve radyasyonlu çay ile- halka karşı bir toplu kıyım gündemde iken ve de ülkenin doğal - kültürel kaynakları yerle bir edilirken; bütün bu politikaları ortadan kaldırmanın nihai yolu: mevcut sistemin gereği olan bu politikalara karşı mücadeleyi, sisteme karşı verilecek mücadeleyle ilişkilendirmektir. Çevre sorunu sistemin kendisinden kaynaklanmaktadır ve sistemin, işleyişinin sonucu ''sorun'' olmaktadır. Öyleyse meseleye sağlıklı, tutarlı ve doğru bakış, çevre mücadelisini geneldeki politikayı ortadan kaldıracak mücadeleye bağlamakla olanaklıdır.

Çevreci hareketlerin sistemi hedeflemeyen sorunu ''tüm insanlığın sorunu'' imiş gibi gösterme çabaları açıkça ağacı görüp ormanı görmemektir. Çevre sorunu tüm insanlığın sorunu değildir. Kapitalistin öyle bir sorunu yoktur. Çünkü onun için önemli olan insan ve doğa değil; kâr, kâr ve yine kârdır. Çevre sorunu yoksul ülke halkları başta olmak üzere tüm dünya halklarının sorunudur, mesele bu perspektiften yola çıkılarak doğru çözümlere sahip olabilir.

Bu anlamda doğanın ve insan sağlığının korunması sorunu, ancak kapitalist sisteme cephe almak ve bu uğurda çaba göstermekle doğru bir perspektife oturabilir. Bu 'perspektifle kısa ve uzun vadeli çözümler üretmek olanaklı olabilir. Sorun sistemden kaynaklanmaktadır. Çevre konusunda köktenci, nihai ve sağlıklı çözümler ancak sömürü sistemine karşı genel siyasi mücadelenin başarıya ulaşması ile gündeme gelebilir, hayata geçirilebilir. Ancak bu, soruna ilişkin yerine getirilmesi gerekenleri genel siyasi mücadelenin başarıya ulaşmasının ertesine bırakmak düşünülecek şey değildir. Yapılması gereken çevre sorununa dair doğru perspektifi bugünden koymak, halkın sağlığını ilgilendiren bu alandaki mücadelede bugünden itibaren kazanımları hedeflemektir.

İLO GÜNDEMİNDE...

çıkılan grevlerde daha çok işgünü kaybolmuş. Yani ''grev hakkı rahatlıkla kullanılabiliyor'' Tabii, hiçkimse hükümetin bu sonuca ulaşmak için 1980 öncesinde grevlerde kaybolan işgünlerine ilişkin istatistiklerdeki rakamları % 80 oranında azalttığını, yani istatistikleri değiştirdiğini düşünemezdi. Bu yıl da İmren Aykut, gene İLo genel kurulundan bir süre önce de üç ILO sözleşmesinin birden imzalanacağını açıkladı.

Geçen yıl, yapılan makyaj değişikliklerle ILO'daki işveren ve hükümet kesimlerinin desteğiyle kara listeye alınmaktan kurtulan Türkiye, bu yıl da hükümetin bütün çabalarına rağmen bir kez daha Aplikasyon Komitesinde görüşülüyor.

TÜRKİYE'NİN ''ULUSAL'' GURURU, PATRONLARIN AKLINA İLO TOPLANTILARINDA GELİYOR

Bilindiği gibi ILO'ya her ülkeden; 2 hükümet, 1 işçi ve 1 işveren temsilcisi katılıyor. Ve her kesim, ILO genel kurulunda takınacağı tavrı kendi içinde önceden saptıyor. Türkiye'den işverenler adına TİSK'in temsilci gönderdiği ILO'da, işverenlerin yıllardır değişmeyen bir tavrı var. Türkiye'de sendikal hak ve özgürlüklerin ayaklar altına alınmasını Türkiye'nin ''milli'' bir sorunu olarak niteleyip, bu sorunun uluslararası platformlarda tartışılmasının ''devletin itibarını'' ve ''ulusal gururumuzu'' zedelediğini söylüyorlar. ''Kol kırılır, yen içinde kalır'' diyorlar.
Ülkedeki ABD üslerine, IMF kökenli 'istikrar' politikalarına, Pentegon kaynaklı darbelere destek verenlerin, ILO'da ''ulusal gururumuzdan'' bahsetmeleri hiçte inandırıcı olmamaktadır.

İşverenlerin bu tavrı tabii hükümet tarafından da paylaşılmakta. Türkiye'nin Aplikasyon Komitesi'nde görüşüleceği kesinleştikten sonra Çalışma Bakanı İmren Aykut, TİSK ve Türk-İş temsilcilerine bir yemek verdi. Bu yemekte hükümet ve TİSK temsilcileri, ortak bir şekilde Şevket Yılmaz'dan Türkiye'deki sorunları ILO'ya taşımamasını istediler.

TÜRK-İŞ % 10 BARAJININ KALKMASINI İSTEMİYOR

Şevket Yılmaz, verdiği cevapta Türk-İş olmasa da Türkiye'nin Aplikasyon Komitesi'nde görüşüleceğini söylerken, Türk-İş'in bu konuda suçlu olmadığını ispatlamaya çalışıyordu. Gerçekten de Türk-İş'in İLO için fazla bir çaba harcadığı söylenemez.

Ancak işverenlerin isteği Türk-İş'in Türkiye'deki sendikal hakların ihlali konusunda sadece susması değil, aynı zamanda bu ihlalleri savunması da kendi aralarındaki tartışmadan da Türk-İş'in % 10 barajının kalkmasını istemediğini öğreniyoruz.

İşveren temsilcisi Prof.Kemal Oğuzman, İmren Aykut'un verdiği yemekte Şevket Yılmaz'a İLO raporunda yer alan % 10 barajının Türk-İş tarafından istenip istenmediğini soruyor. Ve ekliyor ''eğer bu yasağın kalkmasını istemiyorsan bunu İLO'da açıkla, eğer istiyorsan hükümetten yasa değişikliği iste'' Buna karşılık Yevket Yılmaz ''o kadar çok önemli sendikal hak ve sorun varken, onlar atlanarak tek madde üzerinde durulması ciddiyetsizliktir.'' diyerek gayri ciddi bir cevap veriyor. Sonuçta İmren Aykut araya girerek ''Bu konu tek başına o kadar önemli değil'' sözleriyle ortalığı yatıştırıyordu.

12 Eylül'ün, devlet sendikası Türk-İş'in ağalarına bir hediyesi olan % 10 barajı sayesinde bir çok işkolunda tekel konumunu koruyabilen Türk-İş, bu yasağın kalkması durumunda işçileri kendi yapısı içinde tutamayacağını biliyor. Bu yüzden, bu yasağın kalkmasını istiyor. Bu konuda açık bir tavır belirtmemeyi tercih ediyor.

Ancak hükümet ve işveren kesimi Türk-İş'e karşı bu konuyu bir şantaj unsuru olarak kullanıyorlar. ''Eğer Türkiye'deki sendikal düzenden memnun olduğunu söylemezsen, % 10 barajını kaldırırım'' tehdidinde bulunuyorlar.

Geçen seneki ILO genel kurulunda da hükümet temsilcisi Bilge CANKOREL, % 10 barajın sendikal özgürlüğe bir saldırı olduğu yönündeki değerlendirmelere şu cevabı veriyordu; ''Sendikaların toplu sözleşme yapabilmek için tabi tutuldukları sayısal kriter konusu dikkatle incelenmiş, işçi ve işveren örgütlerinin görüşleri alınmıştır. Hükümet bu konuda sosyal bir uzlaşma ile değişiklik yapılabileceği inancını korumuştur. **Sayısal kriter konusunda işçi ve işveren örgütlerinden yazılı bir öneri gelmemiş, ısrarlı sözlü girişimleri ile sayısal kriterin korunmasını istemişlerdir.** Bu tabloda hükümet bu konuda değişiklik yapma zemininin olmadığı sonucuna varmıştır.''

Türk-İş'in ILO'da takınacağı tavrı son ana kadar açık bir şekilde belirtmemesi yıllardır uygulanan bir yöntemdir. Böylece, son ana kadar çeşitli pazarlıklar yapma imkanı olmaktadır. Bu yıl da Türk-İş'in takınacağı tavır konusunda hükümet bir yandan % 10 barajı şantajın, diğer yanda da emekli sendikacılarla ilgili değişikliği kullanmaktadır.

Hükümet ile Türk-İş arasında kamu kesiminde çalışan işçilerin sözleşmeleri sırasında başlayan emekli sendikacılarla ilgili yasa değişikliği konusundaki pazarlık, ILO'da da sürüyor. Ne var ki, İmren Aykut, Türk-İş'e çok kızmış görünüyor ve emekli sendikacılarla ilgili yasa değişikliğinin gündeme gelip gelmeyeceğinin belirsizleştiğini söylüyor.

Görünen o ki, hükümetin ve işverenlerin Türk-İş'e yönelik tehditleri etkisini gösterecek ve Türkiye'deki sendikal hakların kullanılmasına yönelik yasakların hükümetin ''iyiniyetli'' ve ''Türk-İş'in ''ısrarlı'' çabalarıyla zaman içinde kaldırılacağına yönelik vaatlerle bir İLO toplantısından daha kurtulmanın keyfi yaşanacak.

ARTIK YETER

renler gücümüzü görünce 'hepsini düzelteceğiz, bize üç gün verin ve şimdi dağılın'' dediler. Zaten birkaç gündür sürülen yemek boykotumuz vardı ve işverenlerin ''evet''ine kanan arkadaşlarımızın bir kısmı işe döndü. Ama onlarda oynanmak istenen ''işçilerin birliğini bozma'' oyununu farkedip yeniden direnişe katıldılar.

Şimdi bir taraftan yaşanan olumsuzluklardan doğan 'sendikaya hayır'yanlışını silerken diğer taraftan, isteklerimizin gerçekleşmesini sağlamaya çalışıyoruz.

İşveren şimdi bize taş çatlaşa 500-700 lira ücret zammı yapacaktır. Bu tam bir kölelik ücreti. Hiçbir güvencemiz yok.

''ARTIK YETER'' dedik. Şimdi bir taraftan örgütlenme sorumuzu çözerken diğer taraftan ücret, sosyal hak, işte çalışma düzenimizi tespit edip işverenlerden isteyeceğiz. Bunda kararlıyız. Yaklaşık 2000 arkadaşız. Çevredeki işyerlerinde çalışan işçi arkadaşlar da bizi destekliyorlar.''

İLER EK ZAMDA...

i örtük biçimde söyleniyordu. Bu yı-
leşme görüşmelerinin tamamlanması-
ından, işçilerin ek zam talebinde bu-
sı işverenin tutumunu daha da katılaş-
Özel sektörde, işveren, ek zam taleple-
kmaza sokan bir tutum sergilerken,
''ek zama hayır'' içerikli açıklamalar-
tutumun başını çekiyor.
un yanında, Asgari Ücret Tespit Ko-
nu'nun yakın tarihte toplanacak oluşu,
n tartışmalarına farkıl boyutlar getiri-
özleşmeleri geçen yıl imzalanan işçiler,
rinin asgari ücretin altında kalacağı en-
i taşıyorlar. Ücretlerini kemiren enflas-
rşısında ek zammın da güvence olma-
ancak kendilerine kısa süreli soluk al-
ğını söylüyorlar. Bu konuda Otomobil-
örnek verecek olursak: Otomobil-İş'le
arasında geçen yıl imzalanan ve 88-89
ı kapsayan sözleşmeye göre şu an sa-
etleri ortalama 1500 TL. 2. yıl için ön-
n % 60'lık zam oranıyla, bu 2400
a çıkacak. Yine aynı sözleşmede enflas-
% 60'ın üzerinde gerçekleşmesi halin-
lasyon farkının ücretlere yansıtılması ve
% 3'lük refah payının eklenmesi söz-
u. Bugünkü oran olan % 74 enflasyo-
önüne alırsak % 14'lük enflasyon far-
400 TL.'ya eklediğimizde 2736 TL. bu-
z. % 3'lük refah payıyla birlikte saat
olarak 2818 TL. bulunuyor. Saat başı-
aplanan bu rakam aylık 634.000 TL.'ya
geliyor. Yasal kesintilerden sonra elde
yaklaşık 400.000 TL. ortaya çıkan bu
ı endişeleri doğruluyor. Çünkü, asgari
n bu ortalamanın üstünde kalma olası-
lukça yüksek. Bu durumda işçiler hak-
gerekçeyle ek zam talep ediyorlar. Hem
ücret karşısında güvence sağlamak,
e ücretleri eritne enflasyona karşı, ka-
biraz olsun gidermek için.
kümetin ve işveren tarafının keyfiliğine
işçiler haklarını almada kararlılar.

LERİN KARARLILIĞI SENDİKA YÖNETİMLERİNİ ZORLUYOR

ok işkolunda, işçiler ek zam talebiyle
eleri hızlandırdı. İşçilerden gelen bu ha-
ilik birçok sendikayı da çözüm arama-
, Otomobil-İş, Özdemir-İş, Türk Me-
zgıda-İş, Teksif, Tarım-İş, Belediye-İş,
-İş gibi birçok sendikada işçiler, konu-
kin somut taleplerle harekete geçti.
-İş'e bağımlı Carlo Erba İlaç Fabrika-
da ek zam istemi işverene iletildi.
omobil-İş merkez yönetimi ''ek zam ko-
üm işkollarının gündemine girmedikçe

yararlı olmaz'' görüşünü savunup, duyarsız kalırken, Otomobil-İş üyesi işçiler bu taleplerinde ısrarlılar. Tamamen işçinin insiyatifinde gelişen bu talepler, sendika yönetimini de aşabilecek bir hak alma kavgasının ön habercisi gibi.

Yine Türk Metal'de, ek zama ilişkin, işçilerin yoğun bir duyarlılıkları var. Birçok işkolunda olduğu gibi Türk Metal'de de sözleşmenin ilk yılı 89'un Eylül ayında doluyor. İşçiler de haklı bir taleple, ek zam konusunun sözleşmelerin 2. yılı başlamadan çözümlenmesinden yanalar. Sendika yönetimi ise konunun çözümünün Ocak ayına bırakılmasından yana ve işçilerden bu yönde yoğun tepki alıyor.

Hak-İş'e bağlı Özgıda-İş Sendikası'nda da eylemliliklere varan gelişmeler yaşanıyor. 9 Haziran'da başlayan sakal bırakma eyleminin amacı, sendika yöneticilerince, işvereni masaya oturtmak olarak belirleniyor. Ancak sendikanın ek zama ilişkin henüz somut bir talebi yok. Bu talep, işverenin tavırlarına göre şekillenecek gibi görünüyor.

İşçiler, ek zamla ilgili ısrarlı tavırlarını sürdürürken, sorunun sözleşmelerin 2. yılına geçilmeden çözümlenmesinden yanalar ve bu haklı talepleriyle sendikaları da duyarlı olmaya zorluyorlar. İşçiler, sözleşmelerin 2. dönemine ek zam almış olarak girmek istiyorlar.

Bu gelişmeler pekçok işkolunda yaşanıyor. İşçilerden gelen talepler, yine işçilerin insiyatifinde şekillenecek gelişmelerin mesajını veriyor. Bütün bu yaşananların ortak noktası ise, hareketliliğin işçilerden kaynak bulması ve sendika yönetimlerinide aşarak gelişmesi.

Bu gelişmelere karşı, ''Biz istersek veririz'' tavrını sürdüren hükümet ve işverenler yakında, işçilerden ''Hakkımızı alırız'' cevabını duyacak gibi.

PLASTAŞ İŞÇİLERİ...

likte hayata geçirmelidirler. Hayata geçirmeyi ''temsilcileri işçiler seçtiler, işçilerin onlara güveni var'' tarzında algılamamak gerekir. Bu sendikal bürokrasinin farklı bir ifadesidir. İşyeri komiteleri sınıfın gerçek demokrasisinin yaşandığı alandır. İşçilerin söz ve karar sahibi olması, vazgeçilmez ilkesidir. Bu ilke, söz, karar ve yetkinin işçilerde olduğu ilişkiler toplamıdır. Ve bundan taviz verilmez. İşte işyeri komiteleri böylesi bir sendikal örgütsellik ve eylemliliğiyle sınıf ve kitle sendikasının motor gücüdür, yaratılmasının atılması gereken adımdır.

NETAŞ'DA...

kadan ayrılın. Ben size MESS'in verdiği ücretin 2-3 puan üstünü vereceğim'' şeklindeki vaatler en etkili olanlar arasındaydı.

Fakat, sendika işyerinden atıldıktan sonra işveren gerçek yüzünü göstermeye başladı. Kümülatif zam olarak isimlendirilen bir yöntemle ücretler belirlenmeye başladı. Bu yönteme göre, işçilerin ücretlerine her üç ayda bir yüzde 15 zam yapılacaktı.

HAK VERİLMEZ, ALINIR

Bunun üzerine Netaş işçileri mücadele geleneğine sahnip çıkarak çeşitli eylemlere başladılar. 4 ay önce işçiler arasında ilk toplantılar başladı. Ve o günden bu yana Netaş'ta süreklilik taşıyan eylemler silsilesi başladı.

İlk önce dilekçelerle başlayan eylemler toplu viziteyle devam etti. Bu eylemler hemen etkisini gösterdi. İşveren bayram parasını 50.000.-'den 100.000.-'e çıkartıp, geçmiş kayıplara mahsuben 300.000.-TL. verirken, işçiler bir gerçeği öğreniyorlardı: Hak verilmez, alınır.

Kamu işyerlerinde süren eylemler Netaş'ta da etkisini gösteriyor, işçiler 1 hafta boyunca toplu yürüyüş yaparak servise gidiyor, 1 saatlik yemek tatilinin tamamını yemekhanede girerek yemekhaneyi ''işgal'' ediyordu.

Bu eylemler sırasında işveren, işçilere görüşme teklif etmek zorunda kaldı. Bunun üzerine her kısımda temsilcilikler oluşturuldu ve işverenle görüşmek üzere bir taslak hazırlandı.

Bu taslakta yer alan talepler, işçileri temsil edecek bir komisyon kurulması, kümülatif zammın kaldırılması vb. idi.

Bunlara karşılık işverenin tepkisi, eski uygulamanın değiştirilmeyeceğini belirten bir açıklama oldu.

ASLOLAN İŞÇİLERİN SENDİKAL ÖRGÜTLENMESİNİ YARATMAKTIR

Şu an 400 işçi ve 1600 kapsam dışı personelin çalıştığı Netaş'ta sendikal örgütlenmeyi yaratmak kısa vadede mümkün gözükmüyor. Şu an yapılması gereken şey işyerinde yaratılan örgütlenmeyle işverenin saldırılarını (ücret farkı yaratarak işçileri bölmek, yeni bir tensikat vb.) boşa çıkartmak ve hakları almaktır. Ama bu örgütlenme bütün çalışanları kapsayarak sendikalaşmayı kendi önüne bir hedef olarak koymalıdır. Aksi takdirde, ülke çapındaki sendikasızlaştırma politikalarına hizmet eder konuma düşebilir.

ASGARİ ÜCRET

verenlerin keyfiliğinde gerçekleşiyor) Komisyon 1 işçinin günlük 3500 kalori alması için gerekli gıda harcamalarını % 42 olarak kabul edip % 100'e tamamlanan rakamı asgari ücret oalarak belirliyor. Diğer bir anlatımla % 42dışında kalan % 58'lik oran içinde bütün diğer ihtiyaçlar sığdırılıyor. Oysa yapılan araştırmalar sadece kira giderinin, harcamaların % 60'ını kapsadığını ortaya koyuyor.

Tüm ihtiyaçları için işçiye verilen ve ''yeterli'' görülen ücret ise 82.000 TL. yukarıdaki ihtiyaç sıralamasına bakıp çok genel bir hesaplama yaparsak, 4 kişilikbir işçi ailesinin asgari düzeyde masrafları;

Kira......................................150.000 TL.
Beslenme..............................230.000 TL.
Elektrik, su..............................50.000 TL.
Ulaşım.....................................30.000 TL.
(sadece şehiriçi otobüs bileti hesabıyla)
Isınma......................................30.000 TL.
(2.5 ton kömür parasını aylara bölüştürürsek)
490.000 TL.

Bu ihtiyaçları asgari düzeyde karşılayabilecek iyimser bir rakam. İşçinin ve ailesinin gazete kitap aldığı, sinema ya da tiyatoya gittiği (ayda bir de olsa) sağlıkla ilgili giderlerinin olduğu geziye, gittiği, giyim masrafının olduğu, okul giderlerinin olduğu vb. düşünülürse, bu rakamın (yine asgari düzeyde) 600.000 TL.ya yaklaştığını görürüz. Ortaya çıkan bu rakam yanında 82.000 TL.nın komikliği, yetersizliği çarpıcı biçimde ortaya çıkmaktadır. Asgari ücretli bir işçinin 1 Kg. Sığır eti için 2 gün 3 saat 31 dk. 1 Kg. zeytin için 1 gün 6 saat 28 dak. çalışmak zorunda kalması uygulamadaki asgari ücretin ''hayat standartlarına uygun ve yeterli'' olduğu iddialarını da çürütmektedir.''

Gerçek asgari ücretler 1983'ten buyana 13 birimlik bir düşüş gösterdi. Türkiye asgari ücret seviyesinde Avrupa ülkelerinin dışında Kolombiya, Filipinler ve Zaire gibi ülkelerin de gerisinde kalıyor.

SABANCI'NIN YILLIK 750 MİLYARLIK KARI 9 MİLYON 150 BİN İŞÇİNİN 1 AYLIK ASGARİ ÜCRETİNE EŞİT

Peki işçi 1 kg. et için 2.5 gün çalışmak zorunda bırakılırken büyük şirketler cephesinde rakamlar ne?

Türkiye'nin 500 büyük şirketinin 1987 karları gözönüne alındığında 2.265.300.000.000 TL. gibi bol sıfırlı bir rakamla karşılaşıyoruz. Bu kar 27 milyon 625 bin 609 asgari ücretli işçinin 1 aylık ücretine eşit. Bu oranlamayı Sabancı ve Koç Holdingler için yapacak olursak yine şaşırtıcı rakamlarla karşılaşırız: Koç'un 1988 karı 688 milyar 500 milyon lira. Bu yaklaşık 8 milyon 400 bin asgari ücretlinin 1 aylık ücretine denk.

Sabancı da yaklaşık 9 milyon 150 bin işçinin (asgari ücretli) aylık ücretine eşit olan 750 milyarlık karıyla önde gidiyor.

Bu küçük örnekler, karşılaştırmalar, katmerleşerek süren sömürüyü ve ''ücretler doyurucudur'' yalanlarını açığa çıkarması açısından oldukça önemli.

ASGARİ ÜCRET TESPİT KOMİSYONUNUN 21 HAZİRANDA TOPLANACAK OLUŞU TARTIŞMALARI HIZLANDIRIYOR

Bu konuda sürdürülen tartışmalar, tespit komisyonunun yakın tarihte toplanacak olmasıyla daha da yoğunlaştı. Sözleşmeleri bu yıl imzalanan ya da imzalanacak olan işçiler endişeli. Bu yılki sözleşmelerde belirlenen ücretlerin asğari ücretin altında kalması olasılığı işçileri düşündürüyor. Bu durum, sendika yönetimlerini de zorluyor. Bazı sendikalar, ücret artış oranlarının asgari ücretin altında kalacağı endişesiyle beklemeyi tercih ediyor. (Sözleşme imzalanmış olsa, da Tes-İş genel başkanı Faruk Barut'un konuşmasında bu kaygıyı görmek mümkün) ''Ben bu sözleşmeye imza attıktan sonra ücretler asgari oranın altında kalırsa, işçimin yüzüne bakamam..''

İşçilerin endişelerine karşın kimse ücretlerin asgari ücretin altında kalmayacağı güvencesi veremiyor. Ücretleri, genel ortalamanın altında kalan birçok işçi için bu kaygı daha da yoğun. Bu kaygıların temelinde ise, işçi ücretlerinde (memur maaşlarından farklı olarak)belirlenen tabanın diğer ücretleri yukarıya kaydırıcı etkide bulunmaması yatıyor. Yani belirlenen asgari ücrete göre diğer ücretlerin yukarıya çekilmesi söz konusu değil. Asgari ücret oranı bu yıl imzalanan sözleşmelerle belirlenen oranları aşabilir. Bu gerçek, sözleşmesi bu yıl imzalanan ya da ek zam talebinde bulunun işçileri hareketlendiriyor. Ek zam talebine ilişkin gelişmeler de, asgari ücret tartışmalarının yoğunlaşmasıyla farklı boyutlar kazanıyor. Asgari ücretin tespitinden sonra, ücretlerinin [illegible] süren işçilerin ek zam konusundaki gelişmeleri hızlandırıyor.

ÇİLERİN SESİ
bi: Çetin Uygur
İşleri Müdürü: Soner Kızılkaya —
ma Adresi: Prof. K. İsmail Gürkan Cad.
Hüdavendi. Apt. Cağaloğlu-İstanbul

*Dağıtım: Hürriyet Holding
Baskı: Son Havadis
Dayanışma ve Abone ödentileri:
Yapı Kredi Bankası Cağaloğlu Şubesi
TL Hesap No: 19096-4
Döviz Hesap No: 620328-5*

*Üretenler: Çetin Uygur, Füsun Demiralp, Aytimur Doğan, Soner Kızılkaya, Behzat Taş, Hayati Sönmez, Kazım Özdoğan, İnönü Alpat, Volkan Yaraşır, Ali Ateşoğulları ve işyerlerinden işçiler.
Tel: 528 16 73
Ankara Bürosu: Adakale Sok. No: 16/6 Yenişehir*

Levent'teki patlamada yaralanan işçi destek bekliyor

Sendikalardan hiç ses yok

● Senet karşılığı 3 milyon 600 bin lira ödenmezse işçi Orhan Tozan'ın bacağı kesilecek.

3 Mart 89 günü Levent Sanayi Sitesinde bulunan Santa Boya fabrikasında meydana gelen patlamanın üzerinden 3 ayı aşkın bir süre geçti. Bilindiği gibi 12 işçinin ölümüyle ve 40 kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan olay, kamuoyunun sert tepkileriyle karşılanmıştı.

Olayın sıcaklığı geçer geçmez başta sendikalar olmak üzere çeşitli kuruluşların tepkileri de bitti. Duyarlılık yitirildi ve kazazedeler kendi başlarının çaresine bakar durumda bırakıldılar.

Kazazede işçilerden Orhan Tozan dışındakiler şimdi çalışır durumdalar. İşçi Orhan Tozan Reşitpaşa'daki 2 odalı gecekondusunda tıbbi bakıma muhtaç, bacağı ameliyat bekliyor, kendisi ilgi ve maddi destek. Tozan ailesi 3 kişi. Evde gelir getiren kimse yok. Sürekli borçlanarak yaşamlarını kıt kanaat sürdürüyorlar. Olay haftası olayın peşini bırakmayacaklarını söyleyen, işçileri ve halkı dayanışmaya çağıran sendikaların, demokratik kitle örgütlerinin, meslek kuruluşlarının o günkü duyarlılıklarından şimdi eser yok. Tozan ailesi yalnızca Kavel işçilerinin ve çevredeki işçi ailelerinin destekleri dışında tümüyle yalnızlığa itilmiştir.

Patlama sonrası Şişli Etfal Hastahanesine kaldırılan Orhan Tozan'ı, Papatyalar tüm masraflarını kendilerinin karşılayacaklarını söyleyerek Taksim Fransız Pastör hastanesine sevk ettiriyorlar. Papatyaların ilgi 26 Mart seçimlerine kadar sürüyor, seçim sonrası bir daha uğramıyorlar ve masraflar Tozan ailesinin sırtına yıkılıyor. İşçilerin ve geniş emekçi yığınların vergileriyle oluşan devlet bütçesinden milyarlarca destek alan papatyalar, halkın parasını şimdi hangi kulüplerde har vurup harman savuruyor kimbilir?

Devletin yaralanan işçi ailelerine 80 bin TL, ölen işçi ailelerine de 500 bin TL yardım parası verdiğini söyleyen Orhan Tozan (sigortalı işçi), "Sigorta bize asgari ücretten 80 bin TL aylık verecekmiş, onu da alamadık daha. Borçlarla geçimimizi sağlıyoruz" diye ekliyor.

İşverenin yaralı işçi ailelerine toplam 2 milyon TL, ölen işçi ailelerine de toplam 4 milyon ödediğini söyleyen Tozan, işveren ilgisinin de ilk bir aya kadar sürdüğünü söylüyor.

Orhan Tozan, Fransız Pastör hastanesinden 3 milyon 600 bin TL senetle taburcu olmuş. Daha doğrusu hastahanede rehin tutulmaktan kurtulmuş. Fransız Hastahanesinde ameliyatla bir gözü alınmış. Şimdi bacağından ameliyat olması gerekiyor. Yoksa bacağını kaybetme tehlikesi var. Fakat senet karşılığı 3 milyon 600 bin TL ödemediği için bacağından ameliyat olamıyor. SSK masraflarının yalnızca % 15'ini karşılıyor. Hastahanenin bir günlük masrafı 91 bin 500 TL.

Otomobil-İş, Petrol-İş, Kristal-İş, Deri-İş, Tümtis, Banks, Laspetkim-İş, Tümhas-İş, ortak basın açıklamasıyla olayı kınamış, sorumlulardan hesap sorulmasını istemişlerdir. Fakat gerek mali ve moral destek (kampanya) konularında, sorunun üzerine gitmede, kazazede işçilerin korunmasında, olaydan sonra haklarının aranmasında, yardımcı olunmamış, duyarsız kalınmıştır.

Otomobil-İŞ sendikasının tüm üyelerine dayanışma duyurusundan da hiç bir sonuç çıkmamıştır. Yalnızca Mecidiyeköy Şubeye bağlı işyerlerinde toplanan 1 milyon 500 bin TL dayanışma miktarı hala beklemede tutulmaktadır. Sendikalar, Demokratik Kitle Örgütleri, ve Demokratik Meslek Kuruluşlarınca bir "İnsanlık görevi" olarak adlandırılan "kazazede işçi ve işçi aileleriyle dayanışma"'dan şimdi hiç ses çıkmıyor.

Kendilerine 'sınıf ve kitle sendikasıyım' diyen sendikaların görevi, sendikalı-sendikasız, hiçbir güvencesi olmayan, işgüçlerini satarak geçinmek zorunda olan işçileri korumaktır. Dilin kemiği yok, söz ağızdan kolay çıkıyor, olayın sıcaklığı geçince verilen söz, görev unutuluyor. Öyle geriye bile gözatmaya gerek yok. 3,5 ay öncesinin vahşeti hala belleklerden silinir gibi değil.

Gerek işyeri komite ve konseylerinin işyerlerinde oluşturacağı kampanya, ve gerekse sendikalarına gerekli uyarı ve baskıyı yaparak kazazede işçilere, moral va mali destek bekleyen Tozan ailesine sahip çıkması gerekmektedir. Bu zorunlu görev, işyeri komite ve konseylerinin asli görevlerinden olduğu kadar, bir insanlık görevidir de. Bu açıdan kazazede işçi ve aileleri ile Tozan ailesi işyeri komite ve konseylerinin sorumluluğu ve güvencesi altında olmalıdır.

MESA Ataköy inşaatları işçileri:

"Artık yeter diyoruz!"

MESA İnşaatları olarak bilinen Ataköy 8-9-10 şantiyelerinde çalışan işçiler yaptıkları yazılı bir açıklama ile mücadelelerinin desteklenmesini istediler. Açıklama inşaat işçilerinin tümünün yaşadığı olumsuzlukların ortadan kaldırılması için girdikleri mücadelenin "emeğe saygı duyan herkes tarafından" desteklenmesini istemektedirler.

İşçiler işyerlerindeki olumsuzlukları ve MESA inşaatlarının başladığından buyana geçen 8 yıllık süreyi şöyle aktarıyorlar.

"Bizler Türkiye Emlak Bankası bünyesinde MESA İnşaat Şirketlerinde yıllardır çalışıyoruz. Kimimiz altı, kimimiz bir yıllık işçileriz. İnşaat işçiliği çoğunlukla köyden iş için gelip çalışanların toplandığı işkolu. Ama uzun bir süredir de işçiliğin tercih edildiği ve bu nedenle sınıf çıkarlarının uyandığı bir iş kolu.

Ama nevar ki, işin bitişiyle birlikte dağılmanın gelmesi, özellikle bu işkolundaki sendika yönetimlerinin işverenlerle anlaşarak işçilerin haklarını savunmamaları olumsuzlukları getiriyor. Örneğin bizler bundan iki yıl önce Yol-İş'te toplandık. Büyük bir çoğunluğumuz sendikaya üye olduk. MESA yöneticilerinin baskılarını kırdık. Yetkinin kesinleşmesini beklerken sendika yöneticileri "Arkadaşlar yetki alamadık" dedi. Mümkün değildi. Çok az kişi üye olmamıştı. Sonuçta öğrendik ki, sendikacılarlapatronların sık görüşmelerinin ardından sendikalaşma isteğimiz yenilgiye uğratılmıştı. Yaşadığımız bu olay bütün arkadaşlarda sendikaya ve özellikle Türk-İş'e karşı olumsuz bakışı doğurdu. Şu anda bile çok arkadaşımız 'sorunu kendimiz çözelim, bu sendikacılara güvenilmez' diyor.

Hemen hemen bütünümüz böyle düşündüğümüzden ayın 12'sinde topluca işi bıraktık ve yöneticilerle görüşmeye gittik. Aslında bu hareketimizin birden patlamasının nedeni bir arkadaşımızın küfürlerle iş aktinin feshedilmesiydi. Bizde bütün isteklerimizi tek tek içimizden seçtiğimiz arkadaşlarla ilettik. İşve-

Bak Sf. 7'de (ARTIK YETER)

SACE'de grev 583. gününü doldurdu

Bir kararlılık örneği: SACE grevi

● Çevre işyerleriyle, mahalleyle ilişkiler geliştirilmeli; işyerlerindeki örgütlülük yükseltilmelidir.

Kamuoyunda unutulmaya yüz tutan, Otomobil-İş sendikasında örgütlü SACE Elektrik grevi 583. gününde ilk günün disipliniyle sürdürülüyor. Grev gözcüleri sırayla ve hiç aksatmadan tutuyorlar nöbetlerini. 80 işçiyle çıkılan grevde askerlik gerekçesi dışında hiç ayrılma olmamış. Sendika her ay işçi başına 50 bin TL ve iki ayda bir yaptığı erzak yardımıyla greve maddi destek sağlıyor.

577. gününde ziyaret ettiğimiz SACE Elektrik grevinin o günkü gözcüleri Hasan Kızılay ve Fevzi Yıldırım'a Grevi nasıl değerlendirdiklerini, grev boyunca ne gibi çalışmalar yaptıklarını sorduk. Şunları söylediler: "Grev

bizi olgunlaştırdı, birlik ve beraberliği öğretti. Yaz, kış demeden nöbetimizi tuttuk. Ama işveren, anlaşmaya yanaşmıyor. Çünkü tek ekmek kapısı burası değil. Kendisi aslında müteahhit. Burasını gözden çıkardığı için, satmak istiyor. Ama bizim isteklerimizi vermeden satamaz."

Otomobil-İş sendikası Kartal Şubesi Mali sekreteri Şerif Yaşar grevi değerlendirirken, "SACE Grevine başlamazdan önce uzun bir müzakere dönemi yaşadık. Gelinen aşamalardan işçi arkadaşların haberi oldu. Eğer 577. gününde SACE'de bir çözülme yoksa, ilk günkü gibi aksatılmadan sürdürülüyorsa, bu işçilerle sendikanın karşılıklı güveninden kaynaklanmaktadır. Her ay işçi başına 50 bin TL ödüyoruz ve iki ayda bir erzak yardımı yapıyoruz. İki dayanışma gecesi gerçekleştirdik.

Bak Sf. 7'de (SACE GREVİ)

RABAK'ta işçiler fişleniy

● 2495 sayılı yasaya dayanarak işçiler "potansiyel suçlu" haline getiriliyor. İşçi eylemlerine müda amaçlanıyor

● Sendikanın etkisiz kalmasına rağmen, işten atılmalara karşı işçiler duyarlı

Kağıthane Rabak işzçileri işverenin ve siyasal iktidarın birbiri peşisıra gelen saldırılarıyla karşı karşıya. Fabrikada bugünlerde büyük bir gerginlik yaşanmakta. Önce işçilerin ikametgah ilmuhaberi, nüfus cüzdanı sureti isteniyor ve parmak izleri alınmaya çalışılıyor. Arkasından gerekçesiz işten atılma olayları yaşanıyor.

1983 yılında çıkarılan 2495 sayılı yasayla ortaya çıkan bu uygulama, ilkin 1988 yılı içinde Kavel'de uygulanmaya çalışıldı. Kavel işçilerinin sert tepkileri üzerine durduruldu. Bir ay sonra işyerinde örgütlü sendika Otomobil-İş yönetimi, herhangi bir "sakınca" görmeyince Kavel'de gerçekleşen "parmak izi" uygulaması", daha sonra 1985 başlarında Philips'de yaşandı. Cevizli Tekel ve Hasanpaşa Havagazı fabrikaları da bu uygulamanın yaşandığı yerler. Şimdi de Rabak'ın 417 işçisi bu uygulamayla karşı karşıya.

İşyerinde "parmak izi" alma çabası, insanlık dışı, anti-demokratik bir uygulamadır. Şube uygulamalarını anımsatan bu olay (insanları) işçileri "fişleme" amacını taşımaktadır. Bu uygulama ile işçiler yıkıcı, dog lu ve tehlikeli (sabıkalı) kişiler kon tirilmektedir. Faşist bir öz taşıyan lama ile fabrikalar "çalışma kan çevrilmeye çalışılmaktadır.

Bu açıdan işveren her ne kadar istiyor, benimle ilgisi yok" dese de lamanın işçilere yönelik iki önemli

İlkin ikametgah, nüfus belgeleri izi olarak "fişleme" olayı, insanlık kuk dışı, bir uygulamadır. İşçiler yel suçlu" görme eğilimi taşır. Bu çinin doğrudan "onuruna" yönelik niteliğindedir.

İkinci olarak da, işçileri, işçi eylem lisiye baskı veönlemlerle engelleme lerini karakollara çevirmeye yöne

2495 sayılı yasa, fabrikayı yıkıcılığından" korumaya yönelik taşıyor. Yasanın değişik fıkraları bekçileri, güvenlik güçleri kapsam yor. Böylece "Grev ve Lokavt Ha venlik güçlerinin yetkileriyle don greve, eyleme müdahale edebiliyor dan ayrılan işyeri bekçileri işçi ark la karşı karşıya getiriliyor.

- Bu yasayla işçiler saldırgan, yık tansiyel suçlu" haline getirilmekte

- Bu yasayla işçi eylemlerine, grev dahale etmek amaçlanıyor.

- İşyeri bekçileri, güvenlik gücü na alınarak işçi arkadaşlarıyla karşı getirilmeye çalışılıyor.

İşte Kavel, Philips daha sonra R "Parmak izi, el yazısı, nüfus ve belgeleri" alınarak gerçekleştirilme lan "fişleme" olayı, 2495 sayılı ya nucu olarak gündeme geliyor.

İŞÇİ KIYIMI

417 işçinin çalıştığı Rabak'da sud çelerle işçi Ekrem KÖSEDAĞ işten uygulama diğer işçileri de tehdit e yerinde örgütlü olan Otomobil-İş Se nın MESS'le görüşmeleri de sonuc medi. İşçiler yoğun tepki içindeler.

Rabak, elektrolitik bakır alaşım minyum örgülü ve çelik örgülü ile minyum döküm ve hadde mamülleri ler, göztaşı ve yan ürünler üretimi nuyor. Şirketin Genel Müdürü MESS Bahri ERSÖZ. Genel Müdür 1987 ğerlendirirken, "Daha fazla üretim yaptık. Ancak kârımız olması gere tında. Çünkü enflasyon özkaynak düşürüyor." diyordu. Rabak'ın 19 milyar 353 milyon, 1988 kârı ise 7 m milyon lira. Türkiye'de bakırın içind gümüş ve stronsiyum'un elde edild ruluştan en güçlüsü olan Rabak'ın, nu gerekçe gösteren "gözyaşları", timsahın gözyaşlarıdır. O timsah k yerken doyum zevkinden gözyaş Bir yandan da gerekçesiz işçileri iş

İşverenin işten atma uygulamal işçiler, Kağıthane ve İzmit Köseköy larında 2-4 Haziran tarihlerinde ye kotu yaptılar ve fabrika çıkışlarınd kışlarla protesto gösterilerinde bu

Sendikanın etkisiz kalmasına rağ atmalara karşı Rabak işçileri olduk "İşverenin işten atmalara devam ed daha bir çok işçinin işten atılabilece lüyorlar. İşten atılan arkadaşları Ek SEDAĞ'ın işyerinden ayrılırken, "işte la mücadele durmayacak, daha da rak sürecek" dediğini ifade eden K Rabak işçileri, "işverenin işten atm malarına karşı daha ileri mücadele ne geçeceklerini" vurguluyorlar.

Kazlıçeşme Eylemde

Kazlıçeşme işçileri işvereni protesto ediyorlar.

Kazlıçeşme'deki deri fabrikalarında çalışan işçiler 15 Hazuran günü üretimi durdurdular. İşçiler eylemleri ile işverenlerin toplu sözleşme görüşmelirini tıkayan katı tutumlarını protesto ettiler.

Deri-İş sendikası ile İşveren "sendika"'sı arasında süren toplu sözleşme görüşmelerinde herhangi bir aşama kaydedilmedi. İşçilerin idari ve ücret taleplerinin hiçbirinde anlaşma olmadı. Görüşmelerin uyuşmazlıkla sonuçlanması üzerine Deri-İş sendikası 12 Haziran günü grev kararı aldı ve bütün işyerlerine astı. Grev kararından iki gün sonra çeşitli işyerlerinde çalışan 2500 işçi iki saat üretimi durdurdu. Eyleme katılan işçilerin 600 kadarının sendikasız olması ise dikkate değer bir yan... Kazlıçeşme deri işçileri eylemlere devam edeceklerini belirttiler.

NETAŞ'da bitmeyen kav

● Netaş işçileri mücadele geleneğine sahip çıkıyor

● Mücadeleyi, kazanmak güçlü olmaktan, güçlü olmak örgütlenmekten geçiyor

1986'daki grevle Türkiye işçi sınıfının bugünkü mücadelesinin yolunu açan Netaş işçileri, sendikasız kalmış olmalarına rağmen hak arama mücadelelerini sürdürüyorlar.

Grev esnasında yaşanan çeşitli olumsuzluklar, işverenin sendikasızlaştırma politikası doğrultusundaki baskı ve vaatleri, Otomobil-İş'in doğru ve tutarlı bir tavır takınmamasıyla birleşince Netaş ışçileri sendikasız kalmışlardı. İşverenin sendikasızlaştırmayı hedefleyen tensikatları sonucunda 1800'e yakın işçi işten atılmıştı. Köklü bir mücadele geleneğine sahip olan Netaş'ta en nitelikli işçilerin işten atılmış olması, işçilerin sendikasız ka veren tarafından rahatca at oynata Netaş'ın yaratılmış olduğu şeklind lanıyordu.

İŞÇİLERİN, İŞVERENDEN İY BEKLEYİŞİ BOŞA ÇIKIY

Sendikasızlaştırma saldırısı sır ren, işçileri sendikadan koparmak oyunlara başvurmuştu. (Sendika vırlarıyla bu oyunlara zemin hazır oyunlardan bir tanesi de işçilere ler ve yapılan vaatlerdi. "Siz yer

Bak Sf. 7'de (NET